

การสร้างคู่มือการอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบตามกระบวนการสอน
ของอาจารย์สฤษฐ ตันเป็นสุข

THE DEVELOPMENT OF TRUMPET IMPROVISATION IN BEBOP PERIOD MANUAL
BASED ON TEACHING METHOD OF SARIT TANPENSUK

รัตถากร ทองนุ่น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การสร้างคู่มือการอิมโพรไวส์ทอล์มเป็ตในยุคปีบ็อบตามกระบวนการสอน
ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

ปฏิญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF TRUMPET IMPROVISATION IN BEBOP PERIOD MANUAL
BASED ON TEACHING METHOD OF SARIT TANPENSUK

RATTHAKORN TONGNOON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างคู่มือการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคบีบีอบตามกระบวนการสอน
ของอาจารย์ศุภชัย ตันเป็นสุข
ของ
รัตถากร ทองนุ่น

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช สุนทรนผล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉานิก หวังพานิช)

ชื่อเรื่อง	การสร้างคู่มือการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบอบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข
ผู้วิจัย	รัตถากร ทองนุ่น
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงนุช สุทธธณผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบอบของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข 2) เพื่อสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบอบของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข และผู้เรียนที่ศึกษากับอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ทั้งศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า รวม 4 คน เกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบอบ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญกับการฝึกสร้าง Eight note line โดยโน้ตทั้งหมดจะต้องอยู่ในคอร์ดโทนในเบื่องต้น ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างพื้นฐานโดยการฝึก Arpeggio และบันไดเสียงต่อเนื่อง อีกทั้งผู้เรียนยังต้องมีการฝึกไล่ตประสาทเพื่อให้สามารถรู้ถึงการดำเนินคอร์ดในรูปแบบบีบอบเบื่องต้น โดยหากผู้เรียนมีทักษะที่บกพร่องอยู่ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ก็จะมีการเสริมทักษะสอดแทรกในแบบฝึกหัดข้างต้นด้วย

คำสำคัญ : กระบวนการสอน, อิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ต, บีบอบ

Title	THE DEVELOPMENT OF TRUMPET IMPROVISATION IN BEBOP PERIOD MANUAL BASED ON TEACHING METHOD OF SARIT TANPENSUK
Author	RATTHAKORN TONGNOON
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Nuttika Soontorntanaphol

The purposes of this research are as follows: (1) to study the trumpet improvisation teaching methodology in the Bebop period of Teacher Sarit Tanpensuk; and (2) to create a teaching manual on trumpet improvisation in the Bebop period of Sarit Tanpensuk. This study was qualitative research, based on interviews with Teacher Sarit Tanpensuk and his students, including all recent students and alumni, with a total of four people, about trumpet improvisation teaching methodology in the Bebop period. The findings revealed that Teacher Sarit Tanpensuk emphasized the importance of to creating practice for the Eight Note Line, all notes must be in the same chord as they created basic arpeggio practicing and continuous scales, the learners must also practice their auditory nerves in order to get their abilities in chord playing among basic Bebop music. If the learners lack these skills, Teacher Sarith Tonpensook would improve their poor skills by using more skills through the abovementioned teaching manual.

Keyword : Teaching process, Trumpet improvisation, Bebop

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาแนะนำและให้คำปรึกษา ความใส่ใจจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนิจา สุนทรธนะผล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉานิก หวังพานิช กรรมการ สอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือในการวิจัย อีกทั้งยังได้ให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ถูกต้อง รวมถึงบุคคลที่ผู้วิจัยได้ อ้างอิงทางวิชาการในปริญญาานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สฤษฐุ ต้นเป็นสุข และลูกศิษย์ของอาจารย์สฤษฐุ ต้นเป็นสุข ทั้ง ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันทุกท่านที่เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้และยังให้ความร่วมมือในการ เก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้านให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อม สุขกุล และอีกหลายท่านซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในนี้ได้ทั้งหมด จึงขอขอบพระคุณทุกท่าน เหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทีแด่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

รัตถากร ทองนุ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. ความรู้เกี่ยวกับทรมเบ็ด	8
2. การอิมโพรไวเซชัน	9
3. ดนตรีแจ๊สในยุคบีบีออป	14
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน.....	15
5. ทฤษฎีการสอนดนตรี.....	19
6. คู่มือ.....	23
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล	29
ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	30
ขั้นที่ 4 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	31
ขั้นที่ 5 การสร้างคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข	32
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ตอนที่ 1 กระบวนการสอนอิโมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข	35
ตอนที่ 2 คู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	77
วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย	84
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	87
ประวัติผู้เขียน.....	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านรูปแบบ.....	72
ตาราง 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านเนื้อหา.....	72
ตาราง 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านภาพรวม.....	73

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 การเล่นโน้ตเช็ท 1 ชั้นแบบเดิม และในจังหวะสวิง.....	10
ภาพประกอบ 2 การเน้นจังหวะแบบเดิมและแบบแจ๊ส	11
ภาพประกอบ 3 เปรียบเทียบการเล่นโน้ตเช็ท 1 ชั้น 2 ตัว ระหว่างออกเสียงแบบเดิม กับแบบแจ๊ส	11
ภาพประกอบ 4 วิธีการออกเสียงโน้ต 3 พยางค์ ทั้งแบบโน้ต 3 ตัวเหมือนกัน และไม่เหมือนกัน... ..	11
ภาพประกอบ 5 การเล่นโน้ตสโคปส์.....	12
ภาพประกอบ 6 การเล่นโน้ตเทิร์น.....	12
ภาพประกอบ 7 การเล่นกลีสซันโด.....	13
ภาพประกอบ 8 การเล่นฟอล	13
ภาพประกอบ 9 การเล่นทริล	13
ภาพประกอบ 10 การเล่นเชค.....	14
ภาพประกอบ 11 อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข	36
ภาพประกอบ 12 คอร์ด Cmaj7 และกระจายโน้ต	38
ภาพประกอบ 13 บันไดเสียง C major	39
ภาพประกอบ 14 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด Cmaj7	39
ภาพประกอบ 15 คอร์ด C7 และกระจายโน้ต	39
ภาพประกอบ 16 บันไดเสียง C Mixolidian	40
ภาพประกอบ 17 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด C7	40
ภาพประกอบ 18 คอร์ด Cm7 และกระจายโน้ต	40
ภาพประกอบ 19 บันไดเสียง C Dorian.....	41
ภาพประกอบ 20 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด Cm7	41

ภาพประกอบ 21 ตัวอย่างการใช้ Eight note line ในการอิมโพรไวส์	41
ภาพประกอบ 22 ตัวอย่างคอร์ดที่นิยมใช้ในการอิมโพรไวส์ทรมเบ็ตในยุคบีบ๊อบ	43
ภาพประกอบ 23 ตัวอย่าง II V I Progression ในเพลง Blues for Alice	44
ภาพประกอบ 24 ตัวอย่าง Tri-Tone Substitution ในเพลง Joy Spring	45
ภาพประกอบ 25 ตัวอย่าง Backdoor Progression ในเพลง Joy Spring	45
ภาพประกอบ 26 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Confirmation	46
ภาพประกอบ 27 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Blues For Alice	47
ภาพประกอบ 28 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note	48
ภาพประกอบ 29 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note	48
ภาพประกอบ 30 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5rd note	49
ภาพประกอบ 31 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note.....	49
ภาพประกอบ 32 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note.....	50
ภาพประกอบ 33 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note.....	50
ภาพประกอบ 34 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note	51
ภาพประกอบ 35 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note	51
ภาพประกอบ 36 ตัวอย่างการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลง	52
ภาพประกอบ 37 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major 7th.....	53
ภาพประกอบ 38 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant 7th	54
ภาพประกอบ 39 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor 7th.....	55
ภาพประกอบ 40 ตัวอย่างการเล่นบันไดเสียงต่อเนื่อง	56
ภาพประกอบ 41 แบบฝึกหัดโซตประสาที่ 1 คอร์ด Major 7th	57
ภาพประกอบ 42 แบบฝึกหัดโซตประสาที่ 2 คอร์ด Dominant 7th.....	57
ภาพประกอบ 43 แบบฝึกหัดโซตประสาที่ 3 คอร์ด Minor 7 th	58

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะทั้งในด้านปฏิบัติและด้านทฤษฎี และสามารถนำทักษะที่ได้จากการเรียนในระดับอุดมศึกษาไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมีความเข้มข้นในการสอนทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเนื้อหาสาระในรายวิชาจะมีการปรับเนื้อหาตามความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันต่อโลกาภิวัตน์

ในปัจจุบันดนตรีได้ถูกจัดไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการเรียนการสอนจะเป็นการต่อยอดความสามารถของผู้เรียน โดยหลักสูตรของแต่ละที่จะมีวิชาหลัก ดังนี้ การปฏิบัติเครื่องดนตรี, ทักษะสอดประสาน, ทฤษฎีดนตรี และประวัติดนตรี และในแต่ละที่จะมีการเปิดแขนงวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้ตอบโจทย์อุตสาหกรรมดนตรีในปัจจุบัน เช่น แขนงการดนตรีคลาสสิก แขนงดนตรีแจ๊ส แขนงดนตรีสมัยนิยม แขนงการประพันธ์เพลง แขนงการสอนดนตรี แขนงเทคโนโลยีดนตรี แขนงโยธวาทิต แขนงดนตรีประกอบภาพยนตร์และมัลติมีเดีย เป็นต้น ทำให้เห็นได้ว่าการศึกษาดนตรีได้มีการพัฒนามากขึ้น ซึ่งดนตรีแจ๊สในปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมสังเกตได้จากปริมาณของการจัดกิจกรรมดนตรีแจ๊ส การจัดกิจกรรมในการสอนวิธีการเล่นดนตรีแจ๊ส และจำนวนผู้ชมที่เพิ่มขึ้นในงานดนตรีแจ๊สที่ได้การยอมรับมากที่สุดอย่าง Thailand International Jazz Conference ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถบอได้ว่าดนตรีแจ๊สนั้นเริ่มมีการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น

ดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีแขนงหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับภาษา โดยสิ่งๆ ที่ออกมาจากดนตรีแจ๊สจะเกิดขึ้นได้จากการฟังสิ่งๆ ที่ได้ยินจากผู้ร่วมวง และถอดความออกมาเป็นทำนอง ซึ่งดนตรีแจ๊สถูกสร้างขึ้นโดยชนผิวดำในประเทศอเมริกาในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ดนตรีแจ๊สมีต้นกำเนิดมาจากแร็กไทม์ (Rag Time) และ บลูส์ (Blues) ต่อมาได้มีการพัฒนาและผสมผสานกับวัฒนธรรมต่าง ๆ จนเกิดเป็นยุคของดนตรีแจ๊ส เช่น ดิกซีแลนด์ (Dixieland) สวิง (Swing era) บีบี๊อป (Bebop) คูลแจ๊ส (Cool Jazz) ฟรีแจ๊ส (Free Jazz) ฟิวชั่น (Fusion) โดยในแต่ละยุคจะมีลักษณะการบรรเลงที่แตกต่างกันทั้งในเรื่องของจังหวะ ทำนอง รวมถึงเรื่องขององค์ประกอบ โดยยุคที่มีความน่าสนใจในการศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนาไปถึงการเล่นแจ๊สในระดับสูงได้นั้นคือยุคบีบี๊อป

ปีบ็อบเป็นดนตรีที่พัฒนาขึ้นจากสวิง มีลักษณะโครงสร้างซับซ้อนทั้งด้านทำนองและการดำเนินคอร์ด ลักษณะการเล่นดนตรีประเภทปีบ็อบจะเริ่มต้นและจบด้วยการเล่นทำนองหลัก และในส่วนที่เหลือทั้งหมดจะเป็นการบรรเลงเดี่ยวในเครื่องดนตรีแต่ละเครื่องโดยการอิมโพรไวส์จากโครงสร้างเสียงประสานในแต่ละเพลง (คมสันต์ วงศ์วรรณ, 2551) ทำให้การศึกษาดนตรีประเภทปีบ็อบมีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่การอิมโพรไวส์ในระดับสูง ซึ่งจะมีการเล่นกับเสียงประสาน และจังหวะที่มีความเร็วมากขึ้น โดยส่วนใหญ่วงปีบ็อบจะประกอบไปด้วย กลอง กีตาร์ ดับเบิลเบส เปียโน และเครื่องลม โดยผู้ที่บรรเลงทำนองหลักส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องลม

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมที่นิยมในการเล่นดนตรีแจ๊ส คือ แซกโซโฟน ทรอมโบน และทรัมเป็ต ซึ่งทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองที่ได้รับความนิยมในการเล่นแจ๊ส เนื่องจากเป็นเครื่องดนตรีที่เล่นเสียงสูงได้สดใสแผดกล้า ให้ความรู้สึกตื่นเต้น และนุ่มนวลในเสียงต่ำ มีเทคนิคในการเล่นที่แตกต่างจากเครื่องเป่าในวงดนตรีแจ๊ส เช่น การลิปสเลอ (Lip Slur) การตัดลิ้น (Tonguing) ที่แตกต่างจากเครื่องอื่น อีกทั้งยังมีการใช้เทคนิคการกดครึ่งวาล์ว (Half Valve) หรือในบางครั้งจะมีการใส่ “มิวต์” (Mute) เพื่อให้เกิดเสียงที่แปลกไปจากปกติ ทำให้การแสดงมีสีสันยิ่งขึ้น ทำให้ทรัมเป็ตมีความแตกต่างจากเครื่องดนตรีประเภทอื่น นอกจากนี้ หน้าที่สำคัญของทรัมเป็ตในวงดนตรีแจ๊สอีกอย่างหนึ่ง คือ อิมโพรไวส์ และเป็นผู้นำในการเล่นทำนองหลัก เนื่องจากเครื่องดนตรีทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีสายเดี่ยว (Single Line) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ไม่สามารถสร้างเสียงประสานได้โดยวิธีการพื้นฐาน ทำให้ผู้เล่นทรัมเป็ตนั้นต้องมีการฝึกฝนในการรับเสียงประสานจากเครื่องอื่น เพื่อให้ได้การอิมโพรไวส์ที่ดีทั้งในด้านของทำนองและจังหวะ

อิมโพรไวส์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของการเล่นแจ๊ส ถือเป็นการเล่นที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกและความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจะมีด้วยกันหลายวิธีไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับอุปนิสัย ความชอบ และความถนัด อีกทั้งดนตรีแจ๊ส เปรียบเสมือนการสื่อสารและการสนทนา โดยต้องใช้ความสามัคคี และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บรรเลงทุกคน (ธีรัช เลาหวิระพานิช, 2562) ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องถ่ายทอดจากผู้สอนไปยังผู้เรียน จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ประจำที่สอนอิมโพรไวส์เครื่องเป่าในมหาวิทยาลัยทั่วไปส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องดนตรีแซกโซโฟน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจในธรรมชาติของเครื่องดนตรีทรัมเป็ต ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจึงได้ทราบว่าอาจารย์ที่สอนทรัมเป็ตแจ๊สในประเทศไทยและเป็นอาจารย์ท่านเดียว คือ อาจารย์สุฤกษ์ ต้นเป็นสุข ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมีผลงานมากมายในวงการดนตรีแจ๊ส

อาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีแจ๊สจากงาน Thailand Jazz Competition 2006 และได้รับรางวัลนักดนตรีดีเด่นในงานประกวด Thailand Jazz Competition 2007 อีกทั้งอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข ยังเคยไปแสดงดนตรีแจ๊สทั้งในไทยและต่างประเทศ เช่น Huahin Jazz Festival ณ ประเทศไทย, Miri Jazz Festival ณ ประเทศมาเลเซีย, Java Jazz Festival ณ ประเทศอินโดนีเซีย และ Kinestasia ณ ประเทศสิงคโปร์ อีกทั้งอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข ยังมีประสบการณ์สอนในวิทยาลัยดุริยางคศิลป์เป็นเวลา 9 ปี และได้สร้างลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียง เช่น นายวัชร อดิรยวรนันท์ เป็นนักดนตรีในวง Siam Jazz Orchestra, Siam Cubano, Dixielogy และวงอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่าผู้ที่เล่นดนตรีแจ๊สและนักศึกษาที่เข้าศึกษาในแขนงแจ๊สในส่วนของเครื่องเป่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องดนตรีแซ็กโซโฟน จึงทำให้มหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะรับอาจารย์เครื่องเป่าแขนงแจ๊สเป็นแซ็กโซโฟนมากกว่าจะเป็นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ทำให้ผู้เรียนบางส่วนที่เรียนเครื่องดนตรีเอกอื่นไม่สามารถทราบเทคนิคการเล่นของเครื่องดนตรีของตนได้ตรงตามความถนัดของเครื่องดนตรี อีกทั้งยังพบการวิจัยในเรื่องของทริ้มเบ็ตแจ๊สได้น้อยหากเทียบกับเครื่องเป่าอื่น ๆ อย่างเช่นงานวิจัยของ วัชร โสฬสพรหม (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสร้างชุดการสอนแซ็กโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอร์ดโทน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งงานนี้เป็นงานวิจัยที่ทดลองกับนักศึกษาที่มีเครื่องเอกเป็นเครื่องดนตรีแซ็กโซโฟน นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและได้พบอีกว่าในการทำวิจัยหรือบทความเรื่องดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการวิเคราะห์การเล่นของแต่ละบุคคลในเพลงนั้น ๆ เช่น ในบทความของ ช้างต้น กุญชร ณ อยุธยา (2554) การวิเคราะห์อิมโพรไวส์ของ วู้ดดี้ ฮอว์ เพลง There Will Never Be Another You ซึ่งจากการศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าการศึกษาด้านดนตรีแจ๊สในประเทศไทยยังขาดคู่มือในการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการสร้างคู่มือนี้ขึ้น

ความหมายของคู่มือคือหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้มีความเข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ, 2539) ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่ต้องการศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบ็อบสามารถนำไปใช้ถ่ายทอดหรือศึกษาด้วยตนเองได้ เพราะคู่มือนั้นสร้างจากการตกผลึกองค์ความรู้จากบุคคลที่ผู้สร้างคู่มือได้รับความรู้มาในลักษณะเฉพาะ ทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาเห็นภาพในการศึกษามากขึ้นนอกเนื่องจากการบอกกล่าว

ในงานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา คือ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข การศึกษารั้งนี้จะช่วยรับรู้ถึงกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดแจ้สในระดับอุดมศึกษาและสามารถนำแนวทางในงานวิจัยนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข
2. เพื่อสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้รับความรู้เรื่องกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข และทำให้ผู้สนใจเข้าใจถึงกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดแจ้สของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข
2. ได้คู่มือเรื่องกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ที่ผ่านการวิเคราะห์ เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข และเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาคนตรีแจ้สต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเปิดแจ้สในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล มีดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสอนทอล์มเปิดในยุคบีบีอบ คือ อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข

ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ได้แก่ นักศึกษาเครื่องดนตรีเอกทอล์มเปิดที่ศึกษากับอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ศิษย์ปัจจุบันจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 1 คน รวม 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยจะเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้สอนวิชาปฏิบัติธรรมเบ็ดในยุศปีบอบในระดับอุดมศึกษา และผู้เรียนที่ได้ทำการเรียนการสอนกับผู้สอนวิชาปฏิบัติธรรมเบ็ดในยุศปีบอบในระดับอุดมศึกษา ในส่วนของผู้สอนแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว โดยถามถึงข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับดนตรีแจ๊ส เช่น ประสบการณ์เล่นดนตรีแจ๊ส ประสบการณ์สอนดนตรีแจ๊ส ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ ในส่วนของผู้สอนจะมีหัวข้อการสัมภาษณ์ได้แก่ การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ในยุศปีบอบ การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด วิธีการฝึกสอดประสาน การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบเบื้องต้น หลักการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล และในส่วนของผู้เรียนจะมีหัวข้อการสัมภาษณ์ได้แก่ กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ ของอาจารย์ศฤงฎ์ ต้นเป็นสุข

2. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการสอน หมายถึง องค์ประกอบสำคัญในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ ของ อาจารย์ศฤงฎ์ ต้นเป็นสุข

อิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ หมายถึง การเลือกใช้บันไดเสียง การสร้างทำนองในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ

ทักษะดนตรี หมายถึง การปฏิบัติอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ เช่น การเลือกใช้บันไดเสียง การสร้างทำนองในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ

การสอนดนตรี หมายถึง การสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ เช่น การสอนการเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ในยุศปีบอบ การสอนการสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด การสอนวิธีการฝึกสอดประสาน การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ การเลือกเพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบเบื้องต้น รวมถึงการวัดประเมินผล

หลักการสอน หมายถึง หลักแนวคิดและองค์ประกอบสำคัญที่ อาจารย์ศฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ใช้เป็นแนวทางในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ดในยุศปีบอบ

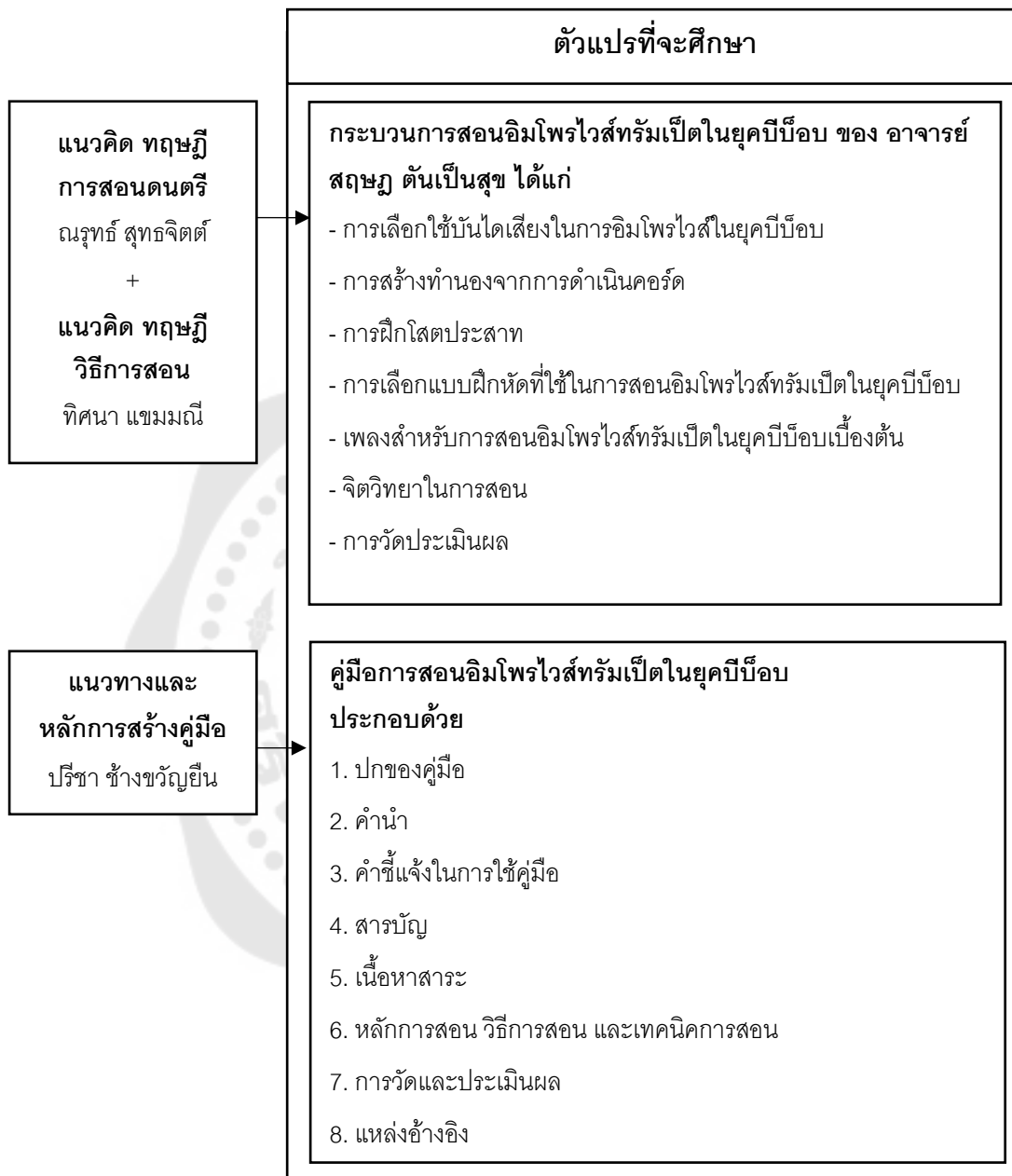
วิธีการสอน หมายถึง ขั้นตอนที่อาจารย์ศุภฤกษ์ ต้นเป็นสุข ดำเนินให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบได้ตามจุดหมายที่ อาจารย์ศุภฤกษ์ ต้นเป็นสุข กำหนด

กลวิธีการสอน หมายถึง กลวิธีที่อาจารย์ศุภฤกษ์ ต้นเป็นสุข ใช้ ช่วยให้การสอนอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบมีประสิทธิภาพ หรือทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบได้ดียิ่งขึ้น

คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบ หมายถึง เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนและการฝึกทักษะในการอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบ ของ อาจารย์ศุภฤกษ์ ต้นเป็นสุข สำหรับผู้สอน คนตรีแจ๊สและผู้สนใจนำไปใช้ในการสอนหรือการฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ทอล์กเปิดในยุคนี้อบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคนี้ออบ ของ อาจารย์
สฤษฎ์ ตันเป็นสุข ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรมเปิด

1.1 ประวัติความเป็นมา

1.2 ลักษณะทางกายภาพ

1.3 ช่วงเสียงของทรมเปิด

2. การอิมโพรไวส์

2.1 ความหมายของการอิมโพรไวส์

2.2 การเล่นโน้ตเชปิต 1 ชั้นในจังหวะสวิง

2.3 การเน้นจังหวะหนัก

2.4 เทคนิคการเปลี่ยนเสียง

3. ดนตรีแจ๊สในยุคนี้ออบ

3.1 ประวัติความเป็นมา

3.2 รูปแบบการเล่น

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน

4.1 ความหมายของการสอน

4.2 วิธีการสอน

5. ทฤษฎีการสอนดนตรี

5.1 หลักการสอนดนตรี

5.2 การวัดและประเมินผลดนตรี

6. คู่่มือ

6.1 ความหมายของคู่มือ

6.2 ประเภทของคู่มือ

6.3 องค์ประกอบของคู่มือ

6.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

6.5 การจัดทำคู่มือ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับทรัมเป็ต

ทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีที่ในปัจจุบันนิยมใช้บรรเลงกันอย่างแพร่หลาย จะพบได้จากวงดนตรีต่าง ๆ ได้มีการนำเครื่องดนตรีชนิดนี้มาใช้ในวงดนตรี ซึ่งก่อนที่จะเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายอย่างในปัจจุบัน ทรัมเป็ตมีประวัติ ดังนี้

ประวัติศาสตร์ทรัมเป็ต

ทรัมเป็ตมีความเป็นมาที่ยาวนานมากตั้งแต่ก่อนสมัย 1500 ปีก่อน ค.ศ. ทรัมเป็ตที่ค้นพบครั้งแรกจะมีลักษณะเป็นเขาสัตว์ที่ทำการเจาะรูทั้งส่วนหัวและส่วนท้าย และเล่นด้วยวิธีการสูบลม ต่อมาในช่วง 1500 ปีก่อน ค.ศ. ทรัมเป็ตถูกสร้างไปทั่วโลกทั้งในทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชีย โดยวัสดุที่สร้างจะมีวัสดุที่มีคุณภาพสูงขึ้นจากแต่ก่อนที่เขาสัตว์ ซึ่งวัสดุที่ใช้จะเป็นแผ่นเงินหรือแผ่นเหล็ก ทรัมเป็ตในสมัยนั้นยังไม่มีบทบาทในการที่จะเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถความสุนทรีย์ได้เนื่องจากเสียงของทรัมเป็ตในสมัยนี้จะมีข้อจำกัดทำให้การใช้งานทรัมเป็ตส่วนใหญ่จะใช้ในทางการทหาร เพื่อเป็นสัญญาณในการรบ เป็นสัญญาณเตือน และใช้ในทางศาสนา

ในช่วงของยุคกลางได้มีนักดนตรีต้องการทำเสียงทรัมเป็ตให้สามารถสร้างเป็นเสียงดนตรีได้ ซึ่งอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้นว่าทรัมเป็ตในสมัยนั้นมีเสียงที่จำกัด ทำให้ท่วงทำนองที่เขียนไม่สามารถพลิกแพลง เนื่องจากเสียงทรัมเป็ตในตอนนั้นถูกจำกัดด้วย ฮาร์โมนิคซีรีส์ (Harmonic Series) ทำให้ความสามารถในการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็นเรื่องยากในทรัมเป็ต

ต่อมาได้มีนักทรัมเป็ตที่มีความสามารถในการผลิตเสียงที่สูงมากจนสามารถเล่นโน้ตได้ครบทั้ง 12 ตัวของบันไดเสียงโครมาติก (Chromatic Scale) ซึ่งเสียงที่ออกมาจะเป็นเสียงที่มาจากเสียงที่อยู่เหนือฮาร์โมนิคซีรีส์ เรียกว่า โอเวอร์โทนซีรีส์ (Overtone Series) หลังจากที่ได้ค้นพบวิธีการสร้างเสียงนี้ วิธีนี้ก็ได้รับความนิยมในเวลาต่อมาซึ่งวิธีการนี้ทำให้นักประพันธ์สามารถสร้างทำนองให้เกิดขึ้นกับทรัมเป็ตได้ ซึ่งทรัมเป็ตที่สามารถเล่นเทคนิคนี้ได้เรียกว่า เนเจอร์ลทรัมเป็ต (Natural Trumpet) ซึ่งนิยมใช้กันในยุคของบาโรค โดยนักประพันธ์ที่ใช้เนเจอร์ลทรัมเป็ตในผลงานคือ Bach, Handel, Vivaldi และคนอื่น ๆ ในยุคนั้น และก็ยังมีการใช้งานเครื่องดนตรีชนิดนี้จนถึงยุคคลาสสิกและโรแมนติก

ในช่วงศตวรรษที่ 18 ได้มีการคิดค้นวิธีการสร้างเสียงใหม่ของทรัมเป็ต โดยการสร้างท่อพิเศษที่มีลักษณะสั้น เพื่อประกอบเข้าไปยังตัวเครื่องของทรัมเป็ตซึ่งจะทำให้เกิดเสียงใหม่ขึ้นมา โดยในทรัมเป็ตหนึ่งตัวสามารถใช้ท่อพิเศษนี้ได้หลากหลายแล้วต่อความต้องการในเสียง แต่ก็ยัง

เกิดปัญหาเนื่องจากในบรรเลงเปลี่ยนบันไดเสียงนักดนตรีจำเป็นต้องหยุดเพื่อเปลี่ยนท่อนก่อนแล้วจึงบรรเลงต่อได้

คีย์ทรัมเป็ต (Keyed Trumpet) นั้นเกิดขึ้นเมื่อท้ายศตวรรษที่ 18 ถูกสร้างโดย Anton Weidinger ซึ่งเป็นนักทรัมเป็ตจากเวียนนา โดยเครื่องดนตรีที่ถูกพัฒนานี้มีความสามารถที่จะเล่นได้ครบบันไดเสียงโครมาติกและทุกระดับช่วงเสียง ซึ่งไม่ใช่แค่ช่วงเสียงสูงอย่างเดียวในสมัยบาโรค การทำงานของคีย์ทรัมเป็ตคือการปิดหรือเปิดรูที่เจาะไว้ตามเครื่องเพื่อให้เกิดความแตกต่างของระดับเสียง ต่อมาก Haydn ได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับคีย์ทรัมเป็ตและได้มีการเปรียบเทียบเนเจอร์ลซึ่งในไม่นานเขาก็ได้ทำการสร้างทรัมเป็ตลูกสูบขึ้นมาเพื่อปรับปรุงจากคีย์ทรัมเป็ตที่มีความสามารถจำกัด

ในปี 1818 ผู้เล่นเครื่องเป่าชาวเยอรมันชื่อว่า Heinrich David Stolzel ได้ทำการสร้างและพัฒนาเครื่องเป่าทองเหลืองที่ใช้ลูกสูบ (Valve) กับเพื่อนของเค้าที่ชื่อว่า Friedrich Bluhmel ซึ่งในขณะนั้นเองทรัมเป็ตที่ใช้ในปัจจุบันก็ได้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งเรื่องของระดับเสียง คุณภาพของเสียง และสามารถเล่นได้เต็มช่วงเสียงของทรัมเป็ต ("History of the Trumpet," 2018)

สรุปได้ว่า ทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่เดิมเคยเป็นเครื่องที่คอยส่งสัญญาณในการล่าสัตว์หรือการรบ ทำให้เสียงของทรัมเป็ตนั้นเป็นสัญลักษณ์ของความเข้มแข็ง อีกทั้งยังมีเสียงสูงและใช้ฮาร์โมนิคซีรียในการเปลี่ยนเสียง จึงทำให้ยากต่อการสร้างเสียงให้ครบโครมาติกสเกล ต่อมาได้พัฒนาให้มีลูกสูบเพื่อให้ง่ายต่อการสร้างเสียง ดังนั้นเครื่องดนตรีทรัมเป็ตจึงมีความน่าสนใจในการศึกษาเทคนิคเพื่อให้เข้าใจในธรรมชาติของเครื่องดนตรี

2. การอิมโพรไวเซชัน

ความหมายของการอิมโพรไวส์

การอิมโพรไวส์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักดนตรีแจ๊ส โดยมีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่าอิมโพรไวส์ไว้หลายท่าน เช่น

ธีรัช เลหาหิระพานิช (2562) กล่าวว่า การอิมโพรไวส์นั้นเปรียบเสมือนภาษาและสำเนียงในการพูดคุยของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ในแต่ละชนชาติต่างมีเสียงและสำเนียงวิธีการพูดที่แตกต่างกัน มีวิธีการสร้างสำนวนหรือคำศัพท์เพื่อร้อยเรียงคำพูดให้สวยงามแตกต่างกัน เนื่องจากพื้นฐานชีวิตของมนุษย์ในแต่ละชนชาติที่ไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังมีเรื่องของการเติบโตใน

สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน กลุ่มคนในสังคมที่มีหลากหลายชนชาติ เรื่องสีผิวและการแบ่งชนชั้นวรรณะ นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วิธีการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สจึงมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งในเรื่องของแนวคิดในการบรรเลง การใช้โทนเสียงหรือสำเนียงต่าง ๆ และการตีความบทเพลงนั้น ๆ ของผู้บรรเลงแต่ละคน และนอกจากการอิมโพรไวส์จะตีความว่าเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในดนตรีแจ๊สแล้ว

คมสันต์ วงศ์วรรณ (2551) ได้กล่าวไว้ว่า การอิมโพรไวส์คือการเล่นดนตรีที่ใช้ทักษะการคิดพลิกแพลงโดยการใส่กลเม็ดเด็ดพรายเอาเอง โดยไม่ได้มีการเตรียมการไว้หรือถูกกำหนดด้วยความสามารถของผู้บรรเลง หรือเรียกในภาษาไทยว่า ด้นสด หรือ สังกัดปฏิภาณ

ณัชชา พันธุ์เจริญ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า อิมโพรไวส์คือการเล่นดนตรีหรือการขับร้องโดยไม่ได้เตรียมซ้อมมากตามโน้ตเพลงมาก่อน แต่เป็นการคิดขึ้นทันทีขณะแสดง

จากความหมายของคำว่าอิมโพรไวส์จากข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการอิมโพรไวส์คือการสร้างทำนองที่มีการคิดขึ้นทันทีโดยที่ไม่ได้มีการเตรียมโน้ตที่ตายตัว ทั้งนี้ในการอิมโพรไวส์ควรมีความรู้ทางด้านภาษาหรือสำเนียงของเพลงที่ทำการบรรเลง เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดออกมา

ในงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงเทคนิคการเล่นของเพลงแจ๊สได้ จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานในการบรรเลงสำเนียงของเพลงแจ๊ส โดยคำนึงถึงการเล่นโน้ตเชปิต 1 ชั้นในจังหวะสวิง

การเล่นโน้ตเชปิต 1 ชั้นในจังหวะสวิง

จังหวะสวิงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของดนตรีแจ๊ส รูปแบบของจังหวะจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของเพลง ซึ่งจังหวะ “สวิง” หรือ “ฮอท ริธึม” (Hot Rhythm) เกิดขึ้นประมาณปี 1900 ในเมืองนิวยอร์กฮาร์เล็ม ในวงเครื่องเป่าทองเหลืองของชาวมิวด้า ซึ่งในขณะนั้นวงดังกล่าวได้เล่นเพลงเดินแถวอัตราจังหวะ 12/8 แทนจังหวะ 4/4 (เอกราช แพร่ม่วง, 2544) โดยลักษณะของการเล่นโน้ตเชปิต 1 ชั้นในจังหวะสวิงนั้น จะมีลักษณะคล้ายกับการเล่นโน้ต 3 พยางค์ โดยตัดตัวที่ 2 ของโน้ต 3 พยางค์ออก และมีการเน้นโน้ตตัวหลัง

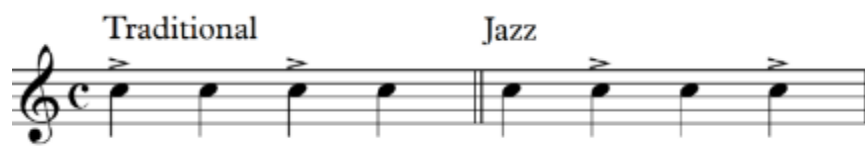
ภาพประกอบ 1 การเล่นโน้ตเชปิต 1 ชั้นแบบเดิม และในจังหวะสวิง

การเน้นจังหวะหนัก

นอกจากการเล่นโน้ตเชอร์ต 1 ชั้นของแจ๊สและแบบเดิมยังมีความแตกต่างแล้ว ในการเน้นจังหวะของแจ๊สยังมีความแตกต่างจากแบบเดิมดังนี้

การเน้นจังหวะ 2 และ 4

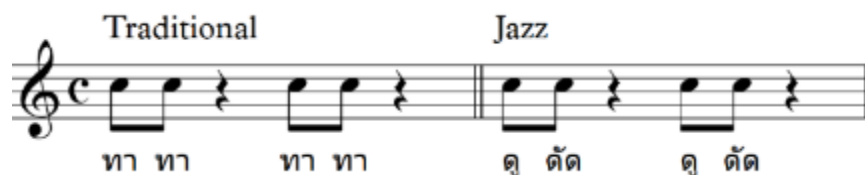
ในการเน้นจังหวะเพื่อให้ได้สำเนียงของแจ๊สจะต้องมีการเน้นจังหวะที่ 2 และ 4 ซึ่งแตกต่างกับดนตรีแบบเดิมที่จะมีการเน้นที่จังหวะ 1 และ 3

ภาพประกอบ 2 การเน้นจังหวะแบบเดิมและแบบแจ๊ส

การออกเสียง

ในการออกเสียงของทริ้มเบ็ตในดนตรีแจ๊สยังมีความแตกต่างกับดนตรีทั่วไป เช่น ในการเล่นโน้ตเชอร์ต 1 ชั้น 2 ตัว ทั่วไปจะใช้วิธีการออกเสียงโดยใช้คำว่า ทา ทา แต่ในการออกเสียงในดนตรีแจ๊สจะใช้วิธีการออกเสียงโดยใช้คำว่า ดู ดัด หรือ หู ทัด โดยใช้ ตัวอักษร ด.เด็ก เป็นตัวหยุดเสียง (Brian Kane, 2007)

ภาพประกอบ 3 เปรียบเทียบการเล่นโน้ตเชอร์ต 1 ชั้น 2 ตัว ระหว่างออกเสียงแบบเดิม กับแบบแจ๊ส

ในการออกเสียงโน้ต 3 พยางค์ แบบแจ๊สจะใช้วิธีการออกเสียงโดยให้ 2 ตัวแรกเชื่อมโยงกับและตัวสุดท้ายขาดออกจาก 2 ตัวแรก และออกเสียงด้วยคำว่า ดู ดู ดัด ในกรณีที่โน้ต 3 ตัวเป็นตัวเดียวกัน และออกเสียงด้วยคำว่า ดู ดู ดัด ในกรณีที่ โน้ต 3 ตัวไม่ได้เหมือนกัน

ภาพประกอบ 4 วิธีการออกเสียงโน้ต 3 พยางค์ ทั้งแบบโน้ต 3 ตัวเหมือนกัน และไม่เหมือนกัน

เทคนิคการเปลี่ยนเสียง

ในการอิมโพรไวส์เพื่อให้เกิดความน่าสนใจนั้น ควรจะมีการเพิ่มเติมลูกเล่น หรือ พลิกลิ้นเพลงโดยการใส่กลเม็ดเด็ดพราย ดังที่ คมสันต์ วงศ์วรรณ ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งเทคนิคในการเปลี่ยนเสียงให้แตกต่างจากการเปลี่ยนเสียงธรรมดา นั้น จะทำให้เกิดความน่าสนใจในการอิมโพรไวส์มากขึ้น ซึ่งวิธีการในการเปลี่ยนเสียงในการอิมโพรไวส์มี ดังนี้ (Brian Kane, 2007)

สโคป (Scoop) เป็นเทคนิคการเปลี่ยนเสียงที่ได้รับความนิยมของแจ๊ส ในการสโคปนั้นจะเป็นการสร้างโน้ตก่อนหน้าที่จะเข้าโน้ตตัวหลัก หรือโน้ตสะบัด (Acciaccatura) ในทริ้มเปิด การสโคปจะสามารถทำได้โดยการใช้อุปกรณ์เป่าลม เช่น สไลด์ หรือลูกสูบ (Valve) ในการสร้างโน้ตตัวก่อนหน้าขึ้นมา โดยส่วนใหญ่โน้ตที่ใช้ในการสโคปจะครึ่งเสียง หรือโน้ตโครมาติก (Chromatic) เพื่อใช้ในการโยงเข้าหาโน้ตตัวหลัก

ภาพประกอบ 5 การเล่นโน้ตสโคปส์

เทิร์น (Turn) ในการเล่นเทิร์นในโน้ตตัวดำจะเล่นโดยการเล่นโน้ตหลักจากนั้นให้เล่นโน้ตตัวที่สูงขึ้นตามบันไดเสียงไดอาโทนิค (Diatonic Scale) 1 เสียง แล้วไล่ลงมาอย่างรวดเร็ว

ภาพประกอบ 6 การเล่นโน้ตเทิร์น

กลลิสซันโด (Glissando) คือการไล่โน้ตในบันไดเสียงไดอาโทนิคขึ้นหรือลงอย่างรวดเร็ว ใช้ในการเชื่อมโน้ตในขณะอิมโพรไวส์ ซึ่งในการเล่นกลลิสซันโดสามารถยืดหรือเร่งได้ตามความต้องการของผู้บรรเลง แต่ในการเปลี่ยนเสียงโดยใช้วิธีการกลลิสซันโดจำเป็นต้องมีความชำนาญในการเล่นบันไดเสียงเมเจอร์ (Major Scale) หรือบันไดเสียงโครมาติก (Chromatic Scale) พอสมควร

ภาพประกอบ 7 การเล่นกลลิสซันโด

ฟอล (Fall) คือการเริ่มโน้ตตัวแรกแล้วปล่อยโน้ตไล่ลงมาตามบันไดเสียงไดอาโทนิคหรือบันไดเสียงโครมาติก ในทริมเบ็ตจะใช้วิธีการกดครึ่งลูกสูบเพื่อให้ได้โน้ตที่ไหลลงมาในการเล่นฟอลนั้นเพื่อให้เกิดความน่าสนใจจะต้องเล่นให้ดังในช่วงของหัวโน้ตและเบาลงในช่วงท้าย ฟอลสามารถสร้างทิศทางในการเล่นได้โดยการกำหนดความสั้นยาว ความช้าความแล้วของโน้ตที่ไล่ลง หากฟอลมีการไล่ขึ้นจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ดอย” (Doit) ซึ่งจะได้เสียงที่แปลกใหม่ขึ้น การเล่นฟอลส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นเพื่อปิดประโยคเพลง เพื่อเป็นการจบประโยคอย่างมีความน่าสนใจ

ภาพประกอบ 8 การเล่นฟอล

ทริล (Trill) คือการเล่นโน้ต 2 ตัวอย่างรวดเร็ว โดยการเลือกโน้ตจะเป็นได้ทั้งโน้ตที่ห่างกันครึ่งเสียงและห่างกัน 1 เสียง ทริลไม่ค่อยได้รับความนิยมในการใช้เหมือนกับเทคนิคอื่น เนื่องจากการทริลนั้นส่วนใหญ่จะใช้การวงดนตรีบิ๊กแบนด์ แต่หากนำมาใช้ในการอิมโพรไวส์ จะต้องมีความระมัดระวังในการใช้ เพื่อให้สามารถดึงความสนใจได้

ภาพประกอบ 9 การเล่นทริล

เชค (shake) จะมีลักษณะคล้ายกับทริล แต่มีความแตกต่างที่ความห่างของโน้ต โดยทั่วไปนิยมเชคโดยใช้ขั้นคู่ (Interval) ที่เป็นคู่ 3 ไมเนอร์ (Minor Third) แต่ไม่ได้มีการกำหนดตายตัวแล้วแต่ผู้บรรเลงต้องการ ในทริลเปิดในการเชคไม่สามารถกำหนดได้ว่าขั้นคู่ได้ เนื่องจากการผลิตเสียงในเครื่องดนตรีทริลเปิดจะให้รูปแบบของฮาร์โมนิคซีรีส์ (Harmonic Series) ทำให้ไม่สามารถกำหนดขั้นคู่ได้เหมือนเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด

ภาพประกอบ 10 การเล่นเชค

สรุปได้จากในการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สนั้นรูปแบบจังหวะจะมีความแตกต่างจากดนตรีคลาสสิก และจำเป็นต้องมีทักษะต่าง ๆ เพื่อให้การสร้างทำนองมีความน่าสนใจ และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟัง จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเรื่องสำเนียงการออกเสียงเพื่อให้เข้าใจและเข้าใจการเล่นดนตรีแจ๊สมากขึ้น

3. ดนตรีแจ๊สในยุคบีบ๊อบ

ประวัติและความเป็นมา

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประวัติและความเป็นมาของบีบ๊อบ ไว้ดังนี้

คมสันต์ วงศ์วรรณ (2551) ได้กล่าวว่าบีบ๊อบเป็นการพัฒนามาจากสวิงซึ่งเกิดขึ้นมาในช่วงปี 1940 เป็นดนตรีที่ต่อต้านดนตรีประเภทสวิงซึ่งเป็นดนตรีสำหรับการเต้นรำ เน้นไปทางเชิงพาณิชย์มากเกินไป และเป็นดนตรีที่มีการเรียบเรียงเสียงประสานไว้อยู่แล้ว ไม่ค่อยใช้การอิมโพรไวส์ บีบ๊อบจึงเป็นดนตรีที่ต้องอาศัยทักษะของนักดนตรีที่มีควรรำนาถในระดับสูง เนื่องจากบีบ๊อบเป็นมีลักษณะโครงสร้างของการดำเนินคอร์ดที่ซับซ้อนทำให้ผู้บรรเลงนี้มีความชำนาญในการฟังการดำเนินคอร์ดที่ผู้บรรเลงร่วมเล่นออกมาและสามารถนำมาแปรทำนองในการอิมโพรไวส์ได้ และนอกจากเรื่องของเสียงประสาน จังหวะในการบรรเลงของบีบ๊อบจะเป็นจังหวะที่เร็วมาก ซึ่งในส่วนนี้ผู้บรรเลงจะต้องมีทักษะในการควบคุมเครื่องดนตรีได้ดีเพื่อที่จะได้บรรเลงได้ตามที่ต้องการได้ โดยสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ฟังตั้งใจฟังเพลงอย่างจริงจังมากกว่าการใช้เพลงเป็นการประกอบการเต้นรำ

คำว่าบีบ๊อบมาจากการร้องโน้ตสองตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งมักอยู่ช่วงจบของวรรคว่า บีบ๊อบ ผู้เดี่ยวดนตรีมักจะเป็นผู้เป่าแซกโซโฟนหรือทริลเปิด โดยมีกลุ่มให้จังหวะ คือ เปียโน เบส กลอง และเครื่องตีอื่น ๆ ซึ่งเป็นวงไม่ใหญ่มากนัก ไม่ว่าจะเป็เครื่องดนตรีเดี่ยวที่บรรเลงทำนอง

หรือกลุ่มเครื่องทำจังหวะ จะเน้นจังหวะในที่ต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น เรียกว่า “บอมบ์”(Bomb) ทำให้กลุ่มเครื่องทำจังหวะมีบทบาทมากขึ้นกว่าดนตรีแจ๊สประเภทแรกที่ทำหน้าที่เป็นเพียงการบรรเลงจังหวะที่เป็นไปตามรูปแบบตามอัตราจังหวะเท่านั้น

การประสานเสียงเพลงประเภทบีบ๊อบมักเริ่มต้นและจบด้วยทำนองหลักซึ่งบรรเลงโดยเครื่องดนตรีเดี่ยวหนึ่งชิ้นหรือสองชิ้น ส่วนที่เหลือในช่วงกลางทั้งหมดจะเป็นการบรรเลงของเครื่องดนตรีเดี่ยวชนิดต่าง ๆ โดยการอิมโพรไวส์จากโครงสร้างของทำนองหรือการประสานเสียง บทเพลงที่บรรเลงมีทั้งการนำทำนองจากเพลงที่มีอยู่แล้วมาบรรเลง และการประพันธ์ขึ้นมาใหม่ นักดนตรีที่มีชื่อเสียงประกอบด้วย Charlie Parker, Dizzy Gillespie และ Thelonious Monk

สรุปดนตรีบีบ๊อบเป็นดนตรีที่สร้างสรรค์จากกลุ่มนักดนตรีที่ต้องการสร้างแจ๊สให้เป็นงานศิลปะมากกว่าเป็นการแสดงประกอบงานต่าง ๆ จึงได้มีการสร้างเสียงประสานและท่วงทำนองให้มีความซับซ้อน อีกทั้งยังมีการเพิ่มการอิมโพรไวส์ให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักดนตรีสามารถสร้างสรรค์ทำนองได้อย่างอิสระ

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน

4.1 ความหมายของการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกันดังนี้
 ติศนา แคมมณี (2559) ได้กล่าวว่า การสอนนั้นหมายถึง การอธิบาย บอกกล่าว ชี้แจง หรือแสดงให้เห็นเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นผู้สร้างกระบวนการเรียนรู้ตามความคิดเห็นและความสามารถของตน โดยถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งการสอนสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลาและสถานที่ แล้วแต่สถานการณ์และความต้องการของผู้สอน

สมุน อมรวิวัฒน์ (2533) ได้กล่าวว่า การสอน คือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นได้หลายแบบ เช่น 1) ผู้สอนกับผู้เรียน 2) ผู้เรียนกับผู้เรียน 3) ผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม และ 4) ผู้สอนกับผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม ซึ่งจะเกิดการเรียนรู้ใหม่และประสบการณ์ใหม่ระหว่างความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวไปใช้ได้

สุพิณ บุญชูวงศ์ (2531) ได้กล่าวว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พัฒนาขึ้น

สรุปได้ว่า การสอน คือ การที่ผู้สอนได้ทำการจัดประสบการณ์เรียนรู้ รวมถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ และการพัฒนาไปตามจุดประสงค์ของผู้สอน

4.2 วิธีการสอน

วิธีการสอน คือ วิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของผู้สอน ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ตามหลักการของ ทิศนา ขัมมณี (2559) ซึ่งได้สรุปวิธีการสอนไว้ด้วยกันทั้งหมด 14 วิธี ได้แก่

1. การสอนโดยใช้การบรรยาย

วิธีการสอนโดยใช้การบรรยาย คือ กระบวนการที่ผู้สอนทำการอธิบายเนื้อหาในสิ่งที่ต้องสอนให้ผู้เรียน และจะใช้วิธีการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยการสอนนี้ช่วยการสอนผู้เรียนจำนวนมากได้รับเนื้อหาสาระจำนวนมากพร้อมกันในเวลาที่จำกัด

2. การสอนโดยใช้การสาธิต

วิธีการสอนโดยใช้การสาธิต คือ เป็นการทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ สังเกต ดู และเรียนรู้ ซึ่งในระหว่างนี้ผู้เรียนสามารถถาม อภิปราย และสรุปได้หลังจากการสังเกตการณ์ สาธิต วิธีนี้จะเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเห็นด้วยตนเอง และทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

3. การสอนโดยใช้การทดลอง

วิธีการสอนโดยใช้การทดลอง คือ การสอนโดยการสร้างปัญหาหรือสมมุติฐานในการทดลอง ซึ่งผู้สอนจะให้คำแนะนำก่อนที่ผู้เรียนจะทำการลงมือทดลองตามขั้นตอนที่กำหนด โดยจะมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลรวมถึงการสรุปอภิปรายผลการทดลอง จากนั้นจะเป็นการสรุปการเรียนรู้จากการทดลอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงกับความเป็นจริง และจำได้นาน ซึ่งเหมาะกับการเรียนรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

4. การสอนโดยการนิรนัย

วิธีการสอนโดยใช้การนิรนัย คือ วิธีการให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องทฤษฎี หลักการ กฎ โดยให้ผู้เรียนนำทฤษฎีดังกล่าว ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีนั้น ๆ ไปใช้ได้

5. การสอนโดยใช้การอุปนัย

วิธีการสอนโดยใช้การอุปนัย คือ วิธีการสอนที่ผู้สอนต้องนำตัวอย่าง ความคิด ข้อมูล หรือเหตุการณ์ที่มีหลักการที่ต้องการสอนให้ผู้เรียนได้สรุป วิเคราะห์ และสามารถ

ดึงหลักการหรือวิธีการคิดที่มีอยู่ออกมา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ ซึ่งวิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะความคิด วิเคราะห์ และสามารถจับประเด็นสำคัญได้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือหลักการแนวคิดต่าง ๆ อย่างเข้าใจ

6. การสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา

วิธีการสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา คือ วิธีการสอนโดยผู้สอนและผู้เรียนได้ไปในสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยศึกษาจากสิ่งรอบตัวในสถานที่นั้นตามวิธีการที่ผู้สอนวางแผนไว้ โดยผู้เรียนจะอภิปรายหลังจากได้ทำการศึกษาจากสถานที่นั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างดีในการเรียนรู้

7. การสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย

วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนจับกลุ่มเล็ก ๆ และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในหัวข้อที่กำหนด โดยสรุปผลอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น

8. การสอนโดยใช้การแสดงละคร

วิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร คือ วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนแสดงละครในเรื่องราวที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดการจดจำได้นานขึ้นทั้งผู้แสดงและผู้ชม โดยวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพเป็นเรื่องราว ทำให้เรียนรู้ได้ชัดเจนและจำได้นานขึ้น

9. การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ

วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ วิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกของตน ทำให้ผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมของบทบาทนั้น ๆ และอภิปราย ซึ่งวิธีนี้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนและผู้อื่น หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

10. การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง คือ วิธีการสอนนี้เป็นการสมมติเรื่องราวที่มาจากเรื่องจริงและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น และนำเหตุผลของคำตอบนั้นมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ผู้สอน ซึ่งจะฝึกให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่

ต้องรอสถานการณ์จริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ทำให้เกิดการคิดให้มุมกว้าง

11. การสอนโดยใช้เกมส์

วิธีการสอนโดยใช้เกมส์ คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้เล่นเกมส์ตามกติกา โดยนำเนื้อหา ข้อมูลของเกมส์ วิธีการเล่น พฤติกรรมการเล่นและผลนำมาอภิปราย เพื่อสรุปการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง และทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

12. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือ การสร้างสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริงและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ โดยจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริง และเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน

13. การสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้

วิธีการสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ คือ การสอนโดยผู้สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้ โดยผู้สอนจะใช้กิจกรรมที่ได้จัดเตรียมและสื่อการสอนต่าง ๆ อยู่ในศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะให้คำแนะนำและช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน และประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

14. การสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม

วิธีการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม คือ วิธีการสอนโดยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตัวเอง ซึ่งในลักษณะนี้ผู้เรียนสามารถตอบสนองสิ่งที่เรียนและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันทีว่าถูกหรือไม่ (Immediately feedback) ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ได้มากน้อยตามความต้องการและสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ผ่านสอบทั้งก่อนและหลังเรียน (Pre-test & Post-test) ได้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวเป็นวิธีที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนรายบุคคลได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของตน

จากการศึกษาพบว่าวิธีการสอนทั้ง 14 วิธีนั้น สรุปได้ว่าวิธีการสอนคือการที่ผู้สอนใช้วิธีต่าง ๆ หรือขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปตามจุดประสงค์ โดยแต่ละวิธีการสอนก็จะมีรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งวิธีใดจะดีที่สุดอยู่ที่การเลือกใช้ให้บริบทที่เหมาะสม

5. ทฤษฎีการสอนดนตรี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องของทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ในการสอนดนตรีของนักดนตรีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการวิเคราะห์งานวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 หลักการสอนดนตรี

การสอนดนตรีที่ดีควรอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ดี อันเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนดนตรีอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยหลักการทั่วไปที่สำคัญในการสอนดนตรี ได้แก่ สอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงดนตรีก่อนที่จะสอนสัญลักษณ์ทางดนตรี ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีทุกประเภท สาระดนตรีและกิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและกิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนดนตรีควรมีความหลากหลาย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) ได้กล่าวว่าหลักการสอนทักษะดนตรีมีอยู่ 7 ประการ คือ

- 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ ดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การเรียนทักษะดนตรีจึงควรเริ่มที่การฟังเสียง เข้าใจในเสียง และจึงสอนเรื่องสัญลักษณ์ดนตรี
- 2) ความถูกต้องและความไพเราะ ดนตรีเป็นเรื่องของคุณภาพ ทักษะดนตรีจึงเป็นเรื่องของความถูกต้องและความไพเราะควบคู่ไปเสมอ
- 3) ความมีดนตรีการ ทักษะดนตรีเป็นเองของความรู้ในเชิงปฏิบัติที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ความมีดนตรีการ (Musicianship) เป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยให้การเล่นดนตรีมีคุณภาพ
- 4) ทักษะการฝึกซ้อม การฝึกซ้อมอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรี
- 5) ทักษะการแสดง การแสดงดนตรีเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความงดงามของเสียง การแสดงดนตรีจึงควรคำนึงถึงคุณภาพให้มากที่สุด
- 6) การประเมินตนเอง นักดนตรีที่ดีจำเป็นต้องมีการประเมินตนเองได้อย่างตรงตามความเป็นจริง เพื่อให้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาฝีมือตนเองให้ก้าวหน้า
- 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ การแก้ไขปรับปรุงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา และอยู่บนรากฐานของความรู้ความสามารถและศักยภาพส่วนบุคคล

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544) ยังรวบรวม และสรุปหลักและวิธีการสอนดนตรีของ นักดนตรีศึกษาทั้งในและต่างประเทศไว้หลายท่าน ดังนี้

1) หม่อมคุณหญิง บริพัตร เน้นทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก การ เรียนรู้ดนตรีเกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหว 3 ระดับ คือ ทักษะพื้นฐานเบื้องต้น ทักษะพื้นฐาน ชั้นกลาง และทักษะในระดับสูง การเรียนรู้เหล่านี้ทำให้ผู้เรียนรู้สารดนตรีควบคู่ไปด้วย

2) อรวรรณ บรรจงศิลป์ เน้นการเรียนรู้สาระดนตรีโดยใช้กระบวนการ แก้ไขปัญหา ผู้เรียนได้รับปัญหาจากผู้สอนและช่วยกันแก้ปัญหาด้วยการคิด วิเคราะห์ ทดลอง ใน ที่สุดจึงมีการเสนอผลการแก้ปัญหา ด้วยกระบวนการนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวคิดและทักษะดนตรี ควบคู่กันไป

3) ดาลโครช เน้นการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก โดยยึดหลักการเรียนรู้ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้การเรียนรู้ดนตรีมีความหมายกับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ ดนตรีได้ถึงแก่น โดยเน้นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ควบคู่ไปด้วย

4) ออร์ฟ เน้นที่การสำรวจเกี่ยวกับเสียง ซึ่งเกี่ยวพันไปถึงเรื่องการสำรวจ ที่ว่างรอบ ๆ ตัว และการสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบด้วยผู้เรียนเริ่มรู้เกี่ยวกับเสียงโดยใช้การร้องและ การเล่นดนตรี เรียนรู้เกี่ยวกับที่ว่างรอบ ๆ ตัวโดยการเคลื่อนไหว และเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบโดยการ สร้างสรรค์ ผู้เรียนเรียนรู้จากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม ใช้การเรียนแบบนำไปสู่การสร้างสรรคโดยมี กิจกรรมทางการปฏิบัติเดี่ยว และการผสมวง จุดเด่นของวิธีการนี้คือการใช้เครื่องดนตรีออร์ฟใน การเรียนการสอน

5) โคคาย เน้นการร้องเป็นหลัก โดยใช้วรรณคดีดนตรีพื้นบ้านจึงถือว่าเป็น ดนตรีในลักษณะภาษาแม่ของผู้เรียน ในกระบวนการเรียนการสอนยึดหลักพัฒนาของเด็กเป็น หลักการเสนอเนื้อหาดนตรี มีการจัดเป็นขั้นตอนอย่างรัดกุม และมีการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อ ช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีลักษณะเป็นรูปธรรม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ดนตรีในลักษณะของเสียง ง่ายขึ้น

ดังนั้น เทคนิคหรือวิธีแต่ละวิธีเมื่อนำไปใช้แล้วควรมีการปรับปรุงเพื่อให้ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน จึงจะทำให้การเรียนการสอนดนตรีมี ประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่คุณสอนได้ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้ไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด มีแต่วิธีที่เหมาะสม ที่สุดเท่านั้น

5.2 การวัดและประเมินผลดนตรี

การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียนการสอน ดนตรีเนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยตรวจสอบประสิทธิภาพและความสำเร็จของผู้สอนและผู้เรียนว่าได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ กระบวนการเรียนการสอนสำเร็จหรือไม่ ทำให้ผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุง แก้ไขจุดบกพร่องและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2555) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินผลในกระบวนการ

เป็นการประเมินผลในระหว่างการเรียนการสอน ทำให้ได้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและผลการสอนของผู้สอนในช่วงเวลานั้น ๆ ระหว่างการเรียน ซึ่งประโยชน์ของการประเมินผลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน เป็นตัวชี้วัดเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนในช่วงเวลาต่อมา ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนหรือการแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง

2. การประเมินผลหลังการสอน

เป็นการประเมินผลเพื่อให้ผลการเรียนในวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชานั้น ๆ ว่าอยู่ในระดับใด เป็นการแสดงผลที่เกิดขึ้นของการเรียนในภาพรวมทั้งหมด ผลการประเมินลักษณะนี้ไม่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปที่ผู้สอนสอนวิชานั้น ๆ อีกครั้งหนึ่งในอนาคตได้

ซึ่งในการเรียนการสอนดนตรีนั้นจะเกิดการประเมินผล 2 ลักษณะนี้อยู่เสมอ โดยเฉพาะในทักษะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ทักษะผู้สอนจึงต้องในคำแนะนำแก่ผู้เรียนเมื่อผู้เรียนปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้

และในการวัดและประเมินผล ต้องสามารถแสดงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการวัดและประเมินผล ซึ่ง ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544) ได้แบ่งการประเมินผลทางดนตรีเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การวัดและประเมินเนื้อหาดนตรี

เนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสัมผัสและลักษณะของเสียง) และวรรณคดีดนตรี (บทเพลง และประวัติดนตรี) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรี สามารถวัดและประเมินได้โดยแบบทดสอบ ซึ่งผู้สอนควรวัดทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ รวมถึงการวิเคราะห์ด้วย ส่วนการสัมภาษณ์

หรือสอบปากเปล่าก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ดี แต่จะใช้เวลาค่อนข้างมาก ซึ่งไม่เหมาะกับการวัดและประเมินผู้เรียนที่มีจำนวนค่อนข้างมาก

2. การวัดและประเมินผลทักษะดนตรี

เกี่ยวกับการปฏิบัติดนตรีโดยตรง ทั้งการปฏิบัติรายบุคคลและการปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งโดยทั่วไปการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติควรวัดให้ครบทุกทักษะ ได้แก่ การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ นอกจากนี้ควรแบ่งหัวข้อในการวัดออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เกี่ยวกับความสามารถในทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี และคุณภาพของการปฏิบัติ ดังนั้น การวัดผลควรจะวัดและประเมินทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

3. การวัดและประเมินผลด้านทัศนคติทางดนตรี

เป็นการวัดและประเมินผลอีกลักษณะหนึ่งที่แตกต่างไปจากการวัดและประเมินผลด้านเนื้อหาและทักษะดนตรี เนื่องจากทัศนคติทางดนตรีเกี่ยวข้องกับบรรณนิยม ความชอบ ความมีสุนทรียะและความซาบซึ้ง อันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อารมณ์ ซึ่งผู้เรียนอาจจะแสดงพฤติกรรมให้เห็นอย่างชัดเจนหรือไม่ก็ได้ วิธีการที่จะใช้ในการวัดและประเมินทัศนคติทางดนตรี ได้แก่ การสังเกต สัมภาษณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงทัศนคติของตนเองที่มีต่อดนตรีออกมา สิ่งที่สำคัญในการวัดและประเมินทัศนคติทางดนตรี คือ การประเมินอย่างสม่ำเสมอ และควรเป็นการประเมินระหว่างเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนดนตรีได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ อุทัย ศาสตร์ (2553) ได้อธิบายไว้ว่า การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นกระบวนการประเมินความสามารถของผู้เรียน การปฏิบัติงานของผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงความเป็นจริง โดยเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความเข้าใจและทักษะการคิดซับซ้อน และบูรณาการความรู้และทักษะเข้าด้วยกัน ซึ่งวิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถจำแนกได้ 4 วิธี ได้แก่

1. การสังเกต เป็นการเก็บรวบรวม พฤติกรรม และข้อมูลการปฏิบัติงาน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งใช้การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ โดยวิธีการนี้จะทำให้ได้ข้อมูลตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน และสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างถูกต้อง

2. การสัมภาษณ์ วิธีการนี้จะช่วยให้ได้รายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งการสัมภาษณ์ยังช่วยเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียนง่ายขึ้น นิยมใช้ร่วมกับการสังเกต

3. การประเมินการปฏิบัติงาน คือการประเมินผ่านการทำกิจกรรมในสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน

4. การประเมินแฟ้มสะสมงาน เป็นการประเมินจากแฟ้มผลงานของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้เป็นหลักฐานของผลงานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยสิ่งนี้จะสะท้อนผลสัมฤทธิ์ พัฒนาการ และความก้าวหน้าของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม โดยเฉพาะในทักษะดนตรี เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในเรื่องของพัฒนาการ ซึ่งการประเมินแบบอิงกลุ่มหรืออิงเกณฑ์อาจไม่สามารถประเมิน ทักษะของผู้เรียนแต่ละคนได้ ดังนั้น ผู้สอนควรประเมินตามสภาพจริงร่วมกับการประเมินแบบปกติ ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการวัดและประเมินผลดนตรีมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สอนมากที่สุด

6. คู่มือ

6.1 ความหมายของคู่มือ

คู่มือหมายถึงสมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้เพื่อให้ประกอบตำราเพื่ออำนวยความสะดวก เกี่ยวกับการศึกษาหรือปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเพื่อนแนะนำอุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการคิด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคู่มือในการปฏิบัติงานเพราะคู่มือจะกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนการวัดผล และประเมินผล ซึ่งความหมายของคู่มือนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ (2539) ได้อธิบายความหมายของคู่มือว่าเป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้มีความเข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

อนุชิต เริงจำเนียร (2545) กล่าวว่า คู่มือคือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางแก่ผู้ใช้คู่มือได้ทำความเข้าใจ และถ่ายทอดการศึกษาและปฏิบัติตามการสอนในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุดและทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่ใกล้เคียงงาน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า คู่มือเป็นหนังสือหรือเอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อนเป็นแนวทางให้แก่ผู้ใช้ได้ศึกษาทำความเข้าใจ และง่ายต่อการปฏิบัติตามเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

6.2 ประเภทของคู่มือ

อำนาจ เกาตระกูล (2541) ได้กล่าวสรุปประเภทของคู่มือไว้ 3 ประเภท คือ

1. คู่มือหลักสูตร เป็นเอกสารที่มีรายละเอียด และข้อเสนอแนะแก่ผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติ
2. คู่มือฝึกงาน เป็นเอกสารที่เสนอแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลและกฎระเบียบของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ
3. คู่มือนักเรียน เป็นเอกสารแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลและกฎระเบียบของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ

อนุชิต เริงจำเนียร (2545) ได้สรุปประเภทของคู่มือเป็น 2 ประเภท คือ

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับรายวิชา หรือระดับเรียน ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น คู่มือรายวิชา คู่มือระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น
2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่นำเสนอแนะแนวทางเทคนิคการดำเนินการกิจกรรม เพื่อจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรตามจุดประสงค์ที่ผู้สอนกำหนด โดยเป็นคู่มือที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ คำอธิบายรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรง เช่น คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียน เป็นต้น

6.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือ ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติได้ ต้องมีองค์ประกอบของคู่มือที่สำคัญ ดังนี้

เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (2543) ได้อธิบายองค์ประกอบของคู่มือดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. วิธีการเรียนการสอน
3. การวัดผลประเมินผล
4. ข้อเสนอแนะ

เอกวุฒิ ไกลมาก (2541) กล่าวว่าองค์ประกอบของคู่มือครู ควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติจะครอบคลุมถึง

- 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
- 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
- 1.3 วิธีการใช้
- 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน โดยปกติมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่จะอ่าน
3. การเตรียมการสอนประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น
 - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการอ่าน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ
 - 3.3 ข้อสอบ คำเฉลย
 - 3.4 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือครู จำเป็นต้องให้ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่จะให้การสอนบรรลุเป้าหมาย
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน
 - 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำซึ่งมักเกิดมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน
5. การวัดผลประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะต้องให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดผลและการประเมินผลการสอน นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น
 - 5.1 เครื่องมือวัด
 - 5.2 วิธีวัดผล
 - 5.3 เกณฑ์การประเมิน
6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดีต้องสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช้คู่มือจะประสบปัญหาในเรื่องใด หรือมีสิ่งใ้ผู้ใ้ต้องการ และจัดทำข้อมูลที่จะสามารถช่วยเสริมความรู้ให้ครู เพื่อให้ประสิทธิภาพการสอนมีมากขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำ คือการแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันการเกิดปัญหา ผู้เขียนควรมีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่าปัญหามักเกิดขึ้นในจุดใดบ้าง

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีไม่ควรขาดแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล

6.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี

สมมารท ปรงสุวรรณ (2545) กล่าวว่า คู่มือที่ดีนั้นมีลักษณะในประเด็นหลักดังนี้

1. ด้านเนื้อหาต้องถูกต้อง และครอบคลุมสาระของคู่มือ
2. การจัดลำดับข้อมูลนำเสนอเป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย
3. รายละเอียดของคู่มือชัดเจนเข้าใจง่าย
4. ผู้ใดอ่านแล้วสามารถนำไปปฏิบัติ
5. รูปแบบของคู่มือสวยงาม และทนต่อการใช้งาน

เอกวุฒิ ไกลมาก (2541) อธิบายลักษณะของคู่มือที่ดี ดังนี้

1. สามารถเข้าใจลักษณะเนื้อหาขอบข่ายหรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระจ่างชัด เช่น มองเห็นโครงสร้างของการสอนทั้งหมด

2. ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดี โดยสามารถดัดแปลงและยืดหยุ่นได้เองไม่เป็นแนวทางบังคับ ต้องเสนอแนะแนวทางโดยสามารถให้ปฏิบัติงานคล่องขึ้น

3. กิจกรรมที่สอนและหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้กับเด็กวัยนั้น ๆ เด็กสนใจปฏิบัติได้ จึงควรใช้และเลือกได้

4. แนวการเขียนเน้นย้ำแนวปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นย้ำในทางเดียวกัน เช่น มุ่งฝึกงานกลุ่ม ทำงานเป็นกลุ่มอย่างต่อเนื่อง จนเด็กมีแนวทาง เมื่อได้แนวทางแล้ว จึงฝึกเป็นรายบุคคลต่อไป

5. ความแปลกใหม่ของกิจกรรม ควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไป มิได้มุ่งกระจายแนวใหม่ทั้งหมด ต้องเป็นการปฏิบัติได้ผลด้วย

6. รูปแบบและวิธีการ ที่เป็นแนวทางในการเขียนคงรูปแบบและขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกแก่การใช้

สมพล ศักดิ์ทิวกุลกิจ (2546) ได้อธิบายไว้ว่า ลักษณะของคู่มือที่ดีมีดังนี้

1. ช่วยให้สามารถเข้าใจลักษณะในเนื้อหาและขอบข่าย
2. ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางหรือขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดี

3. กิจกรรมที่เสนอแนะหรือกำหนดไว้ควรมีการทดลองใช้
4. แนวการเรียนเน้นย้ำการปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดหมายอย่างต่อเนื่อง
5. ความแปลกใหม่ของกิจกรรมควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไป
6. รูปแบบและวิธีการ (ขั้นตอน) ควรที่จะคงรูปแบบขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ

จากแนวคิดดังกล่าว ลักษณะของคู่มือที่ดีนั้น ผู้ใช้จะต้องนำไปใช้ได้จริงโดยต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างละเอียด ชัดเจน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และเน้นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญ และปฏิบัติตามขั้นตอน คู่มือควรมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ และมีความสวยงาม และควรมีภาพประกอบ โดยมุ่งเน้นสู่จุดหมายรูปแบบวิธีการ หรือช่วยให้ผู้ใช้คู่มือเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติ และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง

6.5 การจัดทำคู่มือ

เพื่อให้การสร้างคู่มือมีความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสม ผู้ศึกษาได้ศึกษาการจัดทำคู่มือ จากหน่วยงาน องค์กร และบุคคล ดังนี้

ใจทิพย์ สังขวุฒิ (2546) ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานพัสดุของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานพัสดุของสถานศึกษา เข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานพัสดุ และสามารถปฏิบัติงานพัสดุได้อย่างถูกต้อง โดยมีองค์ประกอบของคู่มือ ดังนี้

บทนำ กล่าวถึงภูมิหลัง วัตถุประสงค์ของเขต ประโยชน์และนิยามศัพท์ของการจัดทำคู่มือ

บทที่ 2 กล่าวถึงกระบวนการบริหารพัสดุ การบริหารงานพัสดุ และการปฏิบัติงานพัสดุ

บทที่ 3 เป็นขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ

บทที่ 4 ประกอบด้วยคำชี้แจงการใช้คู่มือ และเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน โดยรูปแบบของคู่มือเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ มีแบบฟอร์มในการเปิดงาน

วิโรจน์ สุวรรณรัตน์ (2546) ได้พัฒนาคู่มือการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยเน้นการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม สำหรับครูวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางในการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ลงในแผนการสอน เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมให้กับนักเรียนนักศึกษาทุกแผนกวิชาในสถานศึกษา โดยมีตัวอย่างของวิธี

ของการเขียนแผนการสอนพร้อมทั้งคำอธิบายรายละเอียด และมีองค์ประกอบของคู่มือ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำชี้แจงการใช้คู่มือ

ส่วนที่ 2 ความรู้ที่ต้องนำไปใช้เขียนแผนการสอน

- 2.1 วิธีการศึกษาจุดประสงค์การสอน
- 2.2 การวิเคราะห์หลักสูตร
- 2.3 หัวข้อการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม
- 2.4 การเขียนเนื้อหาสาระ
- 2.5 วิธีสอนหรือกิจกรรมการสอน
- 2.6 การเลือกสื่อการสอน
- 2.7 การเขียนกิจกรรมหรืองานที่มอบหมาย
- 2.8 การวัดผลและประเมินผล
- 2.9 การเขียนบรรณทุกหลังการสอน

ส่วนที่ 3 วิธีเขียนแผนการสอนรายวิชาตามรูปแบบกรมอาชีวศึกษา

จากการศึกษาการจัดทำคู่มือ สามารถสรุปได้ว่า การจัดทำคู่มือนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ในการจัดที่ชัดเจน ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง มีขั้นตอน กระบวนการในการปฏิบัติตามได้ง่าย และมีเนื้อหาที่ครบถ้วน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัชระ โสฬสพรหม (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนแท็กซิโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในงานวิจัยนี้เป็นการสร้างชุดการสอนแท็กซิโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยชุดการสอนนี้ประกอบได้ด้วยเนื้อหาวิชา คู่มือการใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้ และมีการใช้แบบทดสอบระหว่างเรียน โดยผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนแท็กซิโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพ 81.91/86.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

นิธิพร พะเนาว์ศรี (2561) ได้ทำการสร้างคู่มือการสอนทักษะการบรรเลงระนาดเอกชั้นพื้นฐานตามแนวทางการบรรเลงระนาดเอกของครูวิเชียร เกิดผล ผลการวิจัยพบว่า ครูวิเชียรได้ให้ความสำคัญกับความสามารถ ความถนัด หรือความโดดเด่นของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อ

พัฒนาความรู้และทักษะการบรรเลง วิธีการสอนจึงเป็นการศึกษาผู้เรียน เพื่อที่จะสามารถดึงศักยภาพและความสามารถของผู้เรียน การสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน สอนเป็นขั้นตอน เน้นสร้างพื้นฐานที่ดีและถูกต้องให้กับผู้เรียน โดยวิธีการสอนมี 2 วิธี คือ วิธีการสอนโดยใช้การบรรยาย และวิธีการสอนโดยใช้การสาธิต ซึ่งจะใช้ควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนระหว่างสอน และได้สร้างคู่มือการสอนทักษะการบรรเลงระนาดเอกชั้นพื้นฐานตามแนวทางกระบวนการถ่ายทอดของครูวิเชียร เกิดผล ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่สำคัญ ได้แก่ ความเป็นมาของระนาดเอก โครงสร้างทางกายภาพของระนาดเอก ช่วงเสียงตำแหน่งของเสียงระนาดเอก แบบฝึกทักษะการบรรเลงระนาดเอก ขั้นตอนการสอน วัตถุประสงค์ ประเมินผล แหล่งอ้างอิง

ข้างต้น กุญชร ณ อยุธยา (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หิมโพรไวส์ของ วู้ดดี้ ซอร์ เพลง There Will Never Be Another You ได้สรุปไว้ว่า การหิมโพรไวส์ของ วู้ดดี้ ซอร์ ทำให้เห็นถึงการใช้นวัตกรรมใหม่ในการจัดกลุ่มโน้ต 4 ตัว (Four Note Grouping) หรือการเล่นโน้ตที่อยู่นอกคีย์ (Outside Playing) มาร่วมกับแนวคิดบีบ๊อบได้อย่างลงตัวและมีความไพเราะ ดังนั้น การศึกษาผลงานของ วู้ดดี้ ซอร์ จึงมีคุณค่าแก่การศึกษาแนวคิดใหม่ ๆ มาร่วมใช้กับดนตรีบีบ๊อบ

รัชพล ธีระคำศรี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการสอนไวโอลิน ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีสากล ปี พ.ศ. 2553) ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร แบ่งวิธีการสอนไวโอลิน เป็น 2 ส่วน คือ ผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้สอนต้องเตรียมตัวในการสอน ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจให้มีความสมดุล ซึ่งทางด้านร่างกายอาจารย์ชูชาติ พิทักษากร ได้นำโยคะมาปรับใช้โดยการฝึกกล้ามเนื้อให้มีความยืดหยุ่น สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระและเป็นธรรมชาติ ด้านจิตใจควรมีสมาธิและมุ่งมั่นต่อผู้เรียนและบทเพลงที่สอน การเตรียมแบบฝึกหัดและเพลงให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยดูทั้งสรีระและความชอบของผู้เรียน ในด้านผู้เรียนต้องเตรียมตัวเรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจเช่นกัน โดยในด้านร่างกายผู้เรียนต้องยืดหยุ่นกล้ามเนื้อด้วยการฝึกโยคะเพื่อปรับเปลี่ยนกล้ามเนื้อให้มีการพัฒนาจนสามารถควบคุมแรงกด และการสีได้ ในด้านจิตใจ ผู้เรียนต้องมีสมาธิในขณะที่ซ้อมในการควบคุมท่วงท่าการเล่น และฝึกอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ท่วงท่าดียิ่งขึ้น ฝึกและเพิ่มความเร็วเพื่อลดความประหม่า และสิ่งสำคัญคือต้องหมั่นฝึกซ้อมและเรียนรู้ทุกวัน

วสันต์ชาย มงคลชาติ (2561) ได้ทำการสร้างคู่มือการสอนทักษะการตีกลองแขกชั้นพื้นฐานตามแนวทางกระบวนการถ่ายทอดของผู้ช่วยศาสตราจารย์สหวัดณ์ ปลื้มปรีชา ผลวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์สหวัดณ์ ปลื้มปรีชา มีความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติ

ทักษะทางด้านดนตรีไทย เป็นผลมาจากปัจจัยภายใน คือ เซาว์ปัญญาและความถนัดด้านดนตรี ปัจจัยภายนอก คือ ท่านได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากอาจารย์ที่มีความรู้เฉพาะทางโดยตรง ผู้ที่เรียนกับผู้ช่วยศาสตราจารย์สหวัดมน์ ปลื้มปรีชา ทุกคนมีพื้นฐานในการบรรเลงเครื่องหนังด้วยตนเอง โดยหลักการสอน คือ สอนเนื้อหาครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เน้นการสร้างพื้นฐานที่ดีและถูกต้องให้กับผู้เรียน สอนทักษะอย่างเป็นขั้นตอน และผู้สอนต้องเป็นผู้รู้รอบด้านและเป็นแบบอย่างที่ดี วิธีการสอนมี 2 วิธี คือ การบรรยาย และการสาธิต ซึ่งจะปรับเปลี่ยนไปตามเนื้อหาสาระและศักยภาพของผู้เรียนขณะเรียน และได้สร้างคู่มือการสอนทักษะการตีกลองแขกขึ้นพื้นฐานตามแนวทางการถ่ายทอดของผู้ช่วยศาสตราจารย์สหวัดมน์ ปลื้มปรีชา ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ได้แก่ ประวัติที่มาของกลองแขก โครงสร้างทางกายภาพของกลองแขก การฝึกทักษะการตีกลองแขก วิธีการสอน และเทคนิคการสอนทักษะการตีกลองแขกขึ้นพื้นฐานที่สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างสมบูรณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเห็นได้ว่า งานวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นการสอนในดนตรีไทย โดยวิธีการสอนจะเน้นการบรรยายและการสาธิต ซึ่งจะปรับเปลี่ยนตามเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียน และในส่วนของการศึกษาดนตรีแจ๊สจะเป็นการวิเคราะห์การอิมโพรไวส์จากนักดนตรีที่มีชื่อเสียงและนำมาใช้การแสดง และการสร้างชุดการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในการอิมโพรไวส์ใน ทำให้ยังขาดงานวิจัยที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดการสอนอิมโพรไวส์ทรมเบ็ตในยุคนี้อบปีบอบปีให้ผู้เรียนได้ดีขึ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการสอนนิมโพรไวรัสทรมเบ็ตแจ็สของ
อาจารย์สฤษฏุ ดันเป็นสุข โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งแบ่ง
วิธีดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสร้างคู่มือการสอนนิมโพรไวรัสทรมเบ็ตแจ็สในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏุ

ดันเป็นสุข

ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อ
ดังนี้

- 1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรมเบ็ต
- 1.2 การนิมโพรไวรัส
- 1.3 ดนตรีแจ็สในยุคบีบีอบ
- 1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน
- 1.5 ทฤษฎีการสอนดนตรี
- 1.6 คู่มือ
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลไว้ 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

- 2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสอนนิมโพรไวรัสทรมเบ็ตแจ็สในยุคบีบีอบ ได้แก่
อาจารย์สฤษฏุ ดันเป็นสุข

2.2 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข ได้แก่ นักศึกษาเครื่องดนตรีเอกทรม์เบ็ตที่ศึกษากับอาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข ศิษย์ปัจจุบันจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 1 คน รวม 4 คน

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ และข้อมูลชั้นทุติยภูมิ

3.1.1 ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่ง และการบันทึกภาพเคลื่อนไหว

3.1.2 ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร วารสาร จุลสาร และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตแจ๊ส ซึ่งได้ทำการค้นคว้าศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), หอสมุดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, หอสมุดแห่งชาติ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.1 การสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามหรือประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของงานวิจัย และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบประเด็นคำถามหรือแนวการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ในงานวิจัย

ขั้นที่ 2 ร่างคำถามในการสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุดได้แก่

ชุดที่ 1 สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบกระบวนการสอนทรม์เบ็ตในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข คือ นักศึกษาเครื่องดนตรีเอกทรม์เบ็ตที่ศึกษากับอาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข ศิษย์ปัจจุบันจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 1 คน รวม 4 คน

ขั้นที่ 3 นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรง ความถูกต้อง ครบถ้วนตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในงานวิจัย โดยให้

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่ได้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามไม่ได้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

+1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิในข้อใดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่ามีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีมีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้ทรงในข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.50 ถือว่าไม่สอดคล้อง ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นจึงนำไปใช้เก็บข้อมูล

3.2.2 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยจะทำการสังเกตตลอดกระบวนการสอนดนตรี

ขั้นที่ 4 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตีความ สร้างข้อสรุปและนำเสนอเป็นความเรียงในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ประกอบด้วย

- ด้านผู้สอน ได้แก่ ภูมิหลังด้านดนตรีแจ๊ส และคุณลักษณะของความเป็นครูของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

- ด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ 1) การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบ๊อบ 2) การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด 3) วิธีการฝึกโสตประสาท 4) การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ 5) เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบเบื้องต้น

- ด้านกระบวนการสอน ได้แก่ หลักการ วิธีการ และเทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ

โดยลักษณะการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอด้วยการแสดงสารสนเทศจากข้อมูลภาคสนาม ประกอบการวิเคราะห์เชื่อมโยงแสดงความสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการพรรณนาเป็นความเรียง และนำมาอภิปรายผล และเรียบเรียงออกมาเป็นปริญญาานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 5 การสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์สฤษฎุตันเป็นสุข ตามทฤษฎีหลักองค์ประกอบของคู่มือของปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ ปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ (2539) ประกอบด้วย

- 5.1 ปก
- 5.2 คำนำ
- 5.3 สารบัญ
- 5.4 คำชี้แจงในการใช้คู่มือและการเตรียมการที่จำเป็น
- 5.5 เนื้อหาสาระ
- 5.6 หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน
- 5.7 การวัดและประเมินผล
- 5.8 แหล่งอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

ในการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์สฤษฎุตันเป็นสุข ผู้วิจัยแบ่งวิธีการดำเนินการสร้างคู่มือการสอนออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์สฤษฎุตันเป็นสุข จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระในเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ได้แก่ 1) การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบ๊อบ 2) การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด 3) วิธีการฝึกโสตประสาท 4) การเลือกแบบฝึกหัด

ที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ 5) เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์และการตีความข้อมูลเกี่ยวกับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ในด้านการสอน รวมถึงลำดับขั้นตอนในการเรียนการสอน และการฝึกทักษะการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ อีกทั้งด้านเนื้อหาสาระที่ปรากฏในการเรียนการสอนตลอดจนถึงวิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในการเรียนการสอนของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ในการสร้างข้อสรุปเพื่อเรียบเรียงเป็นคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข

ขั้นที่ 3 เรียบเรียงสาระสนเทศเกี่ยวกับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ตามรูปแบบของคู่มือการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ได้ตรงตามแนวทาง

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าคะแนนจากการประเมินคู่มือการสอนโดยคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีระดับความเหมาะสมและการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมและความสอดคล้องของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

จากนั้นจึงนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการประเมิน และเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระในคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศฤงฆ์ ตันเป็นสุข

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจึงเขียนเป็นคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศฤงฆ์ ตันเป็นสุข

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาทำการวิเคราะห์ ตีความสรุปผล อภิปรายผลและเรียบเรียงผลคำตอบเนื้อหาสาระออกเป็นปฏิญญานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็นในยุคปีบ๊อบ ของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข ผู้ศึกษาแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

ตอนที่ 2 คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

ตอนที่ 1 กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในตอนที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านผู้สอน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลัง และคุณลักษณะของความเป็นครูของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

1.1 ประวัติของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

1.2 ประสบการณ์การทำงานของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

1.3 ประสบการณ์การสอนของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางด้านดนตรีของ อาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข

2. ด้านเนื้อหาสาระ นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนการอิมโพรไวส์ทรม เปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 การเลือกใช้นั้บไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ

2.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด

2.3 วิธีการฝึกสอดประสาน

2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็นในยุคปีบ๊อบ

2.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบเบื้องต้น

3. ด้านกระบวนการสอน นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้านการเรียนการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์สฤฎฐ ตันเป็นสุข ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

3.1 หลักการสอน

เป็นหลักการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบ๊อบ นำเสนอหลักการสำคัญที่อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข ยึดเป็นแนวทางในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบ๊อบ

3.2 วิธีการสอน

เป็นวิธีการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบ๊อบ นำเสนอวิธีการสอนและขั้นตอนที่อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบ๊อบ

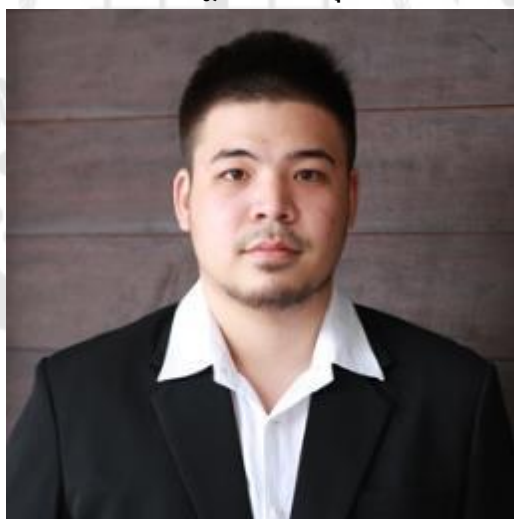
3.3 เทคนิคการสอน

เป็นเทคนิคในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบ๊อบที่อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข ใช้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตยุคบีบ๊อบที่อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข ใช้เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

1. ด้านผู้สอน คือ อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข

ภาพประกอบ 11 อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข

ที่มา: https://www.music.mahidol.ac.th/th/sp_faq/jazz-department/

อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข เป็นอาจารย์สอนดนตรีแจ๊สที่มีความรู้ความสามารถและมีชื่อเสียงอีกท่านหนึ่ง ซึ่งบุคคลในวงการดนตรีต่างเคารพนับถือ และเนื่องจากท่านมีความชื่นชอบในการเป็นครูผู้ให้ความรู้แก่ลูกศิษย์ จึงนับได้ว่าความเป็นครูนั้น อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข มีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีมาโดยตลอด ดังนั้นงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ประวัติการศึกษาของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

1.2 ประสบการณ์การทำงานของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

1.3 ประสบการณ์การสอนของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

1.1 ประวัติของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข เรียนมัธยมปลายที่หลักสูตรเตรียมอุดม วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ แต่ในช่วงนั้นอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ได้เรียนวิชาเอกดนตรีคลาสสิก และวิชาโทเป็นดนตรีแจ๊ส และเมื่อจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในสาขาแจ๊ส เนื่องจากมีความสนใจในการเล่นแจ๊สที่ผ่านมามีในช่วงชั้นของมัธยม และหลังจากนั้นได้ต่อระดับปริญญาโทในสาขาดนตรีแจ๊ส

1.2 ประสบการณ์การทำงานของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

การเริ่มประสบการณ์การทำงานของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ต้นทางเกิดจากการเข้าร่วมการแข่งขันดนตรีแจ๊สในรายการ Thailand Jazz Competition 2006 และได้รับรางวัลนักดนตรีดีเด่นในงานประกวด Thailand Jazz Competition 2007 จึงทำให้อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข เป็นที่รู้จักในนามทรม์เปิดแจ๊สยุคแรก ๆ ของประเทศไทย เนื่องจากในยุคสมัยนั้นในหมู่นักดนตรีแจ๊สในไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เล่นกีตาร์ เปียโน กลองชุด ส่วนในเครื่องเป่านั้นเครื่องดนตรีแซ็กโซโฟนมักจะเป็นที่นิยมกันมาก หลังจากนั้น อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข จึงได้เริ่มถูกเชิญให้ไปร่วมเล่นกับวงดนตรี T-bone และวงดนตรีแจ๊สอย่าง Mellow Motif ซึ่งวงดนตรีดังกล่าวเคยได้ไปแสดงทั้งในไทยและต่างประเทศ เช่น Huahin Jazz Festival ณ ประเทศไทย, Miri Jazz Festival ณ ประเทศมาเลเซีย, Java Jazz Festival ณ ประเทศอินโดนีเซีย และ Kinestasia ณ ประเทศสิงคโปร์

1.3 ประสบการณ์การสอนของ อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ได้เริ่มสอนตั้งแต่ว่างศึกษาปริญญาตรีอยู่ที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งในขณะนั้นอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ได้สอนอยู่ที่ศูนย์ศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาหลังจากอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว ก็ได้เป็นอาจารย์พิเศษในคณะดนตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น คณะดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และในปัจจุบันได้เป็นอาจารย์ประจำที่มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ด้านเนื้อหาสาระ

เนื่องจากอาจารย์สฤษฐ ตันเป็นสุข ได้กล่าวถึงเรื่องการอิมโพรไวส์ในรูปแบบของปีบ็อบไว้ว่า “การอิมโพรไวส์ในรูปแบบปีบ็อบนั้นเป็นเหมือนกับจิตภาษาหนึ่งที่สามารถเข้าได้กับทุกยุคทุกสมัย เพราะการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊สส่วนใหญ่จะมาจากช่วงยุคปีบ็อบ” ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโดยการแยกส่วนประกอบที่สำคัญ โดยแบ่งเนื้อหาสาระของการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบ ทั้งสิ้น 5 ข้อ ได้แก่

- 2.1 การเลือกใช้น้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบ
- 2.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด
- 2.3 วิธีการฝึกสอดประสาน
- 2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบ
- 2.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบเบื้องต้น

2.1 การเลือกใช้น้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบ

ในการเลือกใช้น้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ็อบ อาจารย์สฤษฐ ตันเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่าเราต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ดและบันไดเสียงก่อน ในที่นี้จะเสนอ 3 บันไดเสียงที่ใช้อยู่ในเพลงยุคปีบ็อบ ดังนี้

2.1.1 คอร์ด Major 7th

โดยทั่วไปในคอร์ด Major 7th จะประกอบด้วยโน้ต 4 ตัวคือ โน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ของบันไดเสียง Major นั้น ๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C major 7th หรือ Cmaj7 ซึ่งส่วนประกอบของคอร์ดนี้ก็คือน้ C E G B ซึ่งเป็นโน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 12 คอร์ด Cmaj7 และกระจายโน้ต

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

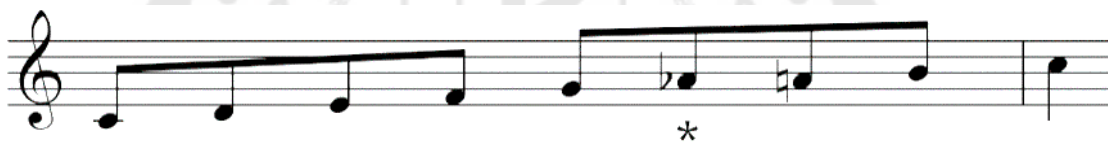
จากนั้นในการสร้างบันไดเสียงโดยการเติมโน้ตที่เหลือ คือ โน้ตตัวที่ 2 4 6 เข้าไป ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด C major ก็คือโน้ต C D E F G A B C

ภาพประกอบ 13 บันไดเสียง C major

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ดในยุคนี้อุปของ อาจารย์สฤษฐุตันเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญกับการลงคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้นันไดเสียงในการอิมโพรไวส์จึงจำเป็นต้องแทรกโน้ตโครมาติกเพิ่มอีก 1 ตัวซึ่งถ้าหากต้องการคอร์ดโทนเป็นตัว C E G B ในระหว่างโน้ต B และ C จะไม่สามารถสร้างโน้ตโครมาติกได้เนื่องจากโน้ตทั้ง 2 ตัวมีระยะห่างกันเพียงครึ่งเสียง จึงต้องเปลี่ยนจุดที่เพิ่มโน้ตโครมาติกเป็นโน้ต G และ โน้ต A แทน ซึ่งก็คือโน้ต Ab โดยคอร์ดโทนจะเป็น C E G A ซึ่งโน้ต A จะมีคุณภาพเป็นคอร์ด Major แทน B ได้เพื่อให้โน้ต C ในอ็อกเทฟบนสามารถลงในจังหวะตก ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C E G A ซึ่งบันไดเสียงนี้ก็เหมาะกับการเล่นกับคอร์ด Cmaj7

ภาพประกอบ 14 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด Cmaj7

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

2.1.2 คอร์ด Dominant 7th

คอร์ด Dominant 7th จะประกอบด้วย โน้ต 1 3 5 b7 ของบันไดเสียงนั้น ๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C dominant 7th หรือ C7 ซึ่งเป็นโน้ตตัวที่ 1 3 5 b7 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 15 คอร์ด C7 และกระจายโน้ต

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

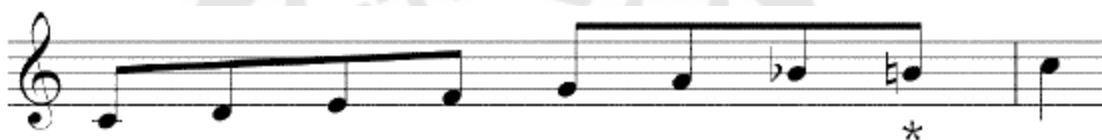
จากนั้นในการสร้างบันไดเสียงโดยการเพิ่มโน้ตที่เหลือคือโน้ตตัวที่ 2 4 6 เข้าไปจนสามารถสร้างบันไดเสียงได้ ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด C7 ก็คือโน้ต C D E F G A Bb ซึ่งเป็นโน้ตในบันไดเสียงของโหมด Mixolydian

ภาพประกอบ 16 บันไดเสียง C Mixolydian

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบ๊อบของ อาจารย์สฤษฐุตันเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญกับการลงคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้น้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์จึงจำเป็นต้องแทรกน้ตโครมาติกเพิ่มอีก 1 ตัว โดยเพิ่มน้ตโครมาติกเป็นน้ต Bb และ น้ต C อีอกเทพบนแทน ซึ่งก็คือน้ต B เพื่อให้น้ต C ในอีอกเทพบนสามารถลงในจังหวะตก ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C E G Bb ซึ่งบันไดเสียงนี้ก็จะเหมาะกับการเล่นกับคอร์ด C7

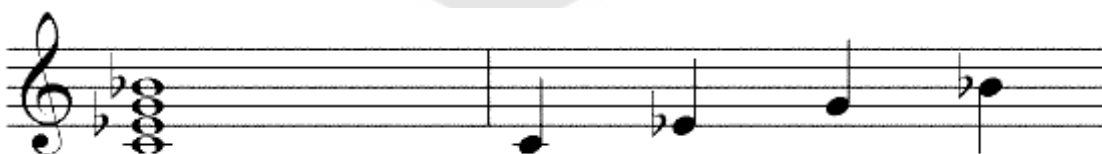

ภาพประกอบ 17 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด C7

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

2.1.3 คอร์ด Minor 7th

คอร์ด Minor จะประกอบด้วย น้ต 1 b3 5 b7 ของบันไดเสียงนั้น ๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C Minor 7th หรือ Cm7 ซึ่งเป็นน้ตตัวที่ 1 b3 5 b7 ตามลำดับที่กล่าวไว้

ภาพประกอบ 18 คอร์ด Cm7 และกระจายน้ต

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

จากนั้นสร้างบันไดเสียงโดยการเพิ่มน้ตที่เหลือคือน้ตตัวที่ 2 4 6 เข้าไปจนสามารถสร้างบันไดเสียงได้ ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด Cm7 ก็คือน้ต C D Eb F G A Bb ซึ่งจะกลายเป็นบันไดเสียง C Dorian สาเหตุที่ใช้บันไดเสียง Dorian เนื่องจากคอร์ด Minor 7th ส่วนใหญ่ในเพลงยุคบีบ๊อบจะเป็นคอร์ด 2 ของคีย์ Major ซึ่งจะใช้โหมด 2 ในการเล่นคือโหมด Dorian

ภาพประกอบ 19 บันไดเสียง C Dorian

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคปีบ๊อบของ อาจารย์สฤชฎ ตันเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญกับการลงคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้นันไดเสียงในการอิมโพรไวส์จึงจำเป็นต้องแทรกโน้ตโครมาติกเพิ่มอีก 1 ตัว โดยเพิ่มโน้ตโครมาติกระหว่างโน้ต Bb และ โน้ต C ก็คือโน้ต B โดยคอร์ดโทนจะเป็น C Eb G Bb เพื่อให้โน้ต C ในอ็อกเทฟบนสามารถลงในจังหวะตก ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C Eb G Bb ซึ่งบันไดเสียงนี้ก็จะเหมาะกับการเล่นกับคอร์ด Cm7

ภาพประกอบ 20 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด Cm7

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

2.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด

อาจารย์สฤชฎ ตันเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่า “จุดสำคัญของการสร้างทำนองในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคปีบ๊อบคือ การสร้างโน้ตที่เป็น Eight note line ที่ต่อเนื่อง ดังนั้นถ้าสามารถสร้างความคล่องตัวในการสร้าง Eight note line ที่ต่อเนื่องกันได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างคอร์ดโทนสัมพันธ์กันกับการดำเนินคอร์ดได้ถูกต้อง สิ่งนี้คือแก่นของการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคปีบ๊อบ” (สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2563) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคปีบ๊อบนั้น อาจารย์สฤชฎ ตันเป็นสุขได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง Eight note line ที่มีคอร์ดโทนสัมพันธ์กับการดำเนินคอร์ดในแต่ละคอร์ด

ภาพประกอบ 21 ตัวอย่างการใช้ Eight note line ในการอิมโพรไวส์

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

ดังนั้นอาจารย์ศฤงฆ์ ต้นเป็นสุข แนะนำให้ผู้เริ่มต้นในการอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ต ในยุคบีบ๊อบได้ควรมีพื้นฐานในการเล่น Arpeggio ต่อเนื่อง และ บันไดเสียงต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งนี้เป็นพื้นฐานในการฝึกอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในรูปแบบ Eight note line ที่มีความต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ตามการดำเนินคอร์ดของเพลง โดยจะต้องทำด้วยความเสถียรภาพต่อเนื่อง เช่น ในการฝึกควรจะสามารถอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตโดยใช้ Eight note line เล่นตามการดำเนินคอร์ดเพลงนั้น ๆ ให้ได้ 4 – 8 ห้อง ซึ่งหากสามารถสร้างทำนองจนชำนาญแล้วจะทำให้เกิดทำนองในรูปแบบของบีบ๊อบ นอกจากการสร้างทำนองให้เป็นบีบ๊อบได้แล้ว ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาที่มีความเป็นบีบ๊อบ เพราะในการอิมโพรไวส์นอกจากการสร้างทำนองที่ดีแล้วควรมีภาษาของการเล่นในแต่ละยุคที่ชัดเจน ซึ่งที่มาของภาษานั้นเกิดจากการศึกษา Transcription หรือโน้ตที่มีการบันทึกอิมโพรไวส์ของศิลปินต่าง ๆ ไว้ ซึ่งเราสามารถนำมาผสมกับ Eight note line เพื่อให้เป็นทำนองที่สละสลวยสำหรับการอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในยุคบีบ๊อบ

TRUMPET IN B♭

JOY SPRING
As played on the 1956 album
CLIFFORD BROWN & MAX ROACH

By CLIFFORD BROWN
Transcribed by ADAM ROBERTS

Chord symbols: Gm7, Am7, D7, Gm7, Cm7, F7, Bm7, Bb7, Am7, D7, Gm7, Bbm7, E7, Abm7, Bbm7, E7, Abm7, Cm7, F#7, Cm7, B7, Bbm7, E7, Abm7, Bm7, E7, Am7, Am7, D7, Gm7, Gm7, C7, Fm7, Bbm7, E7, Abm7, Am7, D7, Gm7, Am7, D7, Gm7, Cm7, F7.

The transcription © 2010 DOCKMUSIC

ตัวอย่าง Transcription เพลง Joy Spring

ที่มา : <https://www.scribd.com/document/365204443/Brown-Joy-Spring-Trumpet-in-Bb-pdf#download>

2.3 วิธีการฝึกสอดประสาน

การเล่นดนตรีแจ๊สเป็นดนตรีที่ใช้สอดประสานการฟังเป็นหลัก เพราะเนื่องจากเป็นดนตรีที่เล่นร่วมกับผู้อื่น จึงควรจะมีการฟังสมาชิกภายในวงว่าเล่นโน้ตอะไรบ้าง รูปแบบจังหวะมีลักษณะแบบไหน มีตัวโน้ตที่นอกเหนือจากคอร์ดหรือไม่ เพื่อที่เราจะได้สามารถเลือกวัตถุดิบในการอิมโพรไวส์ได้อย่างลงตัวที่สุดในการแสดงนั้น ดังนั้นอาจารย์สฤษฐ ตันเป็นสุข จึงแนะนำวิธีการฝึกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.3.1 การฝึกประเภทของคอร์ด

ในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบ๊อบนั้น คอร์ดที่นิยมใช้กันจะมีอยู่ 3 ประเภทคือ Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th

Donna Lee

La tempo Charlie Parker

ภาพประกอบ 22 ตัวอย่างคอร์ดที่นิยมใช้ในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบ๊อบ

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

ซึ่งก่อนที่จะฝึกคอร์ดทบเจ็ดควรมีการฝึกคอร์ดเบื้องต้น ได้แก่ Major (1 3 5), Minor (1 b3 5), Diminish (1 b3 b5), Augmented (1 3 #5) โดยจะเป็นโน้ต Triad ทั้งหมด หลังจากฝึกจนชำนาญแล้วจึงเริ่มเพิ่มโน้ตทบเจ็ดขึ้นไป เช่น Major 7th (1 3 5 7), Dominant 7th (1 3 5 b7), Minor 7th (1 b3 5 b7) หลังจากนั้นหากมีความชำนาญในคอร์ดดังกล่าวทั้งหมดแล้วจึงเริ่มเพิ่มตัวโน้ตที่เป็น Tension เพิ่มขึ้น เช่น Major 7th #9 (1 3 5 7 #9), Dominant 11th (1 3 5 b7 9 11), Major #11th (1 3 5 7 9 #11), Minor 7th b5 (1 b3 b5 7) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคอร์ดในเพลงที่ใช้อิมโพรไวส์

2.3.2 การฝึกฟังการดำเนินคอร์ด (Chords Progression)

โดยปกติดนตรีแจ๊สจะมีการเพิ่มสีสันของบทเพลงด้วยการเปลี่ยนทฤษฎีเสียงอยู่ตลอด ดังนั้น นอกฝึกฟังประเภทของคอร์ดแล้วในการอิมโพรไวส์จำเป็นจะต้องฝึกฟังการดำเนินคอร์ด โดยการดำเนินคอร์ดทั่วไปของแจ๊สจะมีหลายประเภท แต่จะเสนอเบื้องต้น 4 ประเภท ดังนี้

1) II V I Progression เป็นการดำเนินคอร์ดที่นิยมที่สุดในดนตรีแจ๊ส หากแทนในทฤษฎีเสียง Major จะได้คอร์ด IIm7 / V7 / Imaj7 ซึ่งหากแทนในบันไดเสียง C major จะได้คอร์ด Dm7 / G7 / Cmaj7 หรือหากแทนในทฤษฎีเสียง Minor จะได้คอร์ด IIm7b5 / V7b9 / ImMaj7 ในทฤษฎีเสียง A minor จะได้คอร์ด Bm7b5 / E7b9 / AmMaj7 สาเหตุที่เป็นที่นิยมเนื่องจากการดำเนินคอร์ดนี้สามารถดำเนินเพื่อเปลี่ยนทฤษฎีเสียง (Key Modulation) ให้เป็นทฤษฎีเสียงใหม่ได้

"Blues For Alice" Chord Progression

The image shows the chord progression for "Blues For Alice" in 12/8 time, presented in three lines of musical notation. The first line contains chords: F6, E-7b5, A7(b9), D-7, G7, C-7, F7. The second line contains: Bb7, Bb-7, Eb7, A-7, D7, Ab-7, Db7. The third line contains: G-7, C7, A-7, D7, G-7, C7. Each line is marked with a measure number (1, 5, 9) at the beginning.

ภาพประกอบ 23 ตัวอย่าง II V I Progression ในเพลง Blues for Alice

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

จากภาพสังเกตได้ว่าจะมีการดำเนินคอร์ดแบบ II V I อยู่หลายจุด อย่างเช่นในห้องที่ 2 จะมีคอร์ด Em7b5 และต่อกด้วย A7b9 ซึ่งทั้ง 2 คอร์ดในห้องนี้ตรงกับการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ของบันไดเสียง D Minor Harmonic หลังจากนั้นในห้องที่ 3 เป็น II V I ของบันไดเสียง C Major คือ Dm7 และ G7 ต่อมาในห้องสุดท้ายของบรรทัดที่ 1 จะเป็น II V I ของ Bb major คือ Cm7 และ F7 โดยที่ห้องแรกของบรรทัดที่ 2 เป็นคอร์ด Bb7 ซึ่งเห็นได้ว่าการฝึกโสต

ประสาทให้จำรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ได้นั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอิมโพรไวส์
ทรม์เบ็ตในยุคปีบ๊อบ

2) Tri-Tone Substitution โดยทั่วไปการใช้ Tri-Tone Substitution
จะใช้แทนคอร์ด V7 โดยใช้คอร์ด Dominant 7th ที่มี Root เป็นคู่ 4 Augmented หรือคอร์ด bII7
ซึ่งหากแทนในการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ก็จะได้ IIm7 / bII7 / IMaj7, Im7

"Joy Spring" Chord Progression

The image shows two staves of musical notation for the "Joy Spring" chord progression. The first staff contains the chords: Fmaj7, Gm7, C7, Fmaj7, Bbm7, and Eb7. The second staff contains the chords: 5 Am7, Ab7, Gm7, C7, F, Abm7, and Db7. The Ab7 and Gm7 chords in the second staff are highlighted in yellow to illustrate the tri-tone substitution between them.

ภาพประกอบ 24 ตัวอย่าง Tri-Tone Substitution ในเพลง Joy Spring

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

จากภาพประกอบที่ 24 จะเห็นได้ว่าในห้องที่ 5 Ab7 เป็นคู่ Tri-Tone
กับ D7 ซึ่งเป็นคอร์ด V เพื่อเข้าหา Gm7

3) Back Door Progression เป็นรูปแบบการดำเนินคอร์ดที่ใช้คอร์ด
IVm7 และ bVII7 แล้วเข้าหาคอร์ด Imaj7 แทนการใช้ IIm7 และ V7

"Joy Spring" Chord Progression

The image shows three staves of musical notation for the "Joy Spring" chord progression. The first staff contains the chords: Fmaj7, Gm7, C7, Fmaj7, Bbm7, and Eb7. The second staff contains the chords: 5 Am7, Ab7, Gm7, C7, F, Abm7, and Db7. The third staff contains the chords: 9 Gbmaj7, Abm7, Db7, Gbmaj7, Bbm7, and E7. The Bbm7 and E7 chords in the third staff are highlighted in yellow to illustrate the backdoor progression.

ภาพประกอบ 25 ตัวอย่าง Backdoor Progression ในเพลง Joy Spring

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

ในภาพประกอบ 25 จะเห็นได้ว่าในห้องที่ 4 มีการดำเนินคอร์ดประเภท Backdoor คือ คอร์ด Bbm7 และคอร์ด Eb7 ซึ่งในช่วงแรกของเพลงจะอยู่ในบันไดเสียง F Major จึงทำให้คอร์ด Bbm7 และคอร์ด Eb7 กลายเป็นคอร์ด IVm7 และ bVII7 และต่อมาในห้องที่ 12 จะเป็นคอร์ด Bm7 และ E7 ซึ่งในช่วงนี้ก็เป็นการดำเนินคอร์ดแบบ Backdoor เนื่องจากหลังจากที่เกิด II V I ในห้องที่ 8 จึงทำให้เพลงเปลี่ยนบันไดเสียงจาก F Major เป็น Gb Major แทน จึงทำให้คอร์ด Bm7 และ E7 กลายเป็นคอร์ด IVm7 และ bVII7 ของ Gb Major ซึ่งก็คือการดำเนินคอร์ดแบบ Backdoor Progression

4) Confirmation Sequence เป็นรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบเพลง "Confirmation" ของ Charlie Parker เป็นการดำเนินคอร์ดที่นำ II V มาเรียงต่อกันซึ่งจะเริ่มจาก I แล้วต่อด้วย VII^{dim} และ III7 ซึ่งทำหน้าที่เป็น II V ส่งเข้าหา VI^{m7} แล้วจากนั้น VI^{m7} จะต่อด้วย II7 ซึ่งทั้งสองคอร์ดนี้จะทำหน้าที่เป็น II V เข้าคอร์ด V^{m7} และต่อด้วย I7 ซึ่งทำหน้าที่เป็น II V เข้าหา IV7 หรือ IV^{Maj7} ซึ่งเรียงกันตามการดำเนินคอร์ดจะได้ I / VII^{dim} / III7 / VI^{m7} / II7 / V^{m7} / I7 / IV7 หรือ IV^{Maj7} หรือบางครั้งในคอร์ด VII^{dim} จะใช้คอร์ด VII^{m7b5} แทนก็ได้ ซึ่งเป็นคอร์ด half-diminished

"Confirmation" Chord Progression

The image shows the chord progression for the song 'Confirmation' in G major. It is presented in two staves of musical notation. The first staff contains the following chords: Gmaj7, F#m7(b5), B7(b9), Em7, A7, Dm7, and G7. The second staff starts at measure 5 and contains the following chords: C7, Bm7, E7, A7, and D7(b9). The notation uses a treble clef and a key signature of one sharp (F#).

ภาพประกอบ 26 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Confirmation

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

จากภาพประกอบ 26 มาจากเพลง Confirmation ในช่วงแรกของเพลงนี้จะอยู่ในบันไดเสียง G major ซึ่งจะได้คอร์ด Gmaj7 / F#m7b5 B7 / Em7 A7 / Dm G7 หากเทียบคอร์ดเป็นตัวเลขจะได้ I / VII^{m7b5} / III7 / VI^{m7} / II7 / V^{m7} / I7 / IV7 ซึ่งนี่คือต้นแบบของการดำเนินคอร์ดแบบ Confirmation Sequence

"Blues for Alice" Chord Progression

Charlies Parker

1 Gmaj7 F#m7(b5) B7 Em7 A7 Dm7 G7

5 C7 Cm7 F7 Bm7 E7 Bbm7 Eb7

9 Am7 D7 G7 E7 Am7 D7

ภาพประกอบ 27 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Blues For Alice

ที่มา: รัตถการ ทองนุ่น

อีกตัวอย่างหนึ่ง ในภาพประกอบที่ 27 ในช่วง 4 ห้องแรกจะใช้การดำเนินคอร์ดแบบ Confirmation Sequence ที่อยู่ในบันไดเสียง G major

2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคบีบ็อบ

การเลือกแบบฝึกหัดในการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคบีบ็อบนั้น จะแยกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.4.1 แบบฝึกหัดการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคบีบ็อบ

การฝึกอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคบีบ็อบนั้นควรเริ่มจากการรู้จักโน้ตที่อยู่ในคอร์ดของเพลง ในที่นี้จะยกตัวอย่างเพลง Blues for Alice โดยเริ่มจากการฝึกตามแบบฝึกหัด ดังนี้

แบบฝึกหัดอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบีออบ

แบบฝึกหัดที่ 1 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

ภาพประกอบ 28 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 2 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

ภาพประกอบ 29 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 3 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ดในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5th note

ภาพประกอบ 30 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5rd note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 4 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ดในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

ภาพประกอบ 31 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 5 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

ภาพประกอบ 32 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 6 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

ภาพประกอบ 33 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 7 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

ภาพประกอบ 34 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 8 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

ภาพประกอบ 35 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

ตัวอย่างการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลงโดยเริ่มจากโน้ตในคอร์ดตัวที่ใกล้เคียงที่สุดตามจังหวะที่เปลี่ยนคอร์ดและได้จนสุดระยะเสียงของทริมเบ็ต

A

13

B

ภาพประกอบ 36 ตัวอย่างการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลง
ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 9 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major 7th

The image displays 12 staves of musical notation, each representing a different Major 7th chord. The chords are listed from top to bottom: Cmaj7, Fmaj7, B \flat maj7, E \flat maj7, A \flat maj7, D \flat maj7, F \sharp maj7, Bmaj7, E \natural maj7, A \natural maj7, D \natural maj7, and G \natural maj7. Each staff shows the notes of the scale for that chord, including the 7th note, and is written in a treble clef.

ภาพประกอบ 37 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major 7th

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 10 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant 7th

The image displays 12 staves of musical notation, each representing a dominant 7th scale pattern for a specific chord. The chords are: C7, F7, Bb7, Eb7, Ab7, Db7, F#7, B7, E7, A7, D7, and G7. Each staff shows the scale notes in a treble clef, with accidentals indicating the correct notes for each chord. The patterns are designed to be played in a specific rhythmic sequence, likely for improvisation or technique practice.

ภาพประกอบ 38 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant 7th

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 11 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor 7th

The image displays 12 staves of musical notation, each representing a different key for a minor 7th scale. The keys and their corresponding chords are: Cm7, Fm7, Bbm7, Ebm7, Abm7, Dbm7, F#m7, Bm7, Em7, Am7, Dm7, and Gm7. The notes are written in treble clef with a key signature of one flat for the first six staves and one sharp for the last six staves.

ภาพประกอบ 39 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor 7th

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

ตัวอย่างการเล่นบันไดเสียงต่อเนื่องโดยเล่นทุกจังหวะให้ลงกับคอร์ดโทนที่ใกล้ที่สุด

A

Gmaj7 F#m7(b5) B7(b9) Em7 A7 Dm7 G7

5 1 3 5 6 1 3 1 7 6 3 3 1 3 1 3 1

C7 Cm7 F7 Bm7 E7 Bbm7 Eb7

7 1 3 5 7 1 7 3 1 7 1 7 1 7 3 1

9 Am7 D7 G7 E7 Am7 D7

3 1 3 7 1 3 5 3 5 1 3 7 5 7 5

B

13 Gmaj7 F#m7(b5) B7(b9) Em7 A7 Dm7 G7

7 5 3 6 3 5 3 5 3 5 3 5 3 5 3 1

17 C7 Cm7 F7 Bm7 E7 Bbm7 Eb7

3 1 7 4 3 1 3 5 3 5 3 5 3 5 3 5

21 Am7 D7 G7 E7 Am7 D7

3 1 7 5 7 5 3 1 3 5 1 3 1 3 1 3

ภาพประกอบ 40 ตัวอย่างการเล่นบันไดเสียงต่อเนื่อง

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดไล่ตีสองสำหรับอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบ๊อบ

แบบฝึกหัดที่ 1 Major 7th คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Major 7th

A \flat maj7	D \flat maj7	Gmaj7	Cmaj7	F \sharp maj7	Gmaj7	Bmaj7	B \flat maj7
2	2	2	2	2	2	2	2

9	E \flat maj7	Dmaj7	Cmaj7	E \sharp maj7	F \sharp maj7	D \flat maj7	A \sharp maj7	F \sharp maj7
2	2	2	2	2	2	2	2	2

17	Cmaj7	Fmaj7	A \sharp maj7	Dmaj7	Gmaj7	A \flat maj7	E \sharp maj7	Cmaj7
2	2	2	2	2	2	2	2	2

ภาพประกอบ 41 แบบฝึกหัดไล่ตีสองสำหรับอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบ๊อบ

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 2 Dominant 7th คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Dominant 7th

C7	A7	G7	B7	D7	A \flat 7	B \flat 7	B7
2	2	2	2	2	2	2	2

9	D7	A7	F \sharp 7	E7	D \flat 7	A \flat 7	E \flat 7	F7
2	2	2	2	2	2	2	2	2

17	A7	B \flat 7	B7	E \flat 7	A7	E \flat 7	F \sharp 7	E7
2	2	2	2	2	2	2	2	2

ภาพประกอบ 42 แบบฝึกหัดไล่ตีสองสำหรับอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบ๊อบ

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 3 Minor 7th คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Minor 7th

Dm⁷ B^bm⁷ Fm⁷ Am⁷ Cm⁷ Em⁷ Bm⁷ A^bm⁷
 2 2 2 2 2 2 2 2

9 F[#]m⁷ Gm⁷ A^bm⁷ Am⁷ Dm⁷ A^bm⁷ E^bm⁷ B^bm⁷
 2 2 2 2 2 2 2 2

17 Em⁷ A^bm⁷ Fm⁷ D^bm⁷ Em⁷ A^bm⁷ Dm⁷ A^bm⁷
 2 2 2 2 2 2 2 2

ภาพประกอบ 43 แบบฝึกหัดไล่ตีสภาพที่ 3 คอร์ด Minor 7th

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 4 Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th แบบส้อม คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังและแยกแยะคอร์ดประเภท

Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th

Gm⁷ B^{maj} Cm⁷ Gm⁷ A⁷ Dm⁷ F⁷ A^b7
 2 2 2 2 2 2 2 2

9 F[#]m⁷ Am⁷ E⁷ Fm⁷ A⁷ Fm⁷ D⁷ A^{maj}7
 2 2 2 2 2 2 2 2

17 A^bmaj⁷ Gm⁷ Em⁷ F⁷ B^bm⁷ F[#]m⁷ E^b7 F^{maj}7
 2 2 2 2 2 2 2 2

ภาพประกอบ 44 แบบฝึกหัดไล่ตีสภาพที่ 4

คอร์ด Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th แบบส้อม

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 5 II V I Chord Progression ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน II V I Chord Progression

Chord progression for Exercise 5 (II V I Chord Progression):

1. Dm7 G7 Cmaj7 Cmaj7 Gm7 C7 Fmaj7 Fmaj7

2. Cm7 F7 Bbmaj7 Bbmaj7 Fm7 Bb7 Ebmaj7 Ebmaj7

3. Bbm7 Eb7 Abmaj7 Abmaj7 Ebm7 Ab7 Dbmaj7 Dbmaj7

4. Abm7 Db7 Gbmaj7 Gbmaj7 C#m7 F#7 Bmaj7 Bmaj7

5. F#m7 B7 Emaj7 Emaj7 Bm7 E7 Amaj7 Amaj7

6. Em7 A7 Dmaj7 Dmaj7 Am7 D7 Gmaj7 Gmaj7

ภาพประกอบ 45 แบบฝึกหัดไล่ตประสาทที่ 5 II V I Chord Progression

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน Tri-Tone Substitution ใน

II V I Progression

Chord progression for Exercise 6 (Tri-Tone Substitution in II V I Progression):

1. Dm7 Db7 Cmaj7 Cmaj7 Gm7 Gb7 Fmaj7 Fmaj7

2. Cm7 B7 Bbmaj7 Bbmaj7 Fm7 E7 Ebmaj7 Ebmaj7

3. Bbm7 A7 Abmaj7 Abmaj7 Ebm7 D7 Dbmaj7 Dbmaj7

4. Abm7 G7 Gbmaj7 Gbmaj7 C#m7 C7 Bmaj7 Bmaj7

5. F#m7 F7 Emaj7 Emaj7 Bm7 Bb7 Amaj7 Amaj7

6. Em7 Eb7 Dmaj7 Dmaj7 Am7 Ab7 Gmaj7 Gmaj7

ภาพประกอบ 46 แบบฝึกหัดไล่ตประสาทที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 7 Backdoor Progression ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน Backdoor Progression

ภาพประกอบ 47 แบบฝึกหัดสอดประสานที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 8 Confirmation Sequence ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน Confirmation Sequence

Cmaj7 Bm7(b5) E7 Am7 D7 Gm7 C7 F7

7 Fmaj7 Em7(b5) A7 Dm7 G7 Cm7 F7 Bb7

13 Bbmaj7 Am7(b5) D7 Gm7 C7 Fm7 Bb7 Eb7

19 Ebmaj7 Dm7(b5) G7 Cm7 F7 Bbm7 Eb7 Ab7

25 Abmaj7 Gm7(b5) C7 Fm7 Bb7 Ebm7 Ab7 Db7

31 Dbmaj7 Cm7(b5) F7 Bbm7 Eb7 Abm7 Db7 Gb7

37 Gbmaj7 Fm7(b5) Bb7 Ebm7 Ab7 Dbm7 Gb7 Cb7

43 Bmaj7 A#m7(b5) D#7 G#m7 C#7 F#m7 B7 E7

49 Emaj7 D#m7(b5) G#7 C#m7 F#7 Bm7 E7 A7

55 Amaj7 G#m7(b5) C#7 F#m7 B7 Em7 A7 D7

61 Dmaj7 C#m7(b5) F#7 Bm7 E7 Am7 D7 G7

67 Gmaj7 F#m7(b5) B7 Em7 A7 Dm7 G7 C7

ภาพประกอบ 48 แบบฝึกหัดไล่ตประสาทที่ 7 Confirmation Sequence

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

2.5 เพลงสำหรับการสอนนิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคบีบ็อบเบื้องต้น

เพลง Joy Spring – Clifford Brown

Joy Spring

Trumpet in B \flat Clifford Brown

The musical score for Joy Spring by Clifford Brown is written for Trumpet in B \flat . It consists of 8 staves of music in 4/4 time, starting in G major. The score includes various chords and triplet markings. The chords are: Gmaj7, Am7, D7, Gmaj7, Cm7, F7, Bm7, B \flat 7, Am7, D7, Gmaj7, Bbm7, Eb7, A \flat maj7, Bbm7, Eb7, A \flat maj7, C \sharp m7, F \sharp 7, Cm7, B7, Bbm7, Eb7, A \flat maj7, Bm7, E7, A \flat maj7, Am7, D7, Gmaj7, Gm7, C7, Fmaj7, Bbm7, Eb7, A \flat maj7, Am7, D7, Gmaj7, Am7, D7, Gmaj7, Cm7, F7, Bm7, B \flat 7, Am7, D7, Gmaj7, Am7, D7.

ภาพประกอบ 49 เพลง Joy Spring – Clifford Brown

ที่มา: The real book B \flat vol.1

เพลง Anthropology – Dizzy Gillespie

Anthropology

Trumpet in B \flat Dizzy Gillespie

1. Dm7 G7

2. Dm7 G7 C6 E7

3. A7 D7

4. G7 Cmaj7 A7 Dm7 G7

5. Em7 A7 Dm7 G7 Gm7 C7

6. F7 Bb7 Dm7 G7 C6

ภาพประกอบ 50 เพลง Anthropology – Dizzy Gillespie

ที่มา: The real book B \flat vol.1

เพลง Donna Lee – Charlie Parker

Donna Lee

Trumpet in B \flat Charlie Parker

1 $B\flat$ maj7 G^7 C^7 F^7 $B\flat$ maj7 Fm^7 $B\flat^7$

5 Cm^7 F^7 $B\flat$ maj7 Fm^7 $B\flat^7$

9 $E\flat$ maj7 $A\flat^7$ $B\flat$ maj7 G^7

13 C^7 C^7 Cm^7 F^7

17 $B\flat$ maj7 G^7 C^7

21 $A_m7(b5)$ $D7(b9)$ Gm $D7(\#9)$

25 Gm $Dm7(b9)$ Gm $C\#o7$

29 Dm^7 G^7 Cm^7 F^7 $B\flat$ maj7 Cm^7 F^7

ภาพประกอบ 51 เพลง Donna Lee – Charlie Parker

ที่มา: The real book Bb vol.1

เพลง Confirmation – Charlie Parker

Confirmation

Trumpet in B \flat Charlie Parker

1 Gmaj7 F#m7(b5) B7(b9) Em A7

4 Dm G7 C7 Bm7 E7 A7

8 D7(b9) Gmaj7 F#m7(b5) B7(b9) Em7 A7

12 Dm7 G7 C7 Bm7 E7 Am7 D7

16 Gmaj7 Dm7 G7 Cmaj7

21 Fm7 Bb7 Ebmaj7 Am7 D7

25 Gmaj7 F#m7(b5) B7(b9) Em7 A7 Dm7 G7

29 C7 Bm7 E7 Am7 D7 Gmaj7 D7

ภาพประกอบ 52 เพลง Confirmation – Charlie Parker

ที่มา: The real book Bb vol.1

เพลง Blues for Alice – Charlie Parker

Blues for Alice

Trumpet in B \flat Charlies Parker

ภาพประกอบ 53 เพลง Blues for Alice – Charlie Parker

ที่มา: The real book B \flat vol.1

3. ด้านกระบวนการสอน

ในกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบีออบ ของอาจารย์สฤษฏ ดันเป็นสุข ผู้วิจัยนำเสนอมผลการวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบีออบ ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

3.1 หลักการสอน

ในการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบีบีออบนั้น อาจารย์สฤษฏ ดันเป็นสุข ได้ยึดหลักการสอนไว้ 3 อย่าง ดังนี้

3.1.1 สอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ซึ่งในแต่ละครั้งที่สอนอาจารย์สฤษฏ ดันเป็นสุข จะมีหลักสูตรกลางเป็นตัวกำหนดว่าในแต่ละเทอมผู้เรียนจะได้อะไรหลังจากจบเทอม เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนตามทันกันได้ทุกคน ทำให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งตามหลังเพื่อน

3.1.2 แก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน

อาจารย์สฤษฏ ดันเป็นสุข กล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนแต่ละคนมีปัญหาในการอิมโพรไวส์แตกต่างกัน จึงต้องหาว่าจุดใดเป็นจุดอ่อนของเขา และเราต้องเสริมจุดนั้น” (สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2563) จะเห็นได้ว่าอาจารย์สฤษฏ ดันเป็นสุข มีการใส่ใจต่อการแก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตได้อย่างดี

3.1.3 ทฤษฎีความคู่กับการปฏิบัติ

จากการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข จากประเด็นที่ได้ให้สัมภาษณ์หลาย ๆ จุด อาจารย์ได้มีการอธิบายทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจต่อการอิมโพรไวส์ในเพลงนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น โดยจากคำกล่าวของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ที่ว่า “ในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตเราจำเป็นต้องแยกแยะเสียงประสานหรือการดำเนินคอร์ดให้ออกเพื่อสร้างทำนอง ซึ่งสิ่งที่จะทำให้เราแยกออกได้ชัดขึ้นคือการรู้ทฤษฎี” (สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2563) สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่ชัดเจนที่บอกได้ว่า อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ให้ความสำคัญกับทฤษฎีเทียบเท่ากับการปฏิบัติ

3.2 วิธีการสอน

วิธีการสอนถือเป็นสิ่งสำคัญการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนตามหลักการสอนของทิสนา แชมมณี (2559) และหลักการสอนดนตรีของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และแบ่งประเด็นในวิธีการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ได้ดังนี้

1) วิธีการสอนโดยการบรรยาย เป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการเตรียมเนื้อหาสาระและบรรยาย คือ พูดบอกเล่าอธิบายเนื้อหาสาระหรือสิ่งที่ต้องการสอนให้ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง (ทิสนา แชมมณี, 2559) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า วิธีการสอนโดยให้การบรรยายนี้เป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ได้นำมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ภูธน เขมาภิระโต ได้กล่าวไว้ว่า “ในห้องเรียนก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติอิมโพรไวส์ทริมเบ็ต อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข จะมีการอธิบายเรื่องที่มา เนื้อหาทฤษฎี และการวิเคราะห์เพลงก่อนที่จะเริ่มลงมือปฏิบัติ” (สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2563)

2) วิธีการสอนโดยใช้การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สังเกต ดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต การสาธิต (ทิสนา แชมมณี, 2559) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า วิธีการสอนโดยใช้การสาธิตนั้น เป็นอีกวิธีหนึ่งที่อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ปาณัสม์ ฤทธิราชวาสิน ได้กล่าวว่า “ในแต่ละครั้งที่เริ่มเพลง

ใหม่จะมีการทำความเข้าใจในการเล่น Arpeggio ซึ่งอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ก็จะไปให้ผู้ฟังในบางจุดที่เราเป่าผิดและอธิบายให้ฟัง” (สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2563)

3) ฟังผลงานของศิลปิน เพราะดนตรีเป็นเรื่องของเสียง การเรียนทักษะดนตรีจึงควรเริ่มที่การฟังเสียง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้มีการแนะนำให้ผู้เรียนฟังผลงานของศิลปิน สอดคล้องกับ ณภัทร ไพบูลย์นุกุลกิจ ที่กล่าวว่า “ทุกครั้งที่แก้ปัญหาเรื่องภาษาในการอิมโพรไวส์ อาจารย์ศุภชัย จะให้เพลงมาฟัง แล้วหลังจากฟังจะมีการอธิบายที่มาที่ไปของการอิมโพรไวส์ของศิลปินคนนั้น ๆ ”

3.3 เทคนิคการสอน

ในการอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในยุคปีบี๊อบนั้น มีเนื้อหาสาระที่ซับซ้อนอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน และอาจจะยังไม่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจน ดังนั้น อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จึงจำเป็นต้องมีเทคนิคในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในยุคปีบี๊อบ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ง่าย ชัดเจน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ใช้เทคนิคในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เบ็ตในยุคปีบี๊อบ ดังนี้

3.3.1 เทคนิคการฟังการดำเนินคอร์ด

ก่อนที่จะฟังการดำเนินคอร์ดอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข แนะนำว่าในขั้นแรกจำเป็นต้องมีทักษะในการฟัง Triad ให้ออก ทั้งใน Triad Major, Minor, Diminished และ Augmented และหลังจากนั้นจึงเพิ่มคอร์ดทาบ 7 และ Tension อื่น ๆ เพิ่มเข้ามา เช่น Major 7th, Minor 7th, Dominant 7th, Minor 7th b5 เป็นต้น ต่อมาเมื่อรู้แล้วว่าคอร์ดแต่ละชนิดมีเสียงที่แตกต่างกันอย่างไร เกิดจากโน้ตชนิดใดรวมกันก็ให้เริ่มฟังการดำเนินคอร์ด แต่หากยังไม่สามารถฟังการดำเนินคอร์ดได้ชัดเจน อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้ใช้เทคนิคในการฟัง Bass line เพราะเนื่องจาก Bass line มีหน้าที่ในการเล่น Root ของคอร์ด และจะเคลื่อนที่เป็น Single Note หากสามารถทราบ Root ของแต่ละคอร์ดแล้ว ก็จะสามารถทราบคอร์ดได้ง่ายขึ้น เช่น ในช่วงหนึ่งเพลงเบสได้เล่นไปที่ II แล้วต่อด้วย V เราก็จะสามารถเดาได้ว่าคอร์ดต่อไปอาจจะลงที่ I เพราะเนื่องจากทั้ง 3 คอร์ดนี้เป็นการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ซึ่งอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้เรียกวิธีนี้ว่า การฟังด้วยตา คือการฟัง Root แล้ววิเคราะห์ภาพการดำเนินคอร์ดนั้น ๆ จะทำให้สามารถทราบได้ว่าคอร์ดนั้นคือคอร์ดอะไร ทั้งนี้จึงควรมีการศึกษาทฤษฎีเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเห็นภาพได้ง่ายขึ้น

3.3.2 เทคนิคการจำคอร์ดเพลง

ในการอิมโพรไวส์สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้สามารถอิมโพรไวส์ได้ดีคือเรื่องของทฤษฎีการจำคอร์ดที่กำลังจะใส่ทำนองเข้าไป ซึ่งวิธีการจำคอร์ด อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้แนะนำให้ใช้วิธีการจำเป็นตัวเลข เช่น ในเพลง Blues for Alice จะมีคอร์ด Fmaj7 Em7b5 A7 Dm7 G7 Cm7 F7 ในช่วง 4 ห้องแรก โดยหากนำมาแทนเป็นตัวเลขจะได้ Imaj7 VIIIm7b5 III7 Vim7 II7 Vm7 I7 ซึ่งของดีของการจำคอร์ดแบบตัวเลขจะทำให้สามารถเปลี่ยนบันไดเสียงได้ง่ายขึ้น

3.3.3 เทคนิคในการแก้ไขผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการตัดลิ้น (Tonguing)

การตัดลิ้นในดนตรีแจ๊สจะมีความแตกต่างจากการตัดลิ้นในดนตรีคลาสสิก ดังนั้นอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาผู้เรียนที่ตัดลิ้นไม่ชัดเจน แต่ทั้งนี้อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่า “การให้แบบฝึกหัดแยกออกมาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกตัดลิ้นเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดภาวะต่อผู้เรียนได้” อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จึงได้ใช้แบบฝึกหัด Arpeggio ต่อเนื่อง และบันไดเสียงต่อเนื่องซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยให้เข้าใจในคอร์ดโทนของการอิมโพรไวส์อยู่แล้วในการแก้ปัญหาคอร์ดตัดลิ้น โดยในขณะที่ผู้เรียนกำลังฝึกแบบฝึกหัด Arpeggio ต่อเนื่อง และบันไดเสียงต่อเนื่องนั้น อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จะบอกให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจไปที่การตัดลิ้นเพิ่มขึ้นด้วย ด้วยวิธีนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตัดลิ้นได้อย่างชัดเจนและการเข้าใจคอร์ดโทนได้ดีขึ้น

3.3.4 เทคนิคในการพัฒนาเรื่องลมของผู้เรียน

ทรมเปิดเป็นเครื่องดนตรีชนิดเครื่องลมทองเหลือง ดังนั้น เรื่องลมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมเครื่องดนตรีให้สามารถเป่าได้อย่างที่ต้องการ สิ่งนี้จึงจำเป็นในการพัฒนาต่อผู้เรียน โดยอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้มีเทคนิคในการพัฒนาเรื่องลมของผู้เรียนโดยการใช้เพลงที่มีจังหวะแบบ Ballad ซึ่งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะที่ช้า และในการเป่าจะใช้คอร์ดโทนในแต่ละห้องเป่าเป็นตัวกลมเพื่อลากเสียงยาว ทำให้สามารถพัฒนาได้ทั้งเรื่องลม และโทนของผู้เรียน

3.3.5 เทคนิคในการแก้ปัญหาเรื่องการอิมโพรไวส์ไม่ได้

อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาคอร์ดอิมโพรไวส์ไม่ได้โดยการให้ผู้เรียนฟังผลงานการอิมโพรไวส์จากศิลปินหลาย ๆ ท่าน และแกะโน้ตออกมาในรูปแบบเอกสารแล้วนำวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบของทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเห็นภาพรวมของการอิมโพรไวส์ได้ชัดเจนขึ้น สอดคล้องกับ วัชระ อัญริยวราพันธ์ ได้กล่าวว่า “เวลาที่มีปัญหาในการอิมโพรไวส์ อาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จะแนะนำให้ลองไปฟังและแกะการอิมโพรไวส์ของ

ศิลปิน เช่น Clifford Brown ศิลปินท่านนี้เล่นทรัมเป็ต จะทำให้เข้ามือน้อยกว่าศิลปินที่เล่นเครื่องอื่น และหลังจากนั้นก็นำโน้ตที่แกะมาวิเคราะห์จะทำให้เราสามารถเข้าใจวิธีการอิมโพรไวส์นั้นได้มากขึ้น” (สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2563)

3.4 การวัดและประเมินผล

จากการศึกษาการวัดและประเมินผลของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข พบว่ามีอยู่ 2 ประเด็น ดังนี้

4.1) ความถูกต้องของคอร์ดโทน ผู้เรียนต้องสามารถเล่นบันไดเสียงที่กำหนดได้ และอิมโพรไวส์ในเพลงที่เลือกได้ถูกต้องทั้งการขึ้นทำนองเพลงและการอิมโพรไวส์ในคอร์ดของเพลงนั้น ๆ ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญโดยทุกครั้งที่สอนอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข จะคอยเน้นย้ำเสมอว่า “ในการอิมโพรไวส์ที่ดีเบื้องต้น ควรเล่นโน้ตโซโล่ของเราให้ตรงกับคอร์ดโทน”

4.2) ภาษาในการอิมโพรไวส์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจภาษาในการอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ซึ่งเป็นอีกสิ่งที้อาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข ให้ความสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เห็นได้จากการที่ให้ผู้เรียนศึกษา Transcription ของศิลปินหลากหลายท่าน

ตอนที่ 2 คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 เป็นการนำเสนอสารสนเทศของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ตอนที่ 2.1 การสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข

การสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข ผู้วิจัยสร้างคู่มือนี้ตามหลักองค์ประกอบของคู่มือของ ปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ (2539) โดยได้ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาสาระต่าง ๆ จากเอกสาร การสัมภาษณ์ งานวิจัย และผลการศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทรัมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชฎ ต้นเป็นสุข และยังได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร จัดทำคู่มือโดยนำความรู้พื้นฐานมาดำเนินการจัดทำคู่มือ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แบ่งวิธีการดำเนินการสร้างคู่มือการสอนออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์และการตีความข้อมูลเกี่ยวกับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบของ อาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข ในการสร้างข้อสรุปเพื่อเรียบเรียงเป็นคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ

ขั้นตอนที่ 3 เรียบเรียงสาระสนเทศเกี่ยวกับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ ของอาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข ตามรูปแบบของคู่มือการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ ของอาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงเขียนเป็นคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ ของอาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข ดังนี้

1. ปกของคู่มือ
2. คำนำ
3. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ
4. สารบัญ
5. เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย
 - 5.1 การเลือกใช้นันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบ
 - 5.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด
 - 5.3 วิธีการฝึกสอดประสาน
 - 5.4 แบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบเบื้องต้น
 - 5.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบเบื้องต้น
6. หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน
7. การวัดและประเมินผล
8. แหล่งอ้างอิง

ตอนที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคปีบ็อบของอาจารย์สฤษฎุ ตันเป็นสุข

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ โดยการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 3 ท่านตามรายละเอียดในบทที่ 3 เป็นผู้ประเมินคู่มือในด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหา และภาพรวมของคู่มือซึ่งแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ ดังนี้

ตาราง 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านรูปแบบ

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ N=3		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	หน้าปกของคู่มือ	4.33	.577	มาก
2	ขนาดของคู่มือ	5.00	.000	มากที่สุด
3	แบบและขนาดของตัวอักษร	4.67	.577	มากที่สุด
4	ส่วนประกอบของคู่มือ	4.33	.577	มาก
5	รูปภาพประกอบในคู่มือ	4.33	.577	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.53	.300	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านรูปแบบของคู่มือการสอนอิมีโพรไวรัส ทรัมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศฤงฎ ดันเป็นสุข แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านรูปแบบของคู่มือ การสอนอิมีโพรไวรัสทรัมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศฤงฎ ดันเป็นสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.53$) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่า คู่มือฉบับนี้มีคุณภาพด้านรูปแบบสามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านเนื้อหา

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ N=3		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	คำชี้แจงในการใช้คู่มือ	4.67	.577	มากที่สุด
เนื้อหาสาระ				
2	การเลือกใช้นับไดเสียงในการ อิมีโพรไวรัสทรัมเบ็ตใน ยุคบีบีอบ	4.67	.577	มากที่สุด
3	การสร้างทำนองจากการ ดำเนินคอर्ड	4.33	.577	มาก
4	วิธีการฝึกโสตประสาท	4.67	.577	มากที่สุด

ตาราง 2 (ต่อ) ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านเนื้อหา

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ N=3		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5	การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ	4.67	.577	มากที่สุด
6	เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบเบื้องต้น	4.67	.577	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.61	.139	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านเนื้อหาของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่าคู่มือฉบับนี้มีคุณภาพด้านเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือด้านภาพรวม

ที่	รายการประเมิน	ผู้ทรงคุณวุฒิ N=3		
		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ภาพรวมด้านรูปแบบ	4.33	.577	มาก
2	ภาพรวมด้านเนื้อหา	4.67	.577	มากที่สุด
3	ภาพรวมทั้งหมดของคู่มือ	4.67	.577	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.56	.196	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพด้านภาพรวมของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข แสดงให้เห็นว่า คุณภาพด้านภาพรวมของคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปได้ว่าคู่มือฉบับนี้มีคุณภาพด้านภาพรวมสามารถนำไปใช้ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาคู่มือให้มีความถูกต้องและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสรุปข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดังนี้

- ควรออกแบบให้สวยงาม
- ควรมีการพิสูจน์อักษร
- ควรมีการเพิ่มวิธีการที่ทำให้สามารถใช้แบบฝึกหัดสอดประสานได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ยิ่งขึ้น

จากข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งได้ปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

1. เพิ่มการสแกน QR Code เพื่อฟังเสียงในแบบฝึกหัดสอดประสาน
2. ตรวจสอบความถูกต้องในการพิมพ์และการสะกดคำต่าง ๆ

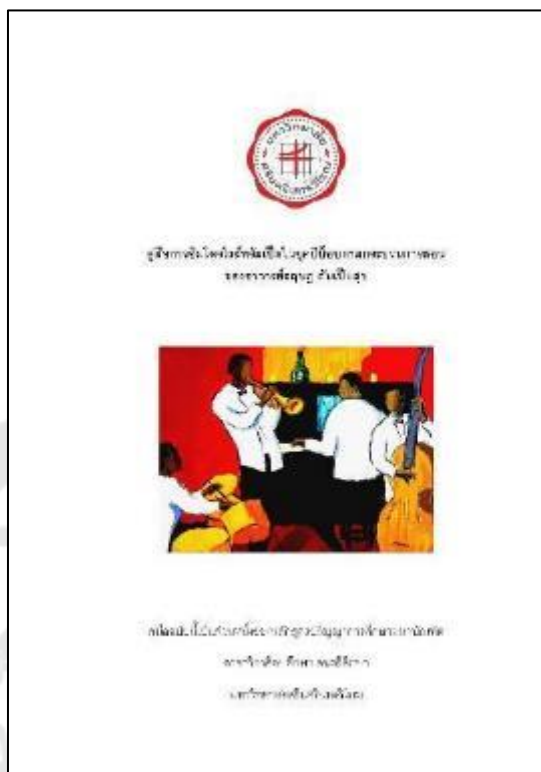
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า กระบวนการในการสร้างคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและความครบถ้วนด้านเนื้อหา อีกทั้งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องอย่างเหมาะสมพร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนาอย่างละเอียด จึงสามารถรับรองได้ว่าคู่มือฉบับนี้เป็นเอกสารวิชาการที่บันทึกสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนและการฝึกอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข ไว้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความครบถ้วนของเนื้อหา สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในวิชาชีพได้

ตอนที่ 2.3 ลักษณะของคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข

ลักษณะคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาสาระต่าง ๆ จากเอกสารงานวิจัยและผลการศึกษาระบบการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข สามารถเรียบเรียงเนื้อหาสาระออกมาเป็นเล่มคู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข โดยนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ตามหลักการและวิธีการที่ถูกต้อง โดยคู่มือที่สร้างขึ้นมีขนาดเท่ากับ 21 x 29.7 เซนติเมตร (ขนาด A4) มีจำนวนทั้งหมด 44 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสาระดังนี้

2.3.1 ปกของคู่มือ ปกด้านหน้าผู้วิจัยออกแบบให้มีตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ตรงตำแหน่งกึ่งกลางของหน้ากระดาษ ถัดลงมามีข้อความว่า “คู่มือการสอนอิโมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคปีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภษฏ ตันเป็นสุข” เป็นตัวอักษรสีดำ ถัดลงมามี

ภาพทริ้มเบ็ตและวงดนตรีแจ๊ส ถัดลงมาเป็นที่มาของคู่มือโดยได้แสดงภาพปกด้านหน้าของคู่มือ
ดังนี้

ภาพประกอบ 54 หน้าปกคู่มือการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบี๊อบตามกระบวนการสอน

ของอาจารย์สฤษฎ์ ตันเป็นสุข

ที่มา: รัตถากร ทองนุ่น

2.3.2 คำนำ เป็นการกล่าวถึงที่มาสาระต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ภายในคู่มือ ความคาดหวังของผู้เรียบเรียงในด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำไปใช้

2.3.3 คำชี้แจงในการใช้คู่มือ เป็นการเขียนชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ของการใช้คู่มือ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของคู่มือ คำอธิบายเนื้อหาสาระที่ปรากฏในคู่มือสามารถสรุปเป็นรูปแบบของเล่นคู่มือโดยมีเนื้อหาสาระในตัวเล่มคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบี๊อบ ของอาจารย์สฤษฎ์ ตันเป็นสุข ขอบเขตของทักษะการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยุคบี๊อบในคู่มือ คำแนะนำในการนำคู่มือไปใช้สอนและฝึกให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ข้อจำกัดของคู่มือและการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้สนใจก่อนนำคู่มือไปใช้

2.3.4 สารบัญ เป็นการเขียนแสดงรายการเนื้อหาสาระที่อยู่ภายในคู่มือ โดยได้จัดทำสารบัญแสดงเป็นลำดับหัวข้อและระบุหมายเลขประกอบ สารบัญที่แสดงหัวข้อเป็นเนื้อหา

สาระ สารบัญรูปภาพ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาสาระ ขั้นตอนการสอน ตลอดจน การวัดประเมินผลและแหล่งอ้างอิง

2.3.5 เนื้อหาสาระ เป็นการเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้เชิงเนื้อหาของ ผู้ที่จะสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข เพื่อให้ผู้สอนและผู้ ที่สนใจมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ซึ่งเป็น พื้นฐานที่ให้ผู้สอนและผู้สนใจสามารถเรียนรู้ได้ และสามารถอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบได้ อย่างเข้าใจยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาสาระในคู่มือมีการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ และการเก็บข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาสาระที่จำเป็น ดังนี้

2.3.5.1 การเลือกใช้นับนิ้วเสียงในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบนับนิ้วเสียงต่าง ๆ ในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบีอบเบื้องต้น เพื่อให้ผู้สอนและผู้ ที่สนใจเห็นรูปแบบของนับนิ้วเสียงต่าง ๆ ที่สามารถนำมาอิมโพรไวส์ได้

2.3.5.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด อธิบายถึงวิธีสร้างทำนองที่ สอดคล้องกับการดำเนินคอร์ดในอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบเบื้องต้นได้

2.3.5.3 วิธีการฝึกสอดประสาน อธิบายถึงวิธีการฝึกสอดประสานเพื่อให้ สามารถอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบได้

2.3.5.4 แบบฝึกหัดที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ อธิบายถึง แบบฝึกหัดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบเบื้องต้นได้

2.3.5.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบเบื้องต้น อธิบายถึงการเลือกเพลงที่เหมาะสมกับผู้เริ่มเรียนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ

2.3.6 หลักการสอน วิธีการสอนและเทคนิคการสอน เป็นการอธิบายถึงหลักการ สอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข

2.3.7 การวัดและประเมินผล เป็นการอธิบายลักษณะและวิธีการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข โดย ผู้สอนจะเป็นผู้ดำเนินการและเป็นเครื่องมือในการวัดประเมินผลการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุค บีบีอบในแต่ละขั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนหรือไม่

2.3.8 แหล่งอ้างอิง เป็นการบอกแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลของผู้วิจัยในการ สร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภภู
ตันเป็นสุข ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาสาระสำคัญของการวิจัยและการนำเสนอตามลำดับขั้นตอน คือ
ความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลวิจัย และข้อเสนอแนะ
ในการวิจัย

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบของ อาจารย์ศุภภู ตัน
เป็นสุข
2. เพื่อสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบของ อาจารย์ศุภภู ตันเป็นสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งแบ่ง
วิธีดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัย โดยแบ่งเป็น
หัวข้อ ดังนี้

- 1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับทรม์เปิด
- 1.2 การอิมโพรไวส์
- 1.3 ดนตรีแจ๊สในยุคบีบ๊อบ
- 1.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอน
- 1.5 ทฤษฎีการสอนดนตรี
- 1.6 คู่มือ
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลไว้ 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ได้แก่ อาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข

2.2 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข ได้แก่ นักศึกษาเครื่องดนตรีเอกทอล์มเบ็ตที่ศึกษากับอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข ศิษย์ปัจจุบันจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 1 คน รวม 4 คน

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ และข้อมูลขั้นทุติยภูมิ

3.1.1 ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง

3.1.2 ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร วารสาร จุลสาร และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกันกับการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเบ็ตแจ๊ส ซึ่งได้ทำการค้นคว้าศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร), หอสมุดวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, หอสมุดแห่งชาติ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.1 การสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดคำถามหรือประเด็นที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของงานวิจัย และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกรอบประเด็นคำถามหรือแนวการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ในงานวิจัย

ขั้นที่ 2 ร่างคำถามในการสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชุดได้แก่

ชุดที่ 1 สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทอล์มเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของ อาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะรูปแบบกระบวนการสอนทอล์มเบ็ตในยุคปีบ๊อบ ของ อาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข คือ นักศึกษาเครื่องดนตรีเอกทอล์มเบ็ตที่ศึกษากับอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข ศิษย์ปัจจุบันจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 1 คน รวม 4 คน

ขั้นที่ 3 นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรง ความถูกต้อง ครบถ้วนตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ใน

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นจึงนำไปใช้เก็บข้อมูล

3.2.2 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยจะทำการสังเกตตลอดกระบวนการ สอนดนตรี

ขั้นที่ 4 การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตีความ สร้างข้อสรุปและนำเสนอเป็น ความเรียนในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

กระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤณี ตันเป็นสุข ประกอบด้วย

- ด้านผู้สอน ได้แก่ ภูมิหลังด้านดนตรีแจ๊ส และคุณลักษณะของความเป็นครูของ อาจารย์สฤณี ตันเป็นสุข

- ด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ 1) การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบีอบ 2) การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด 3) วิธีการฝึกสอดประสาน 4) การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ 5) เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ เบื้องต้น

- ด้านกระบวนการสอน ได้แก่ หลักการ วิธีการ และเทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ

โดยลักษณะการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอด้วยการแสดง สารสนเทศจากข้อมูลภาคสนาม ประกอบการวิเคราะห์เชื่อมโยงแสดงความสอดคล้องสัมพันธ์กับ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการพรรณนาเป็นความเรียง และนำมาอภิปรายผล และเรียบเรียง ออกมาเป็นปฏิญยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 5 การสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของ อาจารย์สฤณี ตันเป็นสุข

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤณี ตันเป็นสุข ตามทฤษฎีหลักองค์ประกอบของคู่มือของปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ ปรีชา ช่างขวัญ ยืน และคณะ (2539) ประกอบด้วย

- 5.1 ปก
- 5.2 คำนำ
- 5.3 สารบัญ
- 5.4 คำชี้แจงในการใช้คู่มือและการเตรียมการที่จำเป็น
- 5.5 เนื้อหาสาระ
- 5.6 หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน
- 5.7 การวัดและประเมินผล
- 5.8 แหล่งอ้างอิง/แหล่งข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 กระบวนการสอนนิมโฟรไวรัสทรมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในตอนต้นที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการสอนนิมโฟรไวรัสทรมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านผู้สอน แบ่งเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังด้านดนตรีออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่
 - 1.1 ประวัติของ อาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข
 - 1.2 ประสบการณ์การทำงานของ อาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข
 - 1.3 การถ่ายทอดความรู้ของ อาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านผู้สอน สรุปได้ว่า อาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข ในช่วงแรกมีความสนใจในเครื่องดนตรีทรมเบ็ตตั้งแต่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเตรียมอุดม วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ และต่อมาได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้สาขาแจ๊สทั้งระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านแจ๊สทรมเบ็ต และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั้งในด้านรางวัลในการประกวด เช่น งาน Thailand Jazz Competition ซึ่งเป็นงานที่รวบรวมวงดนตรีแจ๊สจากทั่วประเทศในการแข่งขัน ซึ่งอาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข ก็ได้เข้าประกวดในรายการนี้และได้รับรางวัลชนะเลิศ และได้รับรางวัลนักดนตรีดีเด่นในเวลาต่อมา จึงทำให้อาจารย์สฤษฏ ต้นเป็นสุข มีชื่อเสียงในทางดนตรีแจ๊ส และได้มีผลงานในการแสดงทั้งในไทยและต่างประเทศ เช่น Huahin Jazz Festival ณ ประเทศไทย, Miri Jazz Festival ณ ประเทศมาเลเซีย, Java Jazz Festival ณ ประเทศอินโดนีเซีย และ Kinestasia ณ ประเทศสิงคโปร์ และนอกจากนี้

อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ยังมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ระหว่างศึกษาปริญญาตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งในขณะนั้นอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุขได้สอนอยู่ที่ศูนย์ศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาหลังจากอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว ก็ได้เป็นอาจารย์พิเศษในคณะดนตรีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น คณะดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และในปัจจุบันได้เป็นอาจารย์ประจำที่มหาวิทยาลัยมหิดล

2. ด้านเนื้อหาสาระ โดยเนื้อหาสาระของการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การเลือกใช้นับไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ
- 2.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด
- 2.3 วิธีการฝึกสอดประสาน
- 2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ
- 2.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบเบื้องต้น

จากการศึกษา สรุปได้ว่า เนื้อหาสาระในการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข นั้น สามารถสรุปได้ว่าเนื้อหาสาระที่กำหนดนั้นจะมีความครอบคลุมทั้งเรื่องทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนที่ต้องการศึกษาการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบเบื้องต้น

3. ด้านกระบวนการสอน นำเสนอผลการวิเคราะห์ด้านการเรียนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

3.1 หลักการสอน

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการสำคัญที่อาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข ได้ยึดถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ สรุปได้ว่ามี 3 อย่าง ได้แก่ 1) สอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) แก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน และ 3) ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ

3.2 วิธีการสอน

จากการศึกษาสรุปได้ว่าวิธีการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฐุ ตันเป็นสุข มีวิธีการสอน 4 ข้อ ได้แก่ 1) วิธีการสอนโดยการบรรยาย 2) วิธีการสอนโดยใช้การสาธิต 3) ฟังผลงานของศิลปิน 4) การวัดและประเมินผล

3.3 เทคนิคการสอน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า อาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข มีเทคนิคในการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนอยู่ 4 เทคนิค ได้แก่ 1) เทคนิคการฟังการดำเนินคอร์ส 2) เทคนิคการจำคอร์สเพลง 3) เทคนิคในการแก้ไขผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการตัดลิ้น 4) เทคนิคในการพัฒนาเรื่องลมของผู้เรียน

ตอนที่ 2 การสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข

คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและผลการศึกษาค้นคว้าการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข โดยคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ดังนี้

2.1 ปกของคู่มือ ปกด้านหน้าผู้วิจัยออกแบบให้มีตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ตรงตำแหน่งกึ่งกลางของหน้ากระดาษ ถัดลงมามีข้อความว่า “คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข” เป็นตัวอักษรสีดำ ถัดลงมามีภาพทรมเป็ตและวงดนตรีแจ๊ส ถัดลงมาเป็นที่มาของคู่มือโดยได้แสดงภาพปกด้านหน้าของคู่มือ

2.2 คำนำ เป็นการกล่าวถึงที่มาสาระต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในคู่มือ ความคาดหวังของผู้เรียบเรียงในด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้นำไปใช้

2.3 คำชี้แจงในการใช้คู่มือ เป็นการเขียนชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ของการใช้คู่มือ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของคู่มือ คำอธิบายเนื้อหาสาระที่ปรากฏในคู่มือสามารถสรุปเป็นรูปแบบของเล่นคู่มือ โดยมีเนื้อหาสาระในตัวเล่มคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข ขอบเขตของทักษะการอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบในคู่มือ คำแนะนำในการนำคู่มือไปใช้สอนและฝึกให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ข้อจำกัดของคู่มือและการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้สนใจก่อนนำคู่มือไปใช้

2.4 สารบัญ เป็นการเขียนแสดงรายการเนื้อหาสาระที่อยู่ภายในคู่มือ โดยได้จัดทำสารบัญแสดงเป็นลำดับหัวข้อและระบุหมายเลขประกอบ สารบัญที่แสดงหัวข้อเป็นเนื้อหาสาระ สารบัญรูปภาพ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาสาระ ขั้นตอนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผลและแหล่งอ้างอิง

2.5 เนื้อหาสาระ เป็นการเขียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้เชิงเนื้อหาของผู้ที่จะสอนอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์ศุภษฏ ต้นเป็นสุข เพื่อให้ผู้สอนและผู้สนใจมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเบื้องต้นเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ทรมเป็ตในยุคบีบีอบ ซึ่งเป็นพื้นฐาน

ที่ให้ผู้สอนและผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้ได้ และสามารถอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีได้ อย่างเข้าใจยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาสาระในคู่มือมีการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ และการเก็บข้อมูล ในงานวิจัยครั้งนี้มีเนื้อหาสาระที่จำเป็น ดังนี้

2.5.1 การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบบันไดเสียงต่าง ๆ ในการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีเบื้องต้น เพื่อให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นรูปแบบของบันไดเสียงต่าง ๆ ที่สามารถนำมาอิมโพรไวส์ได้

2.5.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด อธิบายถึงวิธีสร้างทำนองที่สอดคล้องกับการดำเนินคอร์ดในอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีเบื้องต้นได้

2.5.3 วิธีการฝึกโสตประสาท อธิบายถึงวิธีการฝึกโสตประสาทเพื่อให้สามารถอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีได้

2.5.4 แบบฝึกหัดที่ใช้ในการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี อธิบายถึงแบบฝึกหัดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีเบื้องต้นได้

2.5.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีเบื้องต้น อธิบายถึงการเลือกเพลงที่เหมาะสมกับผู้เริ่มเรียนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี

2.6 หลักการสอน วิธีการสอนและเทคนิคการสอน เป็นการอธิบายถึงหลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

2.7 การวัดและประเมินผล เป็นการอธิบายลักษณะและวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข โดยผู้สอนจะเป็นผู้ดำเนินการและเป็นเครื่องมือในการวัดประเมินผลการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบีในแต่ละขั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนหรือไม่

2.8 แหล่งอ้างอิง เป็นการบอกแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลของผู้วิจัยในการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข

จากผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือ พบว่า คู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพและความครบถ้วนด้านเนื้อหา อีกทั้งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องอย่างเหมาะสมพร้อมทั้งปรับปรุงพัฒนาอย่างละเอียด จึงสามารถรับรองได้ว่าคู่มือฉบับนี้เป็นเอกสารวิชาการที่บันทึกสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนและการฝึกอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบีโอบี ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ไว้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความครบถ้วนของเนื้อหา สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในวิชาชีพได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข และเพื่อสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข โดยการอภิปรายรายงานผลเกี่ยวกับกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข จากการศึกษาพบว่า อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข เป็นผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องดนตรีแจ๊ส ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข สนใจมาตั้งแต่สมัยมัธยม และได้ทำการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จนทำให้อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข เป็นที่รู้จักในวงการดนตรีแจ๊ส ซึ่งสอดคล้องกับ สุกรี เจริญสุข (2548) กล่าวว่า “อัจฉริยะนั้นมาจากการฝึกซ้อม (practice make perfect)” โดยเฉพาะในการฝึกอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรีและเรื่องทฤษฎีดนตรีแจ๊ส อีกทั้งในการแสดงจำเป็นต้องมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าระหว่างการแสดง และนอกจากนี้อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ยังมีคุณสมบัติในการเป็นผู้สอนที่ดี และพร้อมถ่ายทอดวิชาให้ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจากความสำเร็จของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข นี้นักดนตรีควรนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตน

และในด้านเนื้อหาสาระ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบ ของอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ซึ่งจากการศึกษา พบว่า หลักการสำคัญในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบนั้น คือการสร้างทำนองด้วย Eight note line ต่อเนื่องกัน อีกทั้งภายใน Eight note line นั้น ยังต้องมีความสัมพันธ์กับการดำเนินคอร์ดในแต่ละคอร์ดด้วย ซึ่งสิ่งนี้อาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข จะเริ่มจากการสร้างพื้นฐานเรื่องคอร์ดโทนโดยการให้เล่น Arpeggio ต่อเนื่อง และการเล่นบันไดเสียงต่อเนื่อง โดยในการเล่นบันไดเสียงต่อเนื่องอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุขจะเน้นย้ำทุกครั้งให้พยายามเล่นโน้ตคอร์ดโทนให้ลงกับจังหวะตกเสมอ และเมื่อสามารถฝึกจะมีความคล่องตัวในการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องและบันไดเสียงต่อเนื่องได้แล้ว ก็จึงเริ่มศึกษาเรื่องภาษาในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบอบโดยการฟังเพลงที่แนะนำ จากนั้นจึงค่อยเริ่มศึกษา Transcription ซึ่งการทำแบบนี้สอดคล้องกับ ฌูทซ์ สุทริจิตต์ (2544) ในเรื่องของ การให้ความสำคัญของเสียงก่อนสัญลักษณ์ เนื่องจากดนตรีเป็นสิ่งที่ต้องใช้โสตประสาทด้านการฟัง จึงควรเริ่มจากการฟังเสียง เข้าใจในเสียงก่อนแล้วจึงเริ่มสอนเรื่องที่มาที่ไปของโน้ตที่ได้ยิน และนอกจากนั้นในเรื่องของการฟังอาจารย์สฤษฏ์ ต้นเป็นสุข ยังให้ความสำคัญกับการฝึกโสตประสาทในการฟังการดำเนินคอร์ด เพราะในการอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตนั้น มีความจำเป็นต้องมีโสตประสาทที่

สามารถรับฟังการดำเนินคอร์สต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเพื่อให้สามารถนำโน้ตที่อยู่ในคอร์สแต่ละคอร์ส สามารถถ่ายทอดมาเป็นทำนองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรัช เลหาหิระพานิช (2562) ที่กล่าวว่าวิธีการดำเนินคอร์สในแต่ละรูปของดนตรีแจ๊สเปรียบเสมือนกรอบที่ควบคุมทิศทางการอิมโพรไวส์ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้บรรเลงทราบว่าสามารถนำวัตถุดิบใดมาใช้ได้ในการอิมโพรไวส์ ดังนั้น การเรียนรู้รูปแบบการดำเนินคอร์สต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการอิมโพรไวส์

กระบวนการสอนของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข พบว่าอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้มุ่งเน้นพัฒนาในด้านทักษะอิมโพรไวส์ทรม์เปิดไปพร้อมกับทักษะด้านทฤษฎีดนตรีให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในกระบวนการสอนของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จะประกอบด้วยวิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งจะอธิบายถึงที่มาที่ไปของการดำเนินคอร์สในเพลงนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงคอร์สโทนของคอร์สในเพลง และยังมีการสอดแทรกการเสริมเทคนิคที่ผู้เรียนบกพร่องลงไปในรูปแบบฝึกหัดคอร์สโทน อีกทั้งยังใช้วิธีการสอนโดยการสาธิต ซึ่งจะเป็นการสอนโดยอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข จะเป็นผู้สาธิตด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกต และให้ผู้เรียนได้ซักถาม ซึ่ง 2 วิธีนี้สอดคล้องกับหลักการของทิสนา แชมมณี (2559) ที่กล่าวถึงวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของผู้สอน อีกทั้งในด้านการประเมินผลอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญในความถูกต้องของโน้ตในคอร์สโทน และภาษาในการอิมโพรไวส์ ซึ่งสอดคล้องกับ อนุรุทธ์ สุทธจิตต์ (2555) กล่าวถึงหลักการสอนทักษะดนตรีว่า ดนตรีเป็นเรื่องของคุณภาพ ทักษะดนตรีจึงเป็นเรื่องของความถูกต้องและความไพเราะควบคู่ไปเสมอ

ในการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังให้เป็นเอกสารวิชาการที่ผู้สอนหรือผู้สนใจ นำไปใช้ในเป็นแนวทางการสอนและการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ได้สะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงสารสนเทศต่าง ๆ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร รวมถึงผลการศึกษากิจกรรมการสอนการอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์ศุภชัย ต้นเป็นสุข ให้มีความกระชับเหมาะแก่การนำไปศึกษา และสามารถใช้ประโยชน์จากคู่มือโดยไม่ต้องศึกษาจากปริญญาบัตรฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะ เป็นแนวทางในการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อบ อีกทั้งเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือการสอนอิมโพรไวส์เครื่องดนตรีอื่น ๆ หรือ ยุคอื่น ๆ รวมถึงวิธีการฝึกที่ถูกต้องเท่านั้น ทั้งนี้คู่มือเล่มนี้ไม่ใช่คู่มือสำเร็จรูป และไม่สามารถรองรับได้ว่าผู้ที่ใช้คู่มือฉบับนี้จะสามารถพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพของการสอนตามขั้นตอนใน

คู่มือฉบับนี้ จึงขอเสนอให้ผู้สนใจศึกษาอย่างละเอียดควรศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่สิ่งที่คุณวิจัยสามารถรับรองประสิทธิภาพได้ คือ ความถูกต้องและความเหมาะสมของคู่มือฉบับนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างคู่มือนี้เป็นขั้นตอน ตามหลักทฤษฎีการสร้างคู่มือของปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ (2539) ซึ่งประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ และการเตรียมการที่จำเป็น เนื้อหาสาระ ขั้นตอนการสอนและการฝึกอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฎ์ ต้นเป็นสุข การวัดและประเมินผล และแหล่งอ้างอิง/แหล่งข้อมูล ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นจึงได้นำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงพัฒนาคู่มือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฎ์ ต้นเป็นสุข ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำคู่มือไปใช้เป็นแนวทางการสอนและฝึกอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ควรศึกษาคู่มืออย่างละเอียด พร้อมทั้งทดลองฝึกด้วยตนเอง หรือ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินการสอนมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. ควรมีการปรับวิธีการให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทในการสอน เช่น การวัดและประเมินผล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการนำคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบ็ตในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สฤษฎ์ ต้นเป็นสุข ไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของคู่มือ พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาให้สมบูรณ์ขึ้นต่อไป
2. ควรการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์ในเครื่องดนตรีอื่น และในยุคอื่น และอาจารย์ท่านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความหลากหลายในรูปแบบการเล่น

บรรณานุกรม

- Brian Kane. (2007). *Constructing Melodic Jazz Improvisation*. Cambridge: Jazz Path Publishing.
- History of the Trumpet. (2018). <https://www.theinstrumentplace.com/history-of-the-trumpet/>.
- เรียงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2543). *คู่มือผู้ปกครองและครู : การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เอกกราช แพรม่วง. (2544). *สไตล์อิมโพรไวเซชั่นของเบนนี่ กูดแมน กรณีศึกษามผลงานชุดอาฟเทอร์ ยูฟ กอน*. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย, กรุงเทพมหานคร.
- เอกวุฒิ ไกลมาก. (2541). *การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่นสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ใจทิพย์ สังข์วุฒิ. (2546). *คู่มือการปฏิบัติงานพัสดุของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- คมสันต์ วงศ์วรรณ. (2551). *ดนตรีตะวันตก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช้างต้น กฤษกร ณ อยุธยา. (2554). *การวิเคราะห์อิมโพรไวส์ของวูดดี ฮอว์ เพลง There Will Never Be Anothrr You*. วารสารดนตรีรังสิต, 6(2), 46-52.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2554). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชพล วีระคำศรี. (2561). *การศึกษาวีธีการสอนไวโอลิน ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก ชูชาติ พิทักษากร (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีสากล ปี พ.ศ.2553)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ธีรัช เลหาหิระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัชรดาว.
- นิธิพร พะเนาว์ศรี. (2561). *การสร้างคู่มือการสอนทักษะการบรรเลงระนาดเอกขั้นพื้นฐานตาม*

- แนวทางกระบวนการถ่ายทอดขนาดเอกของครุวิเชียร เกิดผล. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ. (2539). เทคนิคการเขียนและผลตำรา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- วสันต์ชาย มงคลชาติ. (2561). การสร้างคู่มือการสอนทักษะการตีกลองแขกขั้นพื้นฐานตามแนวทางการกระบวนการถ่ายทอดของผู้ช่วยศาสตราจารย์สหวัดน์ ปลื้มมปรีชา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วัชระ โสฬสพรม. (2556). การสร้างชุดการสอนแซกโซโฟนเพื่อพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ. มหาวิทยาลัยพายัพ, เชียงใหม่.
- วิโรจน์ สุวรรณรัตน์. (2546). คู่มือการเขียนแผนการสอนรายวิชา โดยเน้นการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สำหรับครุวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมพล ศักดิ์ทิวักุลกิจ. (2546). กรมคู่มือการจัดกิจกรรมค่ายอาสาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมมาตร ปรงสุวรรณ. (2545). การพัฒนาคู่มือครูในโรงเรียนทหารช่าง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมุน อมรวีวัฒน์. (2533). สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกรี เจริญสุข. (2548). พรรศจรัสสร้างได้. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2531). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.
- อนุชิต เริงจำเนียร. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะคนดีของนักเรียน นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อำนวยการ เถาตระกูล. (2541). คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา. เชียงใหม่: เอมพันธ์.
- อุทัย ศาสตรา. (2553). การศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำงานวิจัย

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8718/2369

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

24 พฤศจิกายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เนื่องด้วย นายรัตนากร ทองนุ่น นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ดในยุคบีบีพ ของอาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช สุนทรชนผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ดในยุคบีบีพ ของอาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข กับ 1) นักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 1 - 4 สาขาคณตรีเจ็ด จำนวน 5 คน และ 2) อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หน่วยงานของท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2563 ถึงเดือนธันวาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์อัครชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 229 5985

ที่ อว 8718/1283

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีวิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื่องด้วย นายรัตดากร ทองนุ่น นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “ศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเป็คในยุคปีป็อพของอาจารย์สฤชภู ดันเป็นสุข” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทฎีกา สุนทรชนผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ชาลินี สุรียนเปล่งแสง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายรัตดากร ทองนุ่น และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 229 5985

ที่ อว 8718/1283

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีวิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

เนื่องด้วย นายรัตนากร ทองนุ่น นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “ศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบิลในยุคบีบ็อพของอาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤฎีกา สุนทรธรมผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรัช เล่าห์วีระพานิช เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายรัตนากร ทองนุ่น และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 229 5985

ที่ อว 8718/1283

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอบขออนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นายรัตถการ ทองนุ่น นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "ศึกษาระบบการสอนอิมโพรไวส์ทรม์เปิดในยุคบีบ๊อฟของอาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทฎิกา สุนทรธรมผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ชานกสกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายรัตถการ ทองนุ่น และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

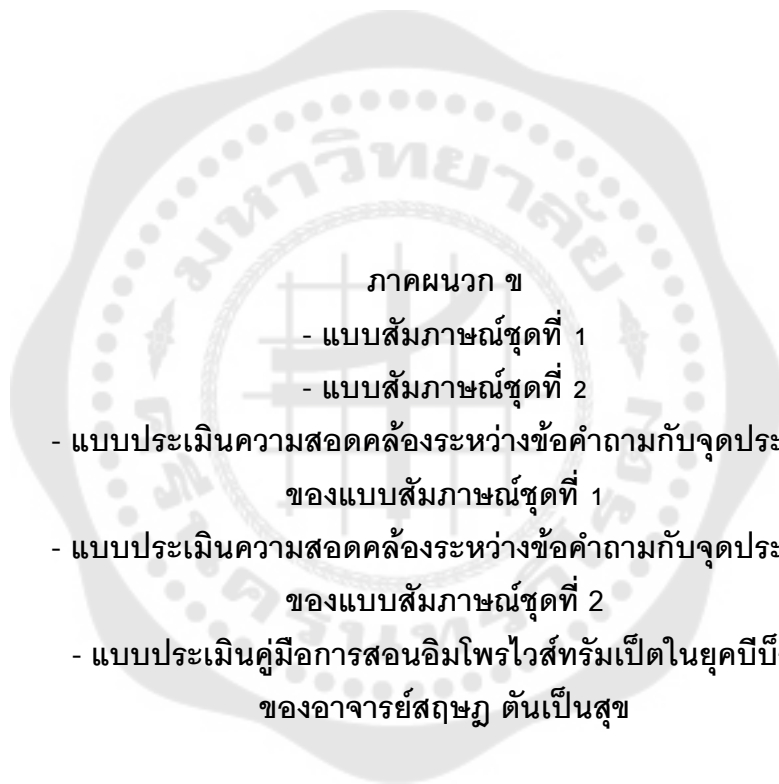
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 099 229 5985

ภาคผนวก ข

- แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1
- แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2
- แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์
ของแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1
- แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์
ของแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2
- แบบประเมินคู่มือการสอนอิมโพรไวส์ทรมเปิดในยุคบีบีอบ
ของอาจารย์ศฤงฎ์ ต้นเป็นสุข

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1

สัมภาษณ์อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข

คำชี้แจงแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ภายใต้การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ดนตรีศึกษา) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบีอพ ของ อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข ซึ่งข้อมูลในการวิจัยที่ได้จากท่านนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้วิจัยต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบีอพ ของ อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข และสามารถใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาวิธีการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบีอพ ต่อไป

โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. ประวัติของอาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข

.....

.....

.....

2. เทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบีอพ

2.1 อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข มีการฝึกสอดประสานเบื้องต้นอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข มีการเลือกใช้สเกลเบื้องต้นในการอิมโพรไวส์ทริมเบตในยุคบีบีอพอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 อาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข มีการสร้างทำนองเบื้องต้นจากเสียงประสานอย่างไร

2.4 อาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข ใช้แบบฝึกหัดเบื้องต้นอะไรที่ใช้สอนอิมโพรไวส์ทรีมเบิ้ลในยุคบีบ็อพ

2.5 อาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข ใช้เพลงอะไรสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเบิ้ลในยุคบีบ็อพเบื้องต้น

2.6 อาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข มีเทคนิคการใช้จิตวิทยา และการสร้างแรงจูงใจต่อผู้เรียนอย่างไร

2.7 อาจารย์สฤชฎ ต้นเป็นสุข มีการวัดประเมินผลผู้เรียนอย่างไร

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2
สัมภาษณ์ลูกศิษย์(ศิษย์เก่า-ปัจจุบัน)ที่ได้รับการสอน
จากอาจารย์สฤกษ์ ดันเป็นสุข

คำชี้แจงแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ภายใต้การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา (ดนตรีศึกษา) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปิดในยุคบีบีอพ ของ อาจารย์สฤกษ์ ดันเป็นสุข ซึ่งข้อมูลในการวิจัยที่ได้จากท่านนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้วิจัยต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบกระบวนการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปิดในยุคบีบีอพ ของ อาจารย์สฤกษ์ ดันเป็นสุข และสามารถใช้เป็นองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาวิธีการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปิดในยุคบีบีอพ ต่อไป

1. ลักษณะผู้ใช้สัมภาษณ์เป็นศิษย์เก่าหรือศิษย์ปัจจุบัน

() ศิษย์เก่า () ศิษย์ปัจจุบัน

2. เทคนิคการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปิดในยุคบีบีอพ

2.1 ท่านได้รับการฝึกสอดประสานเบื้องต้นอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ท่านมีการเลือกใช้สเกลเบื้องต้นใดในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบีอพ

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีการสร้างทำนองเบื้องต้นจากเสียงประสาน

2.4 ท่านได้รับแบบฝึกหัดเบื้องต้นใดในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคบีบ็อพ

2.5 ท่านได้รับเพลงใดในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตยุคบีบ็อพเบื้องต้น

2.6 ท่านได้รับแรงจูงใจในการเรียนอิมโพรไวส์หรือไม่ อย่างไร

2.7 ท่านได้รับการวัดประเมินผลจากอาจารย์สฤชฎ์ ตันเป็น อย่างไร

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1
สัมภาษณ์อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

จุดประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณาความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
ด้านผู้สอน	ประวัติของอาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข			
กระบวนการสอน	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข มีเทคนิคการใช้จิตวิทยา และการสร้างแรงจูงใจต่อผู้เรียนอย่างไร			
	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข มีการวัดประเมินผลผู้เรียนอย่างไร			
สาระดนตรี (ด้านทักษะดนตรี)				
การฟัง	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข มีการฝึกสอดประสานเบื้องต้นอย่างไร			
การเล่น	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข มีการเลือกใช้สเกลเบื้องต้นในการอิมโพรไวส์ในยุคบีบ็อพอย่างไร			
	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข ใช้แบบฝึกหัดเบื้องต้นอะไรที่ใช้สอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยุคบีบ็อพ			
	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข ใช้เพลงอะไรสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตยุคบีบ็อพเบื้องต้น			
การสร้างสรรค์	อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข มีการสร้างทำนองเบื้องต้นจากเสียงประสานอย่างไร			

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)
ตำแหน่ง.....

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ของแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1
สัมภาษณ์ลูกศิษย์อาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุข

คำชี้แจง: ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
 ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

จุดประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณาความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
ด้านผู้เรียน	1. ลักษณะผู้ใช้สัมภาษณ์เป็นศิษย์เก่าหรือศิษย์ปัจจุบัน () ศิษย์เก่า () ศิษย์ปัจจุบัน			
กระบวนการสอน	ท่านได้รับแรงจูงใจในการเรียนอิมโพรไวส์หรือไม่ อย่างไร			
	ท่านได้รับการวัดประเมินผลจากอาจารย์สฤกษ์ ต้นเป็นสุขอย่างไร			
สาระดนตรี (ด้านทักษะดนตรี)				
การฟัง	ท่านได้รับการฝึกโสตประสาทเบื้องต้นอย่างไร			
การเล่น	ท่านมีการเลือกใช้สเกลเบื้องต้นในการอิมโพรไวส์ในยูคิบีอ็อพ			
	ท่านได้รับแบบฝึกหัดเบื้องต้นในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตในยูคิบีอ็อพ			
	ท่านได้รับเพลงใดในการอิมโพรไวส์ทริ้มเบ็ตยูคิบีอ็อพเบื้องต้น			
การสร้างสรรค	ท่านมีการสร้างทำนองเบื้องต้นจากเสียงประสาน			

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)
ตำแหน่ง.....

**แบบประเมินคู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีเอฟ
ของอาจารย์ศฤงฆ์ ดันเป็นสุข**

คำชี้แจง :

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินคู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีเอฟ ของอาจารย์ศฤงฆ์ ดันเป็นสุข โดยมีจุดประสงค์ให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของคู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีเอฟ ของอาจารย์ศฤงฆ์ ดันเป็นสุข ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องเพียงใด

- ระดับการประเมิน**
- 5 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสมมาก
 - 3 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสมปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อย
 - 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง/เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านรูปแบบ					
1. หน้าปกของคู่มือ					
2. ขนาดของคู่มือ					
3. แบบและขนาดของตัวอักษร					
4. ส่วนประกอบของคู่มือ					
5. รูปภาพประกอบในคู่มือ					
ด้านเนื้อหา					
1. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ					
2. เนื้อหาสาระ ได้แก่					
2.1 การเลือกใช้สเกลในการอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีเอฟ					
2.2 การสร้างทำนองจากการดำเนินชีวิต					
2.3 วิธีการฝึกโตประสาท					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิทธิพลวิธีห้เปิด ในยุคบีบอัด					
2.5 เพลงสำหรับการสอนอิทธิพลวิธีห้เปิด ในยุคบีบอัดเบื้องต้น					
ด้านภาพรวมของคู่มือ					
1. ภาพรวมด้านรูปแบบ					
2. ภาพรวมด้านเนื้อหา					
3. ภาพรวมทั้งหมดของคู่มือ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ค

- คู่มือการสอนนิมโฟรไวรัสท์ร้มเป้ตใญยุคบีบ๊อบ ของอาจารย์สฤษฏฐุ ตันเป็นสุข

คู่มือการอิมโพรไวส์ท่วงทำนองเปิดในยุคบีบีออบตามกระบวนการสอน
ของอาจารย์สฤตฤกษ์ ดันเป็นสุข

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

คู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข เป็นเอกสารที่สรุปและเรียบเรียงจากการศึกษาเอกสารรวมถึงผลการวิจัย เรื่อง ศึกษากระบวนการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้ผู้นำไปใช้ฝึกเกิดความสะดวกและง่ายต่อการสอนและการฝึกหัด เหมาะสำหรับการนำไปใช้กับผู้สอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิด คู่มือเล่มนี้จะทำให้ผู้สอนเข้าใจกระบวนการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ และสะดวกในการถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องตามแนวทางของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข สำหรับขั้นตอนเนื้อหาการเรียนการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ ของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข ในคู่มือฉบับนี้เป็นแนวทางการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ รวมถึงประสบการณ์โดยตรงจากอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข โดยผู้เรียบเรียงได้ดำเนินการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่เป็นขั้นตอนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เนื้อหาสาระในคู่มือฉบับนี้ ประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้คู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข รวมถึงการเตรียมการสอนสำหรับการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ ประกอบด้วย การเลือกใช้นวัตกรรมในการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ การสร้างทำนองจากเสียงประสาน วิธีการฝึกโลกประสาท การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบ แหล่งสำหรับการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบเบื้องต้น หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล และแหล่งข้อมูลที่สามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดในยุคบีบีอบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สดฤษฏ์ คันเป็นสุข จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิดและผู้สนใจในการสอนอิทธิพลโทรทัศน์เปิด ถ้ามีข้อผิดพลาดประการใด ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

รัตนากร ทองนุ่น

พฤษภาคม 2563

คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

คู่มือการพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียนตามกระบวนการสอน
ของอาจารย์ฤกษ์ฤกษ์ ดันเป็นสุข

คู่มือการพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียนฉบับนี้ เป็นการจัดทำขึ้นตามแนวทาง
กระบวนการสอนของอาจารย์ฤกษ์ฤกษ์ ดันเป็นสุข ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้สนใจ
การพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียนในการสอนและการฝึกฝน เพื่อพัฒนาความทักษะ
การพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียนตามขั้นตอนที่ถูกต้อง รวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่อง
ในบางทักษะของผู้เขียนให้ดียิ่งขึ้น โดยรูปแบบของเนื้อหาสาระและการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ
ในเล่มคู่มือเป็นรูปแบบที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากหนังสือ เอกสารวิชาการ งานวิจัย
และสรุปเป็นรูปแบบของเล่มคู่มือ โดยมีเนื้อหาในตัวเล่มคู่มือการพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์
ในชุดนี้เขียน ของอาจารย์ฤกษ์ฤกษ์ ดันเป็นสุข ดังนี้

1. ปกของคู่มือ ปกด้านหน้าผู้วิจัยออกแบบให้มรูปแบบที่สวยงามลักษณะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ตรงตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ถัดลงมามีข้อความว่า
‘คู่มือการพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียนตามกระบวนการสอนของอาจารย์ฤกษ์ฤกษ์ ดันเป็นสุข’
เป็นตัวอักษรที่บ๊อบบี้ ถัดลงมาภาพวาดดวงคนตรีแจ๊สโดยมีที่พิมพ์เป็นตัวนำ ถัดมาจะเป็นที่มา
ของคู่มือ

2. คำนำ เป็นการกล่าวถึงที่มาสาระต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในคู่มือ ความคาดหวัง
ของผู้เรียบเรียงในด้านประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้นำไปใช้

3. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ เป็นการเรียบเรียงข้อมูลต่าง ๆ ของการใช้คู่มือ ได้แก่
จุดมุ่งหมายของคู่มือ คำอธิบายเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ปรากฏในคู่มือ ขอบเขตของทักษะ
การพิมพ์ไมโครโวลต์ที่พิมพ์ในชุดนี้เขียน คำแนะนำในการนำคู่มือไปใช้สอนและฝึกให้เกิดผลสัมฤทธิ์
ข้อจำกัดของคู่มือและการเตรียมความพร้อมของผู้สอนและผู้สนใจก่อนนำคู่มือไปใช้

4. ตารางสัญลักษณ์ เป็นการเขียนแสดงรายการเนื้อหาสาระที่อยู่ภายในคู่มือ โดยแสดง
เป็นลำดับหัวข้อและระบุหมายเลขหน้า พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดในหัวข้อเนื้อหาสาระ

ในเล่มคู่มือการขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สฤษฏ์
ตันเป็นสุข

5. เนื้อหาสาระ เป็นเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้เชิงเนื้อหาที่ผู้สอนจะต้องทราบก่อน
เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการขับโหมโรงไว้สั้
ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถปฏิบัติทักษะการขับโหมโรงไว้สั้
ห้ร้เปิดในยุคมีบีบได้อย่างเข้าใจยิ่งขึ้น โดยเนื้อหาสาระในคู่มือประกอบด้วย

5.1 การเลือกใช้น้ดน้เสียงในการขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ อธิบาย
เกี่ยวกับรูปแบบน้ดน้เสียงต่าง ๆ ในการขับโหมโรงไว้สั้ในยุคมีบีบ เพื่อให้ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็น
รูปแบบของน้ดน้เสียงต่าง ๆ ที่สามารถนำมาขับโหมโรงไว้สั้ได้

5.2 การสร้างท้านองจากเสียงประสาน อธิบายถึงวิธีสร้างท้านองที่สอดคล้อง
กับเสียงประสานในโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ

5.3 วิธีการศึกษาสั้ประสาท อธิบายถึงวิธีการศึกษาสั้ประสาทเพื่อให้สามารถ
ขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบได้

5.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ
อธิบายถึงวิธีการเลือกเพลงของอาจารย์สฤษฏ์ ตันเป็นสุข เพื่อให้ผู้เรียนสามารถขับโหมโรงไว้สั้
ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ

5.5 เพลงสำหรับการสอนโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบเบื้องต้น อธิบายถึง
การเลือกเพลงที่เหมาะสมกับผู้เริ่มเรียนโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบ

2.6 หลักการสอน วิธีการสอนและเทคนิคการสอน เป็นการอธิบายถึงหลักการ
สอน วิธีการสอน และเทคนิคการขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบตามกระบวนการสอนของอาจารย์
สฤษฏ์ ตันเป็นสุข

2.7 การวัดและประเมินผล เป็นการอธิบายลักษณะและวิธีการวัดและประเมินผล
การขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สฤษฏ์ ตันเป็นสุข โดยผู้สอน
จะเป็นผู้ดำเนินการและเป็นเครื่องมือในการวัดประเมินผลการขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุค มีบีบใน
แต่ละชั้นตอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนหรือไม่

2.8 แหล่งอ้างอิง เป็นการบอกแหล่งอ้างอิงที่มาของข้อมูลของผู้วิจัยในการสร้าง
คู่มือการขับโหมโรงไว้สั้ห้ร้เปิดในยุคมีบีบตามกระบวนการสอนของอาจารย์สฤษฏ์ ตันเป็นสุข

คู่มือเล่มนี้ เป็นการอธิบายเนื้อหาโดยสรุปและเรียบเรียงสาระเกี่ยวกับการอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบตามกระบวนการสอนของอาจารย์ตฤชฎ ต้นเป็นสุข ไว้อย่างละเอียด และเพื่อเพิ่มช่องทางสำหรับช่วยเหลือผู้สอนหรือผู้มีโอกาสได้สอนอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบ รวมถึงผู้ที่สนใจก็สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่จะนำไปฝึกทักษะการอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบได้ฝึกฝนอย่างสะดวก รวดเร็ว ผู้เขียนเรียงไม่อาจสามารถรับรองได้ว่าผู้สอนหรือผู้ที่สนใจฝึกการอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบจากคู่มือเล่มนี้แล้วจะสัมฤทธิ์ผลในการฝึก หรือสามารถอิมโพรไวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับการเรียนการสอนของอาจารย์ตฤชฎ ต้นเป็นสุข โดยตรง สำหรับคู่มือนี้ใช้เป็นแนวทางในการสอนอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบ จะต้องศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเข้าใจ เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญในการใช้คู่มือฉบับนี้ เพื่อการสอนและการประเมินผลที่ถูกต้องเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าต่อไป สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเรียนรู้ได้อย่างสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน ยืนยันมั่นเพียรในการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ พร้อมทั้งศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการเรียนการสอนอิมโพรไวส์พร้อมเปิด หรือจากครูอาจารย์ที่มีความรู้ทางด้านการอิมโพรไวส์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาอิมโพรไวส์ เติมให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากการใช้คู่มือฉบับนี้ ซึ่งจะส่งผลให้ช่วยเหลือผู้ที่สนใจประสบความสำเร็จในการอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบ โดยคู่มือฉบับนี้สามารถช่วยเหลือผู้สอนผู้ที่สนใจ ให้เกิดความกระจำในการศึกษาการอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบ

การสอนและการฝึกอิมโพรไวส์พร้อมเปิดในยุคบีบีอบ ผู้สอนและผู้สนใจจะต้องเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ดังนี้

ผู้สอน

1. จัดหาสถานที่ในการสอนให้เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน ควรเป็นสถานที่ที่สามารถใช้เสียงได้ และไม่มีสิ่งรบกวนภายนอก
2. ศึกษาเนื้อหาสาระในคู่มือให้เกิดความเข้าใจ ควรทดลองฝึกทักษะตามขั้นตอนในคู่มือก่อนสอน และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่นเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านเนื้อหาและทักษะก่อนการสอน
3. ตรวจสอบเครื่องดนตรีและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความพร้อมสำหรับการเรียน และควรทำความสะอาดเพื่อความพร้อมสำหรับการใช้งาน

4. กำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนการสอนทุกครั้งก่อนการจัดการเรียนการสอน
 ตลอดงาน มีบันทึกหลังการสอนเพื่อบันทึกผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอน ปัญหา แนวทางการแก้ไข
 สำหรับพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป

ผู้เรียน

1. ตรวจสอบความพร้อมของทรมเปิดให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ด้วยการตรวจสอบ
 ลูกสูบและสไลด์ ว่ามีการติดขัดหรือไม่ เพื่อสามารถฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เตรียมร่างกาย จิตใจ ให้พร้อมสำหรับการฝึกหัด คือ ความรู้สึกลึกในการอยากพัฒนา
 ตนเองในการอิมโพรไวส์ทรมเปิด และความขยันหมั่นเพียรในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสิ่ง
 ที่สำคัญอย่างยิ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการฝึกฝนทักษะให้การอิมโพรไวส์ทรมเปิด

หมายเหตุ

- ผู้เรียนบับนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานในการอิมโพรไวส์ทรมเปิดเบื้องต้นมาแล้ว (ผู้ที่เริ่ม
 ฝึกก็สามารถนำไปศึกษาและปฏิบัติได้)

- ผู้เรียนบับนี้อาจจะอธิบายเนื้อหาไม่ได้ชัดเจนเหมือนกับการฝึกปฏิบัติโดยตรงกับอาจารย์
 ศตฤฎ์ ต้นเป็นสุข

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	1
คำชี้แจงในการใช้คู่มือ	2
เนื้อหาสาระ	8
บทที่ 1 การเลือกใช้นับโดเสียงในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ตในยูคิเบ็บบ	9
แบบฝึกหัดที่ 1 นับโดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major	13
แบบฝึกหัดที่ 2 นับโดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant	14
แบบฝึกหัดที่ 3 นับโดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor	15
บทที่ 2 การสร้างทำนองจากเสียงประสาน	16
แบบฝึกหัดที่ 1 Arpeggio ต่อเนื่องขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note	17
แบบฝึกหัดที่ 2 Arpeggio ต่อเนื่องขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note	17
แบบฝึกหัดที่ 3 Arpeggio ต่อเนื่องขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5th note	18
แบบฝึกหัดที่ 4 Arpeggio ต่อเนื่องขาขึ้นโดยเริ่มจาก 6th และ 7th note	18
แบบฝึกหัดที่ 5 Arpeggio ต่อเนื่องขาลงโดยเริ่มจาก Root note	19
แบบฝึกหัดที่ 6 Arpeggio ต่อเนื่องขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note	19
แบบฝึกหัดที่ 7 Arpeggio ต่อเนื่องขาลงโดยเริ่มจาก 5th note	20
แบบฝึกหัดที่ 8 Arpeggio ต่อเนื่องขาลงโดยเริ่มจาก 6th และ 7th note	20
ตัวอย่าง การเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลง	21
ตัวอย่าง การเล่นนับโดเสียงต่อเนื่อง	22
ตัวอย่าง โน้ต Transcription สำหรับศึกษากฎาในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ต ในยูคิเบ็บบ	23
บทที่ 3 วิธีการฝึกไล่คอร์ดประสาท	24
แบบฝึกหัดที่ 1 Major 7th	29
แบบฝึกหัดที่ 2 Dominant 7th	29
แบบฝึกหัดที่ 3 Minor 7th	30
แบบฝึกหัดที่ 4 Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th	30

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แบบฝึกหัดที่ 5 Chord Progression II / V / I / I	31
Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression	31
Backdoor Progression	32
Confirmation Sequence	33
บทที่ 4 เพลงสำหรับการสอนฮาร์โมนีโวลุ่มที่เริ่มเปิดในยุคบีบี๊อบเบื้องต้น	34
เพลง Joy Spring – Clifford Brown	34
เพลง Anthropology – Dizzy Gillespie	35
เพลง Donna Lee – Charlie Parker	36
เพลง Confirmation – Charlie Parker	37
เพลง Blues for Alice – Charlie Parker	38
หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนฮาร์โมนีโวลุ่มที่เริ่มเปิดในยุคบีบี๊อบ	39
การวัดและประเมินผล	43
แหล่งอ้างอิงแหล่งข้อมูล	44

เนื้อหาสาระ

เนื่องจากการอิมโพรไวส์ทรีมเปดในยุคมีบีบเป็นดนตรีที่มีความสำคัญกับพื้นฐานของดนตรี เช่น การฟัง การสร้างทำนองจากเสียงประสานผ่านบันไดเสียงต่าง ๆ จึงทำให้มีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับทฤษฎีดนตรี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งเนื้อหาสาระของกาสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปดในยุคมีบีบ ทั้งสิ้น 5 บท ได้แก่

- 2.1 การเลือกใช้บันไดเสียงในการอิมโพรไวส์ทรีมเปดในยุคมีบีบ
- 2.2 การสร้างทำนองจากเสียงประสาน
- 2.3 วิธีการฝึกโสตประสาท
- 2.4 การเลือกแบบฝึกหัดที่ใช้ในการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปดในยุคมีบีบ
- 2.5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทรีมเปดในยุคมีบีบเบื้องต้น

ซึ่งเนื้อหาสาระที่ได้กล่าวมาในข้างต้นทั้ง 5 บทนี้ ผู้เขียนได้สรุปจากบทสัมภาษณ์และเอกสารบันทึกความรู้ของอาจารย์สุฤกษ์ ต้นเป็นสุข โดยตรง ซึ่งมีรายละเอียดเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

บทที่ 1 การเลือกใช้นับนิ้วเสียงในการขิมโพรวัวสัทรมเปิดในยุคบีบิออน

ในการเลือกใช้นับนิ้วเสียงในการขิมโพรวัวสัทรมเปิดในยุคบีบิออน อาจารย์สฤฎฐิตันเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่าเราต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ดและบันไดเสียงก่อน ในที่นี้จะเสนอ 3 บันไดเสียงที่ใช้บ่อยในเพลงยุคบีบิออน ดังนี้

1) คอร์ด Major 7th

โดยทั่วไปในคอร์ด Major 7th จะประกอบด้วยโน้ต 4 ตัวคือ โน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ของบันไดเสียง Major นั้น ๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C major 7th หรือ Cmaj7 ซึ่งส่วนประกอบของคอร์ดนี้ก็คือ C E G B ซึ่งเป็นโน้ตตัวที่ 1 3 5 7 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 1 คอร์ด Cmaj7 และกระจายโน้ต

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

จากนั้นในการสร้างบันไดเสียงโดยการเติมโน้ตที่เหลือ คือ โน้ตตัวที่ 2 4 6 เข้าไป ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด C major ก็คือโน้ต C D E F G A B C

ภาพประกอบ 2 บันไดเสียง C major

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการขิมโพรวัวสัทรมเปิดในยุคบีบิออนของ อาจารย์สฤฎฐิตันเป็นสุข ได้ให้ความสำคัญกับการลงคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้นับนิ้วเสียงในการขิมโพรวัวสัทรมจึงจำเป็นต้องแยกโน้ตใดระนาดิกเพิ่มอีก 1 ตัวซึ่งถ้าหากต้องการคอร์ดโทนเป็นตัว C E G B ในระหว่างโน้ต B และ C จะไม่สามารถสร้างโน้ตใดระนาดิกได้เนื่องจากโน้ตทั้ง 2 ตัวมีระยะห่างกันเพียงครึ่งเสียง จึงต้องเปลี่ยนจุดที่เพิ่มโน้ตใดระนาดิกเป็นโน้ต G และ โน้ต A แทน ซึ่งก็คือ โน้ต Ab โดยคอร์ดโทนจะเป็น C E G A ซึ่งโน้ต A จะมีคุณภาพเป็นคอร์ด Major แทน B ได้ เพื่อให้โน้ต C ในอีกเทปขึ้นสามารถลงในจังหวะตก ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C E G A ซึ่งบันไดเสียงนี้จะเหมาะกับการเล่นกับคอร์ด Cmaj7

ภาพประกอบ 3 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด Cmaj7

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

2) คอร์ด Dominant 7th

คอร์ด Dominant 7th จะประกอบด้วย โน้ต 1 3 5 b7 ของบันไดเสียงนั้น

ๆ ในที่นี้จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C dominant 7th หรือ C7

ภาพประกอบ 4 คอร์ด C7 และกระจายโน้ต

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

จากนั้นในการสร้างบันไดเสียงโดยการเพิ่มโน้ตที่เหลือคือโน้ตตัวที่ 2 4 6

เข้าไปจนสามารถสร้างบันไดเสียงได้ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด C7 ก็คือโน้ต C D E F G A Bb ซึ่งเป็น

โน้ตในบันไดเสียงของโมด Mixolidian

ภาพประกอบ 5 บันไดเสียง CMixolidian

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการซิมโฟร์ไวส์ก็เริ่มเปิดในยุคมีบีบของ อาจารย์สุฤษฏ

ตันเป็นสุร ได้ให้ความสำคัญกับการลงคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้บันไดเสียงใน

การซิมโฟร์ไวส์จึงจำเป็นต้องแทรกโน้ตโครมาติกเพิ่มอีก 1 ตัว โดยเพิ่มโน้ตโครมาติกเป็นโน้ต Bb

และ โน้ต C อีกรูปแบบแทน ซึ่งก็คือโน้ต B เพื่อให้โน้ต C ในชื่อคอร์ดบนสามารถลงในจังหวะตก

ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C E G Bb ซึ่งบันไดเสียงนี้ก็เหมาะจะ

กับการเล่นกับคอร์ด C7

ภาพประกอบ 6 บันไดเสียงที่เหมาะสมกับคอร์ด C7

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

3) คอร์ด Minor 7th

คอร์ด Minor จะประกอบด้วย โน้ต 1 b3 5 b7 ของบันไดเสียงนั้น ๆ ในที่นี้ จะยกตัวอย่างเป็นคอร์ด C Minor 7th หรือ Cm7 ซึ่งเป็นโน้ตตัวที่ 1 b3 5 b7 ตามลำดับที่กล่าวไว้

ภาพประกอบ 7 คอร์ด Cm7 และกระจายโน้ต

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

จากนั้นสร้างบันไดเสียงโดยการเพิ่มโน้ตที่เหลือคือโน้ตตัวที่ 2 4 6 เข้าไป จนสามารถสร้างบันไดเสียงได้ ในตัวอย่างนี้คือคอร์ด Cm7 ก็คือโน้ต C D Eb F G A Bb ซึ่งจะกลายเป็นบันไดเสียง C Dorian สาเหตุที่ใช้บันไดเสียง Dorian เนื่องจากคอร์ด Minor 7th ส่วนใหญ่ในเพลงยุคป๊อปจะเป็นคอร์ด 2 ของคีย์ Major ซึ่งจะใช้โหมด 2 ในการเล่นคือโหมด Dorian

ภาพประกอบ 8 บันไดเสียง C Dorian

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แต่เนื่องจากว่าการอิมโพรไวส์มักเริ่มเปิดในยุคป๊อปของ อาจารย์สุฤษฏ์ ต้นเป็นสูง ได้ให้ความสำคัญกับการรองคอร์ดโทนในจังหวะตก ดังนั้น ในการเลือกใช้นับไดเสียงในการอิมโพรไวส์จึงจำเป็นต้องแทรกโน้ตโครมาติกเพิ่มอีก 1 ตัว โดยเพิ่มโน้ตโครมาติกระหว่างโน้ต Bb และ โน้ต C ก็คือโน้ต B โดยคอร์ดโทนจะเป็น C Eb G Bb เพื่อให้โน้ต C ในอีคเทฟบนสามารถลงในจังหวะตก ดังนั้นคอร์ดโทนของบันไดเสียงนี้ที่จังหวะตกทั้งหมดจะเป็น C Eb G Bb ซึ่งบันไดเสียงนี้ก็เหมาะจะในการเล่นกับคอร์ด Cm7

ภาพประกอบ 9 เป็นได้เสียงที่แตกต่างกับคอร์ด Cm7

ที่มา: ชีตดนตรี ของคุณ

แผนฝึกหัดบันไดเสียงในการจิมโพรวอร์คัมเบ็ดในสคิปีออน

แบบฝึกหัดที่ 1 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major 7th

The image displays ten staves of musical notation, each representing a Major 7th scale in a different key. The keys and their corresponding notes are as follows:

- Cmaj7:** C, D, E, F, G, A, B, C
- Fmaj7:** F, G, A, Bb, C, D, Eb, F
- Bbmaj7:** Bb, C, D, Eb, F, G, Ab, Bb
- Ebmaj7:** Eb, F, G, Ab, Bb, C, Db, Eb
- Abmaj7:** Ab, Bb, C, Db, Eb, F, G, Ab
- Dbmaj7:** Db, Eb, F, G, Ab, Bb, C, Db
- F#maj7:** F#, G#, A, B, C, D, E, F#
- Bbmaj7:** Bb, C, D, Eb, F, G, Ab, Bb
- E#maj7:** E#, F#, G#, A, B, C, D, E#
- Amaj7:** A, B, C, D, E, F#, G, A

ภาพประกอบ 10 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Major 7th

แบบฝึกหัดที่ 2 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant 7th

The image displays a musical exercise consisting of 12 staves, each representing a different dominant 7th chord. The chords and their corresponding notes are as follows:

- C7:** C, D, E, F, G, A, Bb
- F7:** F, G, A, Bb, C, D, Eb
- Bb7:** Bb, C, D, Eb, F, G, Ab
- Eb7:** Eb, F, G, Ab, Bb, C, Db
- Ab7:** Ab, Bb, C, Db, Eb, F, Gb
- Db7:** Db, Eb, F, Gb, Ab, Bb, Cb
- F#7:** F#, G#, A, B, C#, D#, E#
- B7:** B, C#, D#, E, F#, G#, A#
- E7:** E, F#, G#, A, B, C#, D#
- A7:** A, B, C#, D, E, F#, G#
- D7:** D, E, F#, G, A, B, C#
- G7:** G, A, B, C, D, E, F#

ภาพประกอบ 11: บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Dominant 7th

แบบฝึกหัดที่ 3 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor 7th:

The image displays a musical exercise consisting of 12 staves. Each staff represents a different minor 7th chord and shows the corresponding 7-note scale. The chords and their scales are as follows:

- Cm7:** C, D, E, F, G, A, B
- Fm7:** F, G, A, B, C, D, E
- Bbm7:** Bb, C, D, Eb, F, G, Ab
- Ebm7:** Eb, F, G, Ab, Bb, C, D
- Abm7:** Ab, Bb, C, D, Eb, F, G
- Dbm7:** Db, Eb, F, G, Ab, Bb, C
- F#m7:** F#, G#, A, B, C#, D#, E#
- Bm7:** B, C, D, E, F, G, A
- Em7:** E, F, G, A, B, C, D
- Am7:** A, B, C, D, E, F, G
- Dm7:** D, E, F, G, A, B, C
- Gm7:** G, A, B, C, D, E, F

ภาพประกอบ 12 บันไดเสียงที่ใช้กับคอร์ด Minor 7th

บทที่ 2 การสร้างทำนองจากการดำเนินคอร์ด

อาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่า ‘จุดสำคัญของการทำงานองในการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคมีบีบคือ การสร้างโน้ตที่เป็น Eight note line ที่ต่อเนื่อง ดังนั้นถ้าสามารถสร้างความคล่องตัวในการสร้าง Eight note line ที่ต่อเนื่องกันได้ อีกทั้งยังสามารถวางคอร์ดโทนสัมพันธ์กันกับการดำเนินคอร์ดได้ถูกต้อง สิ่งนี้คือแก่นของการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคมีบีบ’ (สัมภาษณ์, 18 พฤศจิกายน 2563) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคมีบีบนั้น อาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุขได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง Eight note line ที่มีคอร์ดโทนสัมพันธ์กับการดำเนินคอร์ดในแต่ละคอร์ด

ภาพประกอบ 13 ตัวอย่างการใช้ Eight note line ในการอิมโพรไวส์

ดังนั้นอาจารย์สฤษฐ ดันเป็นสุข แนะนำให้ผู้เริ่มต้นในการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคมีบีบได้ควรมีพื้นฐานในการเล่น Arpeggio สอดเนื่อง และ บันไดเสียงต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งนี้เป็นพื้นฐานในการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในรูปแบบ Eight note line ที่มีความต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ตามการดำเนินคอร์ดของเพลง โดยจะต้องทำด้วยความเสถียรภาพต่อเนื่อง เช่น ในการฝึกควรจะสามารถอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดโดยใช้ Eight note line เล่นตามการดำเนินคอร์ดเพลงนั้น ๆ ได้ 4 – 8 ท่อน ซึ่งหากสามารถสร้างทำนองจนชำนาญแล้วจะทำให้เกิดทำนองในรูปแบบของมีบีบ นอกจากการสร้างทำนองให้เป็นมีบีบได้แล้ว ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาที่มีความเป็นมีบีบ เพราะในการอิมโพรไวส์นอกจากการสร้างทำนองที่ดีแล้วควรมีภาษาของการเล่นในแต่ละยุคที่ชัดเจน ซึ่งที่มาของภาษานั้นเกิดจากการศึกษา Transcription หรือโน้ตที่มีการบันทึกการอิมโพรไวส์ของศิลปินต่าง ๆ ไว้ ซึ่งเราสามารถนำมาผสมกับ Eight note line เพื่อให้เป็นทำนองที่สะดวกสำหรับการอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในยุคมีบีบ

แบบฝึกหัดอิมโพรไวส์ทังเบ็ดในชุดบีบีน

แบบฝึกหัดที่ 1 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ดในการเล่นและบูในการทัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

ภาพประกอบ 14 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก Root note

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 2 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริ้มเบ็ดในการเล่นและบูในการทัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

ภาพประกอบ 15 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 3rd note

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 3 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมท่วงเปิดในการเล่นและฟูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5th note

ภาพประกอบ 16 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 5rd note

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

แบบฝึกหัดที่ 4 Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมท่วงเปิดในการเล่นและฟูในการฟัง Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

ภาพประกอบ 17 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาขึ้นโดยเริ่มจาก 7th note

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

แบบฝึกหัดที่ 5 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมท่อนเบสในการเล่นและสูงในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

ภาพประกอบ 18 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก Root note

ที่มา: วัลติการ ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 6 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมท่อนเบสในการเล่นและสูงในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

ภาพประกอบ 19 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 3rd note

ที่มา: วัลติการ ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 7 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริมเบตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

ภาพประกอบ 20 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 5th note

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

แบบฝึกหัดที่ 8 Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

เป็นวิธีการฝึกการควบคุมทริมเบตในการเล่นและหูในการฟัง Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

ภาพประกอบ 21 แบบฝึกหัด Arpeggio ขาลงโดยเริ่มจาก 7th note

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

ตัวอย่างการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลง โดยเริ่มจากโน้ตในคอร์ดตัวที่ใกล้ที่สุดตามจังหวะที่เปลี่ยนคอร์ดและไล่จากสู่ระยะเสียงรองทรมันเปิด

A

13

B

ภาพประกอบ 22 ตัวอย่างการเล่น Arpeggio ต่อเนื่องแบบผสมขาขึ้นและขาลง
พีม่า, รัตดากร ทองนุ่น

ตัวอย่าง การเล่นบันไดเสียงคอร์ดเบียง

โดยเล่นทุกจังหวะให้ลงกับคอร์ดโทนที่ใกล้เคียง

A Gmaj7 F#m7(b9) B7(b9) Em7 A7 Dm7 G7

5 1 3 5 6 1 3 1 7 6 3 3 1 3 1 3 1

C7 Cm7 F7 Bm7 E7 Bbm7 Eb7

7 1 3 5 7 1 7 3 1 7 1 7 1 7 3 1

9 Am7 D7 G7 E7 Am7 D7

3 1 2 7 1 3 5 3 5 1 3 7 5 7 5

B Gmaj7 F#m7(b9) B7(b9) Em7 A7 Dm7 G7

7 5 3 6 3 5 3 5 3 5 3 5 3 5 3 1

C7 Cm7 F7 Bm7 E7 Bbm7 Eb7

3 1 7 4 3 1 3 5 3 5 3 5 3 5 3 5

21 Am7 D7 G7 E7 Am7 D7

3 1 7 5 7 5 3 1 3 5 1 3 1 3 1 3

ตัวอย่าง โน้ต Transcription สำหรับศึกษาภาษาในการเขียนโน้ตไว้สำหรับเปิดในยุคบีบีน

TRUMPET IN B♭

JOY SPRING

ALL PARTS OF THE 1954 MUSIC
CLIFFORD BROWN & MAX ROACH

By CLIFFORD BROWN
TRANSCRIBED BY ADAM ROBERTS

Chords and notes for Joy Spring (Trumpet in B♭):

- Staff 1: Gm7, Am7, D7, Gm7, Cm7, F7
- Staff 2: Bm7, Bb7, Am7, D7, Gm7, Bbm7, Eb7, Abm7
- Staff 3: Bbm7, Eb7, Abm7, Cbm7, Fb7, Cm7, B7
- Staff 4: Bbm7, Eb7, Abm7, Bm7, E7
- Staff 5: Am7, Am7, D7, Gm7
- Staff 6: Gm7, C7, Fm7
- Staff 7: Bbm7, Eb7, Abm7, Am7, D7
- Staff 8: Gm7, Am7, D7, Gm7, Cm7, F7

The transcription © 2010 DREWMEZIX

ตัวอย่าง Transcription 1954 Joy Spring

ที่มา : <https://www.scribd.com/document/365204443/Brown-Joy-Spring-Trumpet-in-Bb-pdf#download>

บทที่ 3 วิธีการฝึกโสตประสาท

การเล่นดนตรีนั้นจัดเป็นดนตรีที่ใช้โสตประสาทการฟังเป็นหลัก เพราะเนื่องจากเป็นดนตรีที่เล่นร่วมกับผู้อื่น จึงควรจะมีการฟังสมาชิกภายในวงว่าเล่นโน้ตอะไรบ้าง รูปแบบจังหวะ มีลักษณะแบบไหน มีตัวโน้ตที่นอกเหนือจากคอร์ดหรือไม่ เพื่อที่เราจะได้สามารถเลือกวัตถุดิบในการซิมโพรไวส์ได้อย่างลงตัวที่สุดในการแสดงนั้น ดังนั้นอาจารย์ได้ขุดคุ้ย ค้นเป็นสุข จึงแนะนำวิธีการฝึกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.3.1 การฝึกประเภทของคอร์ด

ในการซิมโพรไวส์ทรมัเปิดในสเกลบีบิอนั้น คอร์ดที่นิยมใช้กันจะมีอยู่ 3 ประเภทคือ Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th

Donna Lee

Lp tempo Charlie Parker

Chord symbols for Donna Lee:

- Staff 1: A⁹, F⁷, B^{b7}, B^{b7}, B^{b7}, E^{b7}, A⁹, E^{b9}, D⁹
- Staff 2: D⁹, D^{b9}, A⁹, F⁷, B^{b7}, B^{b7}, B^{b7}, E^{b7}
- Staff 3: A⁹, F⁷, B^{b7}, B^{b7}, C⁷, C⁷, F^m, C^{b9}
- Staff 4: F^m, C⁷, F^m, A^{b9}, A^b, F⁷, B^{b7}, E^{b7}, A⁹, B^{b7}, E^{b7}

ภาพประกอบ 23 ตัวอย่างคอร์ดที่นิยมใช้ในการซิมโพรไวส์ทรมัเปิดในสเกลบีบิอน

ซึ่งก่อนที่จะฝึกคอร์ดทบทวนจิตควรมีการฝึกคอร์ดเบื้องต้น ได้แก่ Major (1 3 5), Minor (1 b3 5), Diminish (1 b3 b5), Augmented (1 3 #5) โดยจะเป็นโน้ต Triad ทั้งหมด หลังจากที่มีทวนชำนาญแล้วจึงเริ่มเพิ่มโน้ตทบทวนเจ็ดขึ้นไป เช่น Major 7th (1 3 5 7), Dominant 7th (1 3 5 b7), Minor 7th (1 b3 5 b7) หลังจากนั้นหากมีความชำนาญในคอร์ดดังกล่าวทั้งหมดแล้วจึงเริ่มเพิ่มตัวโน้ตที่เป็น Tension เพิ่มขึ้น เช่น Major 7th #9 (1 3 5 7 #9), Dominant 11th (1 3 5 b7 9 11), Major #11th (1 3 5 7 9 #11), Minor 7th b5 (1 b3 b5 7) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคอร์ดในเพลงที่ใช้ซิมโพรไวส์

2.3.2 การฝึกฟังการดำเนินคอร์ด (Chords Progression)

โดยปกติคนตรีแจ๊ซจะมีการเพิ่มสีสันของบทเพลงด้วยการเปลี่ยนทิวทัศน์เสียงอยู่ตลอด ดังนั้น นอกฝึกฟังประเภทของคอร์ดแล้วในการซ้อมโพรไวส์จำเป็นจะต้องฝึกฟังการดำเนินคอร์ด โดยการดำเนินคอร์ดทั่วไปของแจ๊ซจะมีหลายประเภท แต่จะเสนอเบื้องต้น 4 ประเภท ดังนี้

1) II V I Progression เป็นการดำเนินคอร์ดที่นิยมที่สุดในคนตรีแจ๊ซ หากแทนในทิวทัศน์เสียง Major จะได้คอร์ด IIm7 / V7 / Imaj7 ซึ่งหากแทนในบันไดเสียง C major จะได้คอร์ด Dm7 / G7 / Cmaj7 หรือหากแทนในทิวทัศน์เสียง Minor จะได้คอร์ด IIm7b5 / V7b9 / ImMaj7 ในทิวทัศน์เสียง A minor จะได้คอร์ด Bm7b5 / E7b9 / AmMaj7 สาเหตุที่เป็นที่นิยมเนื่องจากการดำเนินคอร์ดนี้สามารถดำเนินเพื่อเปลี่ยนทิวทัศน์เสียง (Key Modulation) ให้เป็นทิวทัศน์เสียงใหม่ได้

"Blues For Alice" Chord Progression

ภาพประกอบ 24 ตัวอย่าง II V I Progression ในเพลง Blues for Alice

จากภาพสังเกตได้ว่าจะมีการดำเนินคอร์ดแบบ II V I อยู่หลายจุด อย่างเช่นในท้องที่ 2 จะมีคอร์ด Em7b5 และต่อกับ A7b9 ซึ่งทั้ง 2 คอร์ดในท้องนี้ตรงกับการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ของบันไดเสียง D Minor Harmonic หลังจากนั้นในท้องที่ 3 เป็น II V I ของบันไดเสียง C Major คือ Dm7 และ G7 ต่อมาในท้องสุดท้ายของบรรทัดที่ 1 จะเป็น II V I ของ Bb major คือ Cm7 และ F7 โดยที่ท้องแรกของบรรทัดที่ 2 เป็นคอร์ด Bb7 ซึ่งเห็นได้ว่าการฝึกโสตประสาทให้จำรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ได้ นั้น เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการซ้อมโพรไวส์หรือเปิดในชุดบีบ

2) Tri-Tone Substitution โดยทั่วไปการใช้ Tri-Tone Substitution จะใช้แทนคอร์ด V7 โดยใช้คอร์ด Dominant 7th ที่มี Root เป็นคู่ 4 Augmented หรือคอร์ด bII7 ซึ่งหากแทนในการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ก็จะได้ II m7 / bII7 / IMaj7, Im7

"Joy Spring" Chord Progression

Diagram illustrating the Tri-Tone Substitution in the "Joy Spring" Chord Progression. The first staff shows the original progression: Fmaj7, Gm7, C7, Fmaj7, Bbm7, Eb7. The second staff shows the progression with substitutions: Am7, Ab7, Gm7, C7, F, Abm7, Db7. The Ab7 and Gm7 chords are highlighted in yellow, indicating the substitution.

ภาพประกอบ 25 ตัวอย่าง Tri-Tone Substitution ในเพลง Joy Spring

จากภาพประกอบที่ 24 จะเห็นได้ว่าในท่อนที่ 5 Ab7 เป็นคู่ Tri-Tone กับ D7 ซึ่งเป็นคอร์ด V เพื่อเข้าหา Gm7

3) Back Door Progression เป็นรูปแบบการดำเนินคอร์ดที่ใช้คอร์ด Im7 และ bVII7 แล้วเข้าหาคอร์ด Imaj7 แทนการใช้ Im7 และ V7

"Joy Spring" Chord Progression

Diagram illustrating the Back Door Progression in the "Joy Spring" Chord Progression. The first staff shows the original progression: Fmaj7, Gm7, C7, Fmaj7, Bbm7, Eb7. The second staff shows the progression with substitutions: Am7, Ab7, Gm7, C7, F, Abm7, Db7. The third staff shows the progression with substitutions: Gbmaj7, Abm7, Db7, Gbmaj7, Bbm7, Eb7. The Bbm7 and Eb7 chords are highlighted in yellow, indicating the substitution.

ภาพประกอบ 26 ตัวอย่าง Backdoor Progression ในเพลง Joy Spring

ในภาพประกอบ 25 จะเห็นได้ว่าในท่อนที่ 4 มีการดำเนินคอร์ดประเภท Backdoor คือ คอร์ด Bbm7 และคอร์ด Eb7 ซึ่งในช่วงแรกของเพลงจะอยู่ในบันไดเสียง F Major จึงทำให้คอร์ด Bbm7 และคอร์ด Eb7 กลายเป็นคอร์ด Nm7 และ bVII7 และต่อมาในท่อนที่ 12 จะเป็นคอร์ด Bm7 และ E7 ซึ่งในช่วงนี้ก็เป็นการดำเนินคอร์ดแบบ Backdoor เนื่องจากหลังจากที่เกิด II V I ในท่อนที่ 8 จึงทำให้เพลงเปลี่ยนบันไดเสียงจาก F Major เป็น Gb Major แทน จึงทำให้คอร์ด Bm7 และ E7 กลายเป็นคอร์ด Nm7 และ bVII7 ของ Gb Major ซึ่งก็คือการดำเนินคอร์ดแบบ Backdoor Progression

4) Confirmation Sequence เป็นรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบเพลง "Confirmation" ของ Charlie Parker เป็นการดำเนินคอร์ดที่นำ II V มาเรียงต่อกันซึ่งจะเริ่มจาก I แล้วต่อด้วย VII^{dim} และ III⁷ ซึ่งทำหน้าที่เป็น II V ส่งเข้าหา VI^{m7} แล้วจากนั้น VI^{m7} จะต่อด้วย II⁷ ซึ่งทั้งสองคอร์ดนี้จะทำหน้าที่เป็น II V เข้าคอร์ด V^{m7} และต่อด้วย I⁷ ซึ่งทำหน้าที่เป็น II V เข้าหา IV⁷ หรือ IV^{Maj7} ซึ่งเรียงกันตามการดำเนินคอร์ดจะได้ I / VII^{dim} / III⁷ / VI^{m7} / II⁷ / V^{m7} / I⁷ / IV⁷ หรือ IV^{Maj7} หรือบางครั้งในคอร์ด VII^{dim} จะใช้คอร์ด VII^{m7b5} แทนก็ได้ ซึ่งเป็นคอร์ด half-diminished

"Confirmation" Chord Progression

The image shows two staves of musical notation. The first staff contains the following chords: G(maj7), F#m7(b5), B7(b9), Em7, A7, Dm7, G7. The second staff begins with a 5-measure rest, followed by the chords: C7, Bm7, E7, A7, D7(b9).

ภาพประกอบ 27 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Confirmation

จากภาพประกอบ 26 มาจากเพลง Confirmation ในช่วงแรกของเพลงนี้จะอยู่ในบันไดเสียง G major ซึ่งจะได้คอร์ด Gmaj7 / F#m7b5 B7 / Em7 A7 / Dm G7 หากเขียนคอร์ดเป็นตัวเลขจะได้ I / VII^{m7b5} / III⁷ / VI^{m7} / II⁷ / V^{m7} / I⁷ / IV⁷ ซึ่งนี่คือต้นแบบของการดำเนินคอร์ดแบบ Confirmation Sequence

"Blues for Alice" Chord Progression

Charlie Parker

1 Gm^7 $F\#m^7(b9)$ B^7 Em^7 A^7 Dm^7 G^7
 5 C^7 Cm^7 F^7 Bm^7 E^7 Bbm^7 Eb^7
 9 Am^7 D^7 G^7 E^7 Am^7 D^7

ภาพประกอบ 28 ตัวอย่าง Confirmation Sequence ในเพลง Blues For Alice

อีกตัวอย่างหนึ่ง ในภาพประกอบที่ 27 ในช่วง 4 ห้องแรกจะใช้การ
 ต่ำนิมิตชนิดแบบ Confirmation Sequence ที่อยู่ในบันไดเสียง G major

แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประสานสำหรับอิมโพรไวส์ที่จัดเปิดในยุคบีบีเอช

แบบฝึกหัดที่ 1 Major 7th คอร์ดละ 2 ท่อน

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Major 7th

A⁷maj⁷ D⁷maj⁷ G⁷maj⁷ C⁷maj⁷ F⁷maj⁷ G⁷maj⁷ B⁷maj⁷ B⁷maj⁷

5 E⁷maj⁷ D⁷maj⁷ C⁷maj⁷ E⁷maj⁷ F⁷maj⁷ D⁷maj⁷ A⁷maj⁷ F⁷maj⁷

17 C⁷maj⁷ F⁷maj⁷ A⁷maj⁷ D⁷maj⁷ G⁷maj⁷ A⁷maj⁷ E⁷maj⁷ C⁷maj⁷

ภาพประกอบ 29 แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประสานที่ 1 คอร์ด Major 7th

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

แบบฝึกหัดที่ 2 Dominant 7th คอร์ดละ 2 ท่อน

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Dominant 7th

C⁷ A⁷ G⁷ B⁷ D⁷ A⁷ B⁷ B⁷

9 D⁷ A⁷ F⁷ E⁷ D⁷ A⁷ E⁷ F⁷

17 A⁷ B⁷ B⁷ E⁷ A⁷ E⁷ F⁷ E⁷

ภาพประกอบ 30 แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประสานที่ 2 คอร์ด Dominant 7th

ที่มา: วิชาดนตรี ของคุณ

แบบฝึกหัดที่ 3 Minor 7th คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังคอร์ดประเภท Minor 7th

	Dm ⁷	Bbm ⁷	Fm ⁷	Am ⁷	Cm ⁷	Em ⁷	Bm ⁷	Abm ⁷
	2	2	2	2	2	2	2	2
9	F ^b m ⁷	Gm ⁷	A ^b m ⁷	Am ⁷	Dm ⁷	A ^b m ⁷	Em ⁷	Bm ⁷
	2	2	2	2	2	2	2	2
17	Em ⁷	A ^b m ⁷	Fm ⁷	D ^b m ⁷	Em ⁷	A ^b m ⁷	Dm ⁷	A ^b m ⁷
	2	2	2	2	2	2	2	2

ภาพประกอบ 31 แบบฝึกหัดไล่ประสาทยุคที่ 3 คอร์ด Minor 7th

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 4 Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th แบบลุ่ม คอร์ดละ 2 ห้อง

แบบฝึกหัดในการฝึกความเคยชินในการฟังและแยกแยะคอร์ดประเภท

Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th

	Gm ⁷	B ^{maj} 7	Cm ⁷	Gm ⁷	A ⁷	Dm ⁷	F ⁷	A ^b 7
	2	2	2	2	2	2	2	2
9	F ^b m ⁷	Am ⁷	E ⁷	Fm ⁷	A ⁷	Fm ⁷	D ⁷	A ^{maj} 7
	2	2	2	2	2	2	2	2
17	A ^b maj7	Gm ⁷	Em ⁷	F ⁷	B ^b m ⁷	F ^b m ⁷	E ^b 7	F ^{maj} 7
	2	2	2	2	2	2	2	2

ภาพประกอบ 32 แบบฝึกหัดไล่ประสาทยุคที่ 4

คอร์ด Major 7th, Dominant 7th และ Minor 7th แบบลุ่ม

ที่มา: รัตนากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 5 II V I Chord Progression ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน II V I Chord Progression

Chord progression for Exercise 5 (II V I):

1. Dm7 G7 Cm7 Cmaj7 Gm7 C7 Fmaj7 Fmaj7

2. Cm7 F7 Bbmaj7 Bbmaj7 Fm7 Eb7 Ebmaj7 Ebmaj7

3. Bbm7 Eb7 Abmaj7 Abmaj7 Bbm7 Ab7 Dbmaj7 Dbmaj7

4. Abm7 D7 Gmaj7 Gmaj7 Cbm7 F#7 Bbmaj7 Bbmaj7

5. Fbm7 B7 Emaj7 Emaj7 Bm7 E7 Amaj7 Amaj7

6. Em7 A7 Dmaj7 Dmaj7 Am7 D7 Gmaj7 Gmaj7

ภาพประกอบ 33 แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประเภทที่ 5 II V I Chord Progression

ที่มา: วัลติการ ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน Tri-Tone Substitution ใน

II V I Progression

Chord progression for Exercise 6 (Tri-Tone Substitution):

1. Dm7 Db7 Cm7 Cmaj7 Gm7 G7 Fmaj7 Fmaj7

2. Cm7 B7 Bbmaj7 Bbmaj7 Fm7 E7 Ebmaj7 Ebmaj7

3. Bbm7 A7 Abmaj7 Abmaj7 Bbm7 D7 Dbmaj7 Dbmaj7

4. Abm7 G7 Gmaj7 Gmaj7 Cbm7 C7 Bbmaj7 Bbmaj7

5. Fbm7 F7 Emaj7 Emaj7 Bm7 B7 Amaj7 Amaj7

6. Em7 Eb7 Dmaj7 Dmaj7 Am7 A7 Gmaj7 Gmaj7

ภาพประกอบ 34 แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประเภทที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression

ที่มา: วัลติการ ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 7 Backdoor Progression ชุดละ 2 วัฏพ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความเคยชินใน Backdoor Progression

Chord progression for Backdoor Progression (2 cycles):

1. Fm7, Bb7, Cmaj7, Gmaj7, Bbm7, Eb7, Fmaj7, Fmaj7

2. Ebm7, A7, Bbmaj7, Bbmaj7, Abm7, D7, Ebmaj7, Ebmaj7

3. Dbm7, G7, Abmaj7, Abmaj7, Gbm7, C7, Dbmaj7, Dbmaj7

4. Bm7, E7, Fbmaj7, Fbmaj7, Em7, A7, Bbmaj7, Bbmaj7

5. Am7, D7, Ebmaj7, Ebmaj7, Dm7, G7, Abmaj7, Abmaj7

6. Gm7, C7, Dbmaj7, Dbmaj7, Cm7, F7, Gbmaj7, Gbmaj7

ภาพประกอบ 35 แบบฝึกหัดไล่ประสาที่ 6 Tri-Tone Substitution ใน II V I Progression

ที่มา: วิชากร ทองนุ่น

แบบฝึกหัดที่ 8 Confirmation Sequence ชุดละ 2 รอบ

แบบฝึกหัดในการฝึกฟังและสร้างความคุ้นชินใน Confirmation Sequence

1 Cmaj7 Bm7(b9) E7 Am7 D7 Gm7 C7 F7

2 Fmaj7 Eb7(b9) A7 Dm7 G7 Cm7 F7 Bb7

3 Bbmaj7 Am7(b9) D7 Gm7 C7 Fm7 Bb7 Eb7

4 E7(b9) Dm7(b9) G7 Cm7 F7 Bm7 Eb7 Ab7

5 A7(b9) Gm7(b9) C7 Fm7 Bb7 Em7 Ab7 Dm7

6 D7(b9) Cm7(b9) F7 Bbm7 E7 Abm7 Dm7 G7

7 G7(b9) Fm7(b9) Bb7 Ebm7 Ab7 Dm7 Gb7 Cb7

8 Bbmaj7 Abm7(b9) Dm7 Gbm7 Cb7 Fbm7 Bb7 Eb7

9 E7(b9) Dm7(b9) Gb7 Cbm7 Fb7 Bm7 Eb7 A7

10 Amaj7 Gbm7(b9) Cb7 Fbm7 Bb7 Em7 A7 D7

11 Dmaj7 Cm7(b9) Fb7 Bm7 Eb7 Am7 D7 G7

12 G7(b9) Fbm7(b9) Bb7 Ebm7 Ab7 Dm7 G7 C7

ภาพประกอบ 36 แบบฝึกหัดไล่คอร์ดประสาธที่ 7 Confirmation Sequence

ที่มา: รัตติกาล ทองนุ่น

บทที่ 5 เพลงสำหรับการสอนอิมโพรไวส์ทริ้มเปิดในชุดบีน็อบเบื้องต้น

เพลง Joy Spring – Clifford Brown

Joy Spring

Trumpet in Bb

Clifford Brown

The musical score for Joy Spring in Bb is presented in a single system with eight staves. The key signature has two flats (Bb and Eb), and the time signature is 4/4. The score includes the following chords and fingerings:

- Staff 1: Gmaj7, Am7, D7, Gmaj7
- Staff 2: Cm7, F7, Bm7, Bb7, Am7, D7, Gmaj7
- Staff 3: Bbm7, Eb7, Abmaj7, Bbm7, Eb7, Abmaj7
- Staff 4: Cm7, F7, Cm7, B7, Bbm7, Eb7, Abmaj7
- Staff 5: Bm7, E7, Amaj7, Am7, D7, Gmaj7, Gm7
- Staff 6: C7, Fmaj7, Bbm7, Eb7, Abmaj7
- Staff 7: Am7, D7, Gmaj7, Am7, D7, Gmaj7
- Staff 8: Cm7, F7, Bm7, Bb7, Am7, D7, Gmaj7, Am7, D7

ภาพประกอบ 37 เพลง Joy Spring – Clifford Brown

ที่มา: The real book Bb vol.1

เพลง Anthropology – Dizzy Gillespie

Trumpet in B \flat

Anthropology

Dizzy Gillespie

C^{maj7} A^7 Dm^7 G^7 Em^7 A^7 Dm^7 G^7
 5 Gm^7 C^7 F^7 Bb^7 Em^7 A^7 Dm^7 G^7
 9 Dm^7 G^7 C^6 E^7
 13 A^7 D^7
 17 G^7 C^{maj7} A^7 Dm^7 G^7
 21 Em^7 A^7 Dm^7 G^7 Gm^7 C^7
 24 F^7 Bb^7 Dm^7 G^7 C^6

เพลง Anthropology – Dizzy Gillespie

หนังสือ: The real book Bb vol.1

เพลง Donna Lee - Charlie Parker

Donna Lee

Trumpet in Bb

Charlie Parker

ท่วงทำนอง 39 เพลง Donna Lee - Charlie Parker

พ็อกเก็ต: The real book Bb vol.1

เพลง Confirmation - Charlie Parker

Confirmation

Trumpet in Bb

Charlie Parker

The musical score is written for a trumpet in Bb. It consists of eight lines of music, each with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The notes are primarily eighth and quarter notes, often beamed together in groups. Chord symbols are placed above the staff to indicate the harmonic structure. Fingerings are indicated by numbers 1-3 below the notes. The score is as follows:

- Line 1: Gmaj7, F#m7(b5), B7(b9), Em, A7
- Line 2: 4 Dm, G7, C7, Bm7, E7, A7
- Line 3: 8 D7(b9), Gmaj7, F#m7(b5), B7(b9), Em7, A7
- Line 4: 12 Dm7, G7, C7, Bm7, E7, Am7, D7
- Line 5: 16 Gmaj7, Dm7, G7, Cmaj7
- Line 6: 21 Fm7, Bb7, Ebmaj7, Am7, D7
- Line 7: 25 Gmaj7, F#m7(b5), B7(b9), Em7, A7, Dm7, G7
- Line 8: 29 C7, Bm7, E7, Am7, D7, Gmaj7, D7

ภาพประกอบ 40 เพลง Confirmation - Charlie Parker

พิน: The real book Bb vol.1

เพลง Blues for Alice - Charlie Parker

Blues for Alice

Trumpet in Bb

Charlie Parker

The musical score is written in treble clef with a key signature of one flat (Bb). It consists of three staves of music. The first staff contains measures 1 through 4, with chord symbols G7(b9), F#m7(b9), B7, Em7, A7, Dm7, and G7. The second staff contains measures 5 through 8, with chord symbols C7, Cm7, F7, Bm7, E7, Bbm7, and Eb7. The third staff contains measures 9 through 12, with chord symbols Am7, D7, G7, E7, Am7, and D7. The music features eighth and sixteenth notes, with some triplets indicated by a '3' over the notes.

ทำนองและเรียบเรียงโดย 41 เพลง Blues for Alice - Charlie Parker

พจนานุกรม: The real book Bb vol.1

หลักการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน การอิมโพรไวส์ทอล์คเปิดในยุคม็อบบีน

หลักการสอน

ในการสอนอิมโพรไวส์ทอล์คเปิดในยุคม็อบบีนนั้น อาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข ได้ยึดหลักการสอนไว้ 3 อย่าง ดังนี้

1) สอนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ซึ่งในแต่ละครั้งที่สอนอาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข จะมีหลักจุดตรงกลางเป็นตัวกำหนดว่าในแต่ละเทอมผู้เรียนจะได้อะไรสิ่งจากจบเทอม เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเขียนตามกันกันได้ทุกคน ทำให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งตามหลังเพื่อน

2) แก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน

อาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข กล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนแต่ละคนมีปัญหาในการอิมโพรไวส์แตกต่างกัน จึงต้องหาว่าจุดใดเป็นจุดอ่อนของเขา และเราต้องเสริมจุดนั้น” (สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2563) จะเห็นได้ว่าอาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข มีการใส่ใจต่อการแก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานในการอิมโพรไวส์ทอล์คเปิดได้อย่างดี

3) ทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ

จากการศึกษาการอิมโพรไวส์ทอล์คเปิดในยุคม็อบบีนตามกระบวนการสอนของอาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข จากประเด็นที่ได้ให้สัมภาษณ์หลาย ๆ จุด อาจารย์ได้มีการอธิบายทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจต่อการอิมโพรไวส์ในเพลงนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น โดยจากคำกล่าวของอาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข ที่ว่า “ในการอิมโพรไวส์ทอล์คเปิดเราจำเป็นต้องแยกแยะเสียงประสานหรือการดำเนินคอรัสให้ออกเพื่อสร้างทำนอง ซึ่งสิ่งที่ทำให้เราแยกออกได้ชัดขึ้นคือการรู้ทฤษฎี” (สัมภาษณ์ 18 พฤศจิกายน 2563) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวที่บอกได้ว่า อาจารย์ตฤณฎฐ์ ดันเป็นสุข ให้ความสำคัญกับทฤษฎีเทียบเท่ากับการปฏิบัติ

วิธีการสอน

วิธีการสอนถือเป็นสิ่งสำคัญการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนตามหลักการสอนของทิสนา แรมมณี (2559) และหลักการสอนคนตรีของนเรศวร์ สุทธิจิตต์ (2555) โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และแบ่งประเด็นในวิธีการซิมโฟนีไวโอลินเปิดในยุคปี๊อบตามกระบวนการสอนของอาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ได้ดังนี้

1) วิธีการสอนโดยการบรรยาย เป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการเตรียมเนื้อหาสาระและบรรยาย คือ พูดบอกเล่าอธิบายเนื้อหาสาระหรือสิ่งที่ต้องการสอนให้ผู้เรียน และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง (ทิสนา แรมมณี, 2559) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า วิธีการสอนโดยให้การบรรยายนี้เป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่อาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ได้นำมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วุฒน เขมาภิระโต ได้กล่าวไว้ว่า "ในห้องเรียนก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติซิมโฟนีไวโอลินเปิด อาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข จะมีการอธิบายเรื่องที่มา เนื้อหาทฤษฎี และการวิเคราะห์เพลงก่อนที่จะเริ่มลงมือปฏิบัติ" (สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2563)

2) วิธีการสอนโดยใช้การสาธิต เป็นวิธีการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้สังเกต ดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต การสาธิต (ทิสนา แรมมณี, 2559) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า วิธีการสอนโดยใช้การสาธิตนั้น เป็นอีกวิธีหนึ่งที่อาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ปาณิณี ฤทธิพรหาวาสิน ได้กล่าวว่า "ในแต่ละครั้งที่เริ่มเพลงใหม่จะมีการทำความเข้าใจในการเล่น Arpeggio ซึ่งอาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ก็จะพาให้ผู้ฟังในบางจุดที่เราเฝ้าคิดและอธิบายให้ฟัง" (สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2563)

3) ฟังผลงานของศิลปิน เพราะคนตรีเป็นเรื่องของเสียง การเรียนที่กะจะคนตรีจึงควรเริ่มที่การฟังเสียง (นเรศวร์ สุทธิจิตต์, 2555) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตการสอน พบว่า อาจารย์ลฤงฎ์ ต้นเป็นสุข ได้มีการแนะนำให้ผู้เรียนฟังผลงานของศิลปิน สอดคล้องกับ ณภัทร ใหญ่บุญสูง ที่กล่าวว่า "ทุกครั้งที่มีปัญหาเรื่องภาษาในกรณีซิมโฟนีไวโอลิน อาจารย์ลฤงฎ์ จะให้เพลงมาฟัง แล้วหลังจากฟังจะมีการอธิบายที่มาที่ไปของซิมโฟนีไวโอลินของคนนั้น ๆ"

เทคนิคการสอน

ในการอิมโพรไวส์ทริมเบ็ดในยุคบีบีอ็อปมัน มีเนื้อหาสาระที่ซับซ้อนอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสน และอาจจะยังไม่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจน ดังนั้น อาจารย์ผู้สอน ควรตั้งเป็นสฐ จึงจำเป็นต้องมีเทคนิคในการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ดในยุคบีบีอ็อป แก่ใ้ปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ง่าย ชัดเจน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า อาจารย์ผู้สอน ตั้งเป็นสฐ ใช้เทคนิคในการสอนอิมโพรไวส์ทริมเบ็ดในยุคบีบีอ็อป ดังนี้

1) เทคนิคการฟังการดำเนินคอร์ด

ก่อนที่จะฟังการดำเนินคอร์ดอาจารย์ผู้สอน ตั้งเป็นสฐ แนะนำว่าในขั้นแรกจำเป็นต้องมีทักษะในการฟัง Triad ให้ออก ทั้งใน Triad Major, Minor, Diminished และ Augmented และหลังจากนั้นจึงเพิ่มคอร์ดทาบ 7 และ Tension ขึ้น ๆ เพิ่มเข้ามา เช่น Major 7th, Minor 7th, Dominant 7th, Minor 7th b5 เป็นต้น ต่อมาเมื่อรู้แล้วว่าคอร์ดแต่ละชนิดมีเสียงที่แตกต่างกันอย่างไร เกิดจากโน้ตชนิดใดรวมกันก็ให้เริ่มฟังการดำเนินคอร์ด แต่หากยังไม่สามารถฟังการดำเนินคอร์ดได้ชัดเจน อาจารย์ผู้สอน ตั้งเป็นสฐ ได้ใช้เทคนิคในการฟัง Bass line เพราะเนื่องจาก Bass line มีหน้าที่ในการเล่น Root ของคอร์ด และจะเคลื่อนที่เป็น Single Note หากสามารถทราบ Root ของแต่ละคอร์ดแล้ว ก็จะสามารถทราบคอร์ดได้ง่ายขึ้น เช่น ในช่วงหนึ่งเพลงเบสได้เล่นไปที่ II แล้วต่อด้วย V เราก็จะสามารถเดาได้ว่าคอร์ดต่อไปอาจจะลงที่ I เพราะเนื่องจากทั้ง 3 คอร์ดนี้เป็นการดำเนินคอร์ดแบบ II V I ซึ่งอาจารย์ผู้สอน ตั้งเป็นสฐ ได้เรียกวิธีนี้ว่า การฟังด้วยตา คือการฟัง Root แล้ววิเคราะห์ภาพการดำเนินคอร์ดนั้น ๆ จะทำให้สามารถทราบได้ว่าคอร์ดนั้นคือคอร์ดอะไร ทั้งนี้จึงควรมีการศึกษาทฤษฎีเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเห็นภาพได้ง่ายขึ้น

2) เทคนิคการจำคอร์ดเพลง

ในการอิมโพรไวส์สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้สามารถอิมโพรไวส์ได้ดีคือเรื่องของการจำคอร์ดที่กำลังจะเล่นก่อนเข้าไป ซึ่งวิธีการจำคอร์ด อาจารย์ผู้สอน ตั้งเป็นสฐ ได้แนะนำให้ผู้เรียนใช้วิธีการจำเป็นตัวเลข เช่น ในเพลง Blues for Alice จะมีคอร์ด Fmaj7 Em7b5 A7 Dm7 G7 Cm7 F7 ในช่วง 4 ท่อนแรก โดยหากนำมาแทนเป็นตัวเลขจะได้ Imaj7 VIm7b5 III7 VIm7 II7 Vm7 I7 ซึ่งขงดีของการจำคอร์ดแบบตัวเลขจะทำให้สามารถเปลี่ยนบันไดเสียงได้ง่ายขึ้น

3) เทคนิคในการแก้ผู้เรียนที่มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจ (Tonguing)

การตัดสินใจในดนตรีแจ๊สจะมีความแตกต่างจากการตัดสินใจในดนตรีคลาสสิก ดังนั้นอาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคในการแก้ปัญหาผู้เรียนที่ตัดสินใจไม่ชัดเจน แต่ทั้งนี้อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข ได้กล่าวไว้ว่า “การให้แบบฝึกหัดแยกออกมาเพื่อให้ผู้เรียนฝึกตัดสินใจเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เกิดการระต่อผู้เรียนได้” อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข จึงได้ใช้แบบฝึกหัด Arpeggio ต่อเนื่อง และบันไดเสียงต่อเนื่องซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยให้เข้าใจในคอรัลโหนดของการอิมโพรไวส์อยู่แจ้งในการแก้ปัญหาการตัดสินใจ โดยในขณะที่ผู้เรียนกำลังฝึกแบบฝึกหัด Arpeggio ต่อเนื่อง และบันไดเสียงต่อเนื่องนั้น อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข จะบอกให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจไปที่การตัดสินใจเพิ่มขึ้นด้วย ด้วยวิธีนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตัดสินใจได้อย่างชัดเจนและการเข้าใจคอรัลโหนดได้ดียิ่งขึ้น

4) เทคนิคในการพัฒนาเรื่องลมของผู้เรียน

ทรมเปิดเป็นเครื่องดนตรีชนิดเครื่องลมของเหลือง ดังนั้น เรื่องลมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมเครื่องดนตรีให้สามารถเป่าได้อย่างที่ต้องการ ดังนั้นจึงจำเป็นในการพัฒนาต่อผู้เรียน โดยอาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข ได้มีเทคนิคในการพัฒนาเรื่องลมของผู้เรียนโดยการใช้เพลงที่มีจังหวะแบบ Ballad ซึ่งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะที่ช้า และในการเป่าจะใช้คอรัลโหนดในแต่ละห้องเป่าเป็นตัวลมเพื่อลากเสียงยาว ทำให้สามารถพัฒนาได้ทั้งเรื่องลม และโหนดของผู้เรียน

5) เทคนิคในการแก้ปัญหาเรื่องการอิมโพรไวส์ไม่ได้

อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข ได้ใช้วิธีการแก้ปัญหาการอิมโพรไวส์ไม่ได้โดยการให้ผู้เรียนฟังผลงานการอิมโพรไวส์จากศิลปินหลาย ๆ ท่าน และแกะโน้ตออกมาในรูปแบบเอกสารแล้วนำวิเคราะห์ออกมาในรูปแบบของทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเห็นภาพรวมของการอิมโพรไวส์ได้ชัดเจนขึ้น สอดคล้องกับ วีระะ อัจฉิวิรานนท์ ได้กล่าวว่า “เวลาที่ไม่มีปัญหาในการอิมโพรไวส์ อาจารย์สฤงฎ ต้นเป็นสุข จะแนะนำให้ลองไปฟังและแกะการอิมโพรไวส์ของศิลปิน เช่น Clifford Brown ศิลปินท่านนี้เล่นทรมเปิด จะทำให้เข้ามือนมากกว่าศิลปินที่เล่นเครื่องอื่น และหลังจากนั้นก็นำโน้ตที่แกะมาวิเคราะห์จะทำให้เราสามารถเข้าใจวิธีการอิมโพรไวส์นั้นได้มากขึ้น” (สัมภาษณ์ 2 ธันวาคม 2563)

การวัดและประเมินผล

จากการศึกษาการวัดและประเมินผลของอาจารย์สฤณภู ตันเป็นสุข พบว่ามีอยู่ 2 ประเด็น ดังนี้

1) ความถูกต้องของคอร์สโหนด ผู้เรียนต้องสามารถเล่นบันไดเสียงที่กำหนดได้ และอิมโพรไวส์ในเพลงที่เลือกได้ถูกต้องทั้งการขึ้นทำนองเพลงและการอิมโพรไวส์ในคอร์สของเพลงนั้น ๆ ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญโดยทุกครั้งที่สอนอาจารย์สฤณภู ตันเป็นสุข จะคอยเน้นย้ำเสมอว่า "ในการอิมโพรไวส์ที่ดีเบื้องต้น ควรเล่นโน้ตโซโลของเราให้ตรงกับคอร์สโหนด"

2) ภาษาในการอิมโพรไวส์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจภาษาในการอิมโพรไวส์ ทรมเป็ตในยุคบีบ๊อบ ซึ่งเป็นอีกสิ่งที่อาจารย์สฤณภู ตันเป็นสุข ให้ความสำคัญอีกอย่างหนึ่ง เห็นได้จากการที่ให้ผู้เรียนศึกษา Transcription ของศิลปินหลากหลายท่าน

แหล่งอ้างอิง

- Brian Kane. (2007). *Constructing Melodic Jazz Improvisation*. Cambridge: Jazz Path Publishing.
- ณัฐพร สุทธิจิตต์. (2544). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร สุทธิจิตต์. (2555). ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตนา ขนมนงณี. (2559). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรวิทย์ เลาหิระพานิช. (2562). ทฤษฎีดนตรีแจ๊ซและการอิมโพรไวส์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิชชาด.
- สุพิณ บุญชูวงศ์. (2531). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: แสงสุทธิการพิมพ์.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	รัตถากร ทองนุ่น
วัน เดือน ปี เกิด	8 ตุลาคม 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรีสากล จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2564 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา (ดนตรีศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

